

**БЪЛГАРСКА БАНКА
ЗА РАЗВИТИЕ**

БЪЛГАРСКА БАНКА ЗА РАЗВИТИЕ ЕАД

ГОДИШЕН ИНДИВИДУАЛЕН ДОКЛАД НА

РЪКОВОДСТВОТО

ДОКЛАД НА НЕЗАВИСИМИТЕ

ОДИТОРИ И

ГОДИШЕН ИНДИВИДУАЛЕН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ

31 декември 2022 г.

**БЪЛГАРСКА БАНКА
ЗА РАЗВИТИЕ**

БЪЛГАРСКА БАНКА ЗА РАЗВИТИЕ ЕАД

ГОДИШЕН ИНДИВИДУАЛЕН ДОКЛАД НА
РЪКОВОДСТВОТО

31 декември 2022 г.

**БЪЛГАРСКА БАНКА
ЗА РАЗВИТИЕ**

**ГОДИШЕН ИНДИВИДУАЛЕН ДОКЛАД ЗА ДЕЙНОСТТА
НА
„БЪЛГАРСКА БАНКА ЗА РАЗВИТИЕ“ ЕАД
ЗА 2022 г.**

СЪДЪРЖАНИЕ:

1	ОБЩА ИНФОРМАЦИЯ	3
2	ИНФОРМАЦИЯ ЗА БАНКАТА И ГРУПАТА.....	4
3	ОСНОВНИ АКЦЕНТИ, ДЕЙНОСТИ И ПРОЕКТИ ПРЕЗ 2022 ГОДИНА	15
4	ОБЗОР НА ИКОНОМИЧЕСКАТА СРЕДА И БАНКОВИЯ СЕКТОР ПРЕЗ 2022 Г.	27
5	ПРЕГЛЕД НА ДЕЙНОСТТА И ИЗБРАНА ФИНАНСОВА ИНФОРМАЦИЯ.....	29
6	СТРАТЕГИЯ за развитие и цели на Групата на ББР	35
7	ВЪТРЕШЕН КОНТРОЛ.....	37
8	УПРАВЛЕНИЕ НА РИСКА	38
9	КОНТРОЛНА СРЕДА	41
10	БАНКОВИ РЕГУЛАТОРИ СЪГЛАСНО БЪЛГАРСКОТО И ЕВРОПЕЙСКОТО ЗАКОНОДАТЕЛСТВО.....	43
11	МЕЖДУНАРОДНО СЪТРУДНИЧЕСТВО	45
12	УПРАВЛЕНИЕ НА БАНКАТА.....	45
13	СДЕЛКИ С ДРУЖЕСТВА ПОД ОБЩ КОНТРОЛ НА ДЪРЖАВАТА	55
14	СЪБИТИЯ СЛЕД ДАТАТА НА ОТЧЕТА ЗА ГОДИНАТА, ЗАВЪРШВАЩА НА 31.12.2022 Г.	55
15	ДЕКЛАРАЦИЯ НА РЪКОВОДСТВОТО.....	58
	ПРИЛОЖЕНИЕ №1: ДЕКЛАРАЦИЯ ЗА КОРПОРАТИВНО УПРАВЛЕНИЕ НА ГРУПАТА НА ББР	59

1 ОБЩА ИНФОРМАЦИЯ

Българска банка за развитие ЕАД

Акционерна структура към 31.12.2022 г. и към датата на одобрение на този доклад:
Държавата, чрез министъра на иновациите и растежа – 100%

Надзорен съвет (НС) към 31.12.2022 г. и към датата на одобрение на ГФО:

- Росен Андреев Карадимов - председател на НС
- Деляна Валериева Иванова - Заместник - председател и член на НС
- Стамен Стаменов Янев – член на НС

Управителен съвет (УС) към 31.12.2022 г. и към датата на одобрение на ГФО:

УС към 31.12.2022:	УС към датата на одобрение на ГФО:
- Марияна Димитрова Петкова - Председател на УС и изпълнителен директор	- Илия Запрянов Караниколов - Председател на УС и изпълнителен директор
- Цанко Руменов Арабаджиев – член на УС и изпълнителен директор	- Иван Валентинов Церовски - член на УС и изпълнителен директор
- Крум Георгиев Георгиев – член на УС	- Цанко Руменов Арабаджиев – член на УС и изпълнителен директор

Седалище и адрес на управление към 31.12.2022 г.:

гр. София, 1000, район "Средец", ул. "Дякон Игнатий" №1
Регистрационен номер – ЕИК 121856059

Съвместни одитори на Българска банка за развитие ЕАД:

„Делойт Одит“ ООД
бул. „Александър Стамболийски“ № 103
София, п.к. 1303
България
cebgreceptionteam@deloittece.com

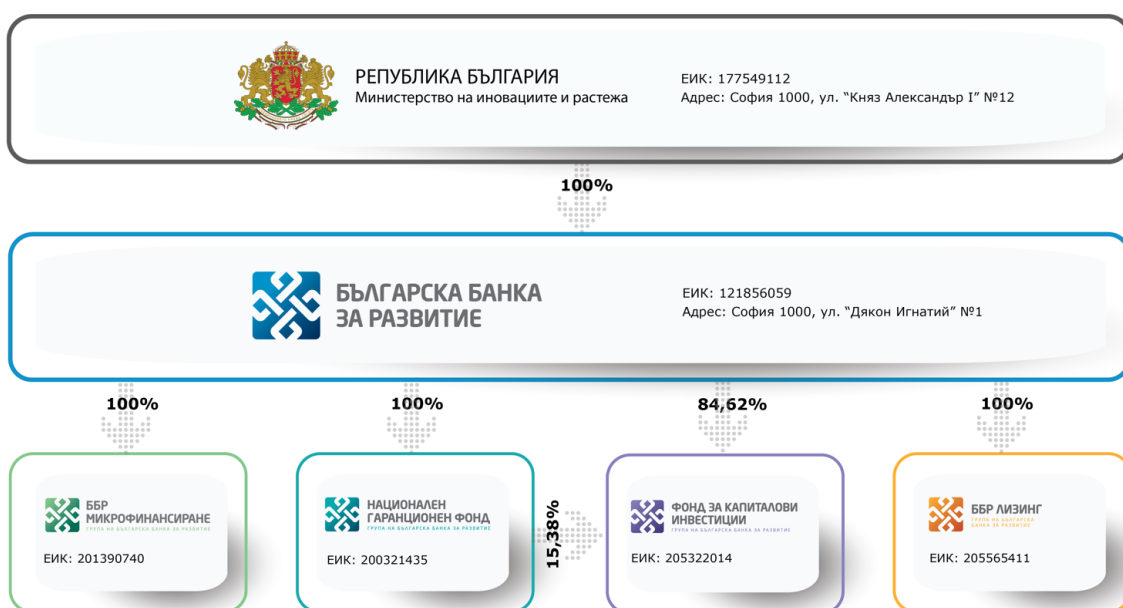
„Грант Торнтон“ ООД
бул. "Черни връх" № 26
София, п.к. 1421
България
office@bg.gt.com

2 ИНФОРМАЦИЯ ЗА БАНКАТА И ГРУПАТА

2.1 ГРУПАТА НА ББР

Към края на 2022 г., финансовата група на Българска банка за развитие („Групата“, „Групата на ББР“ или „Финансовата група“) включва „Българска банка за развитие“ ЕАД („ББР“, „Банката“) и нейните дъщерни дружества – „Национален гаранционен фонд“ ЕАД („НГФ“), „ББР Микрофинансиране“ ЕАД, „Фонд за капиталови инвестиции“ АД („ФКИ“) и „ББР Лизинг“ ЕАД („ББР Лизинг“).

Следната организационна структура на Групата е валидна към 31.12.2022 г. и към момента на одобрение на настоящия доклад:

2.2 БЪЛГАРСКА БАНКА ЗА РАЗВИТИЕ ЕАД

„Българска банка за развитие“ ЕАД е създадена на 11.03.1999 г. като акционерно дружество под наименованието „Насърчителна банка“ АД.

На 23.04.2008 г. е приет Закон за Българската банка за развитие. С него е уреден обхватът на дейността на Банката и на предвидените за учредяване нейни дъщерни дружества.

При осъществяване на дейността си Банката се ръководи от принципите на прозрачност, неутралност, рентабилност, ефективност, пазарна съвместимост и добра банкова практика. ББР създава условия за спазване на изискванията за осигуряване на конфиденциалност, предотвратяване и разкриване на конфликт на интереси от всички нейни служители. Банката няма за основна цел постигането на максимална печалба.

Българска банка за развитие ЕАД е кредитна институция, която притежава лиценз № Б25/1999 г. за извършване на банкова дейност от Българска народна банка с последна актуализация на лиценза съгласно Заповед № РД22-2272/ 16.11.2009 г. на управителя на БНБ.

Банката изпълнява изискванията на БНБ за минимално изискван акционерен капитал за упражняване на банкова дейност. От основаването си до м. август 2017 г., държавното участие в ББР е под контрола на Министъра на финансите. С изменение в ЗББР през 2017 г. управлението на държавното участие преминава под контрола на Министъра на икономиката.

На 04 юни 2021 г. Българска банка за развитие е вписана в Търговския регистър и регистъра на юридическите лица с нестопанска цел като еднолично акционерно дружество.

Към 31.12.2022 г. собствеността на капитала се разпределя, както следва: 100% се притежават от Република България, като правата на държавата като едноличен собственик на капитала се упражняват от Министъра на иновациите и растежа.

Към 31.12.2022 г. капиталът на Банката е в размер на 1,441,773,500 лв. и се състои от 14,417,735 броя обикновени поименни акции с право на глас, с номинал 100 лева всяка. Акциите на ББР не се търгуват на регулиран пазар.

Със Закона за Българската банка за развитие е определено, че не по-малко от 51% от акциите в капитала на Банката се притежават от държавата и са непрехвърлими. Правата по акциите не могат да бъдат предмет на прехвърлителни сделки.

По силата на чл. 6 ал. 4 от ЗББР акциите от капитала на Банката, освен от българската държава, могат да бъдат придобивани и притежавани от Банката за развитие към Съвета на Европа, Европейската инвестиционна банка и Европейския инвестиционен фонд, от банки за развитие от държави - членки на Европейския съюз. В тези случаи не се прилага чл. 31 от Закона за кредитните институции.

С промяна в Закона за Българската банка за развитие, в сила от 18 март 2022 г., правата на държавата като едноличен собственик на капитала на Банката се упражняват от министъра на иновациите и растежа.

Управлението на ББР се извършва в съответствие с чл. 5 от ЗББР, съгласно който Банката има двустепенна система на управление.

Няма придобити, притежавани или прехвърлени от членовете на управителните органи през годината акции на Банката. Съгласно чл. 6, ал. 4 от ЗББР членовете на управителните и на контролните органи, прокуристите и висшия ръководен състав не могат да притежават акции, и не могат да им бъдат предоставени опции върху ценни книжа на ББР, и в следващи отчетни периоди не могат да възникнат договорености, в резултат на които в бъдещ период могат да настъпят промени в притежавания относителен дял акции от настоящи акционери.

Целите на Българска банка за развитие ЕАД, залегнали в Устава са:

1. Подобряване, стимулиране и развитие на общия икономически, експортен и технологичен потенциал на малките и средните предприятия чрез улесняване на достъпа им до финансиране;
2. Привличане и управление на средносрочни и дългосрочни местни и чуждестранни ресурси, необходими за реализиране на икономическото развитие на страната;
3. Прилагане на схеми и инструменти за финансиране на публични инвестиции и проекти, които са приоритетни за икономиката на страната;
4. Привличане на средства и управление на проекти от международни финансови и други институции;
5. Привличане на средства и предоставяне на финансиране с цел намаляване на регионалните дисбаланси в страната;
6. Финансиране на проекти на местни компании създаващи експорт, иновации, висока заетост и/или добавена стойност;
7. Финансиране на дружества, осъществяващи дейност в приоритетни сектори от икономиката, съгласно приетата правителствена политика за икономическо развитие, както и на такива реализиращи стратегически проекти и/или проекти от национално и/или регионално значение.

Съгласно Устава на ББР, кредитната дейност на Банката е ориентирана към:

- пред-експортно и експортно кредитиране на малки и средни предприятия;
- кредитиране чрез банки-посредници или пряко на други видове дейности на малки и средни предприятия;
- рефинансиране на банки, кредитиращи малки и средни предприятия;
- финансиране на инвестиции извън страната на малки и средни предприятия;
- участие в публични и публично-частни проекти или партньорства със стратегическо, национално и/или регионално значение.

Приоритет при кредитната дейност на Банката представлява кредитирането на малки и средни предприятия с висока добавена стойност.

Банката предоставя и други видове кредити по ред, като експозиция към един клиент или група свързани лица, различни от кредитни институции, централни правителства и централни банки, при спазване изискванията и ограниченията на Регламент 575/2013/ЕС, актовете по тяхното прилагане и Устава на Банката, след отчитане на ефекта от редуцирането на кредитния риск по ред, определен от Управителния съвет на Банката.

Банката не може да формира експозиции на индивидуална и консолидирана основа към един клиент или група свързани клиенти, чийто общ размер надхвърля сумата от 5,000,000 лева. Ограничението по предходното изречение не се прилага за експозиции към дъщерни дружества на Банката, други кредитни институции, Банката за развитие към Съвета на Европа, Европейската инвестиционна банка и Европейския инвестиционен фонд, от банки за развитие от държави – членки на Европейския съюз, в случаите, при които Банката осъществява финансови сделки, в рамките на предмета ѝ на дейност, по конкретно възложени от правителството на Република България програми, както и в определени случаи при съществуващи експозиции.

Банката не кредитира:

- дейности, които са в несъответствие с националното законодателство, включително за опазване на околната среда;
- дружества с неизвестен краен контролиращ собственик;
- политически партии и свързани с тях лица. Свързани с политически партии лица са: младежки, женски и други организации, които по закон партиите могат да създават, както и лица, създадени от политическите партии за осъществяване на единствено разрешената им от закона стопанска дейност - издателска дейност, авторски права и ползване на интелектуална собственост, както и от продажба и разпространение на печатни, аудио и аудиовизуални материали с партийно - пропагандно съдържание;
- дружества и организации с нестопанска цел;
- медии;
- дейности, свързани със спорт и спортни прояви;
- дейности, забранени от закона.

Банката предоставя кредити пряко или чрез търговски банки-посредници. Условието и редът за предоставяне на кредити се определят от Управителния съвет.

Към 31.12.2022 г. и 31.12.2021 г. няма експозиция на клиент или група свързани клиенти, която да е по-голяма от 25% от регулаторния собствен капитал на Банката.

Експозицията към един клиент или група свързани клиенти, различни от кредитни институции, централни правителства и централни банки, следва изискванията и ограниченията на Регламент 575/ 2013/ ЕС, като се отчита ефекта от редуцирането на кредитния риск по ред, определен от Управителния съвет.

С оглед на специфичната си функция за провеждане на държавна политика на насърчаване, ББР приоритизира в дейността си програми и продукти за насърчаване на МСП, он-лендинг програми, експортно финансиране и финансиране по възложени мандати.

„Българска банка за развитие“ ЕАД притежава лиценз, по силата на който може да предоставя инвестиционни услуги и извършва инвестиционни дейности по чл. 6, ал. 2 от Закона за пазарите на финансови инструменти (ЗПФИ), както и допълнителни услуги по чл. 6, ал. 3 от ЗПФИ съгласно издаден от БНБ лиценз. Банката не предоставя инвестиционни услуги и дейности по чл. 6, ал. 2, т. 8 и 9 от ЗПФИ – организиране на многостранна система за търговия и организирана система за търговия.

Списъчният състав на Банката в края на 2022 г. е 233 служители.

Към 31.12.2022 г. „Българска банка за развитие“ ЕАД няма открити клонове.

Седалището и адресът на управление на „Българска банка за развитие“ ЕАД е гр. София 1000, район „Средец“, ул. „Дякон Игнатий“ №1.

В Банката няма специализирано звено за научноизследователска и развойна дейност и през отчетния период не е извършвана такава.

ББР спазва приложимото българско и европейско законодателство за опазване на околната среда. Банката отчита въздействието върху околната среда на всички проекти, за които това се изисква според приложимата правна рамка. Групата на ББР изисква представянето на необходимите разрешения и други документи, и стриктно следи за точната реализация на проектите. При наличие на по-строги изисквания относно околната среда, залегнали в договорите за заеми с външни кредитори, Групата изисква спазването на тези по-високи стандарти от своите клиенти и следи за тяхното изпълнение.

Ключов фактор за реализиране на стратегията и бизнес целите на групата на ББР е човешкият капитал.

Към 31.12.2022 г. няма висящо съдебно, административно или арбитражно производство, касаещо задължения или вземания на Групата на ББР, в размер на 10% или повече от собствения капитал.

В края на 2022 г. година ББР няма задължения по съществуващи или нови емисии ценни книжа.

2.2.1 Съществени промени в органите за управление, Устава , структурата и капитала на Банката и през 2022 г. и през 2023 г. до датата на одобрение на Доклада за дейността:

През 2022 г. и 2023 г., в Банката бяха извършени следните промени в управлението и структурата.

2.2.1.1 Промяна на принципала

До 18.03.2022 г., правата на държавата в ББР се упражняват от Министерство на икономиката. След тази дата, правата на държавата се упражняват от Министерство на иновациите и растежа.

2.2.1.2 Промени в УС на Банката

С решение на Надзорния съвет по Протокол № 28 от 06.06.2022 г. за нов член на Управителния съвет на ББР е избрана Марияна Димитрова Петкова. Това обстоятелство е вписано в Търговския регистър на 13.06.2022 г. С решение на Управителния съвет по Протокол № 51/06.06.2022 г., г-жа Марияна Димитрова Петкова е овластена да представлява и управлява Банката като изпълнителен директор, което обстоятелство е вписано в Търговския регистър на 13.06.2022 г. Г-жа Марияна Димитрова Петкова е избрана за председател на Управителния съвет.

С решение на Надзорния съвет по Протокол № 30 от 09.06.2022 г., Владимир Рашков Георгиев е освободен като член на Управителния съвет на Банката. Това обстоятелство е вписано в Търговския регистър на 16.06.2022 г.

С решение на Надзорния съвет по Протокол № 31 от 09.06.2022 г., Живко Иванов Тодоров е освободен като член на Управителния съвет на Банката, считано от 13.06.2022 г. Това обстоятелство е вписано в Търговския регистър на 23.06.2022 г.

С решение на Надзорния съвет по Протокол № 2 от 12.01.2023 г. за нови членове на Управителния съвет на ББР са избрани Илия Запрянов Караниколов и Иван Валентинов Церовски. Това обстоятелство е вписано в Търговския регистър на 20.01.2023 г. С решение на Управителния съвет по Протокол № 5 от 13.01.2023 г. и одобрен с решение на Надзорния съвет по Протокол № 5 от 16.01.2023 г. Илия Запрянов Караниколов и Иван Валентинов Церовски са овластени да представляват и управляват Банката като изпълнителни директори. Това обстоятелство е вписано в Търговския регистър на 20.01.2023 г. Г-н Илия Запрянов Караниколов е избран за председател на Управителния съвет.

С решение на Надзорния съвет по Протокол № 9 от 08.02.2023 г., е освободен Крум Георгиев Георгиев като член на Управителния съвет на ББР. Това обстоятелство е вписано в Търговския регистър и регистъра на юридическите лица с нестопанска цел на 14.02.2023 г.

С решение на Надзорния съвет по Протокол № 14 от 09.03.2023 г., г-жа Марияна Димитрова Петкова е освободена като член на Управителния съвет на ББР и изпълнителен директор. Решението е вписано в Търговския регистър и регистъра на юридическите лица с нестопанска цел на 16.03.2023 г.

2.2.1.3 Промени в НС на Банката

На 13.01.2022 г. в Търговския регистър и регистъра на юридическите лица с нестопанска цел е вписано решението на едноличния собственик на капитала на Банката, с което Велина Илиева Бурска и Митко Емилов Симеонов са освободени от състава на Надзорния съвет на Банката.

С решение на едноличния собственик на капитала на ББР по Протокол от 07.11.2022 г. Росен Андреев Карадимов и Деляна Валериева Иванова са избрани за членове на Надзорния съвет на Банката. Това обстоятелство е вписано в Търговския регистър и регистъра на юридическите лица с нестопанска цел на 14.11.2022 г.

Г-н Росен Андреев Карадимов е избран за председател на Надзорния съвет на Банката.

С решение на едноличния собственик на капитала на ББР по Протокол от 30.11.2022 г. Валентин Любомиров Михов и Васил Атанасов Щонов са освободени като членове на Надзорния съвет на Банката. На 07.12.2022 г. в Търговския регистър е вписано решението на едноличния собственик на капитала на ББР, с което Валентин Любомиров Михов и Васил Атанасов Щонов са освободени от състава на Надзорния съвет на Банката.

2.2.1.4 Промени в одитния комитет на Банката

С решение на министъра на иновациите и растежа, упражняващ правата на едноличния собственик в капитала на ББР, по Протокол № РД-02-17-29/29.12.2022 г от Одитния комитет са освободени Васил Атанасов Щонов, Драгомир Иванов Вучев и Гергана Стоянова Москова. На тяхно място, считано от 01.01.2023 г., са назначени Светлана Христова Куртева, Светлодара Енчева Петрова и Деляна Валериева Иванова.

2.2.1.5 Промени в устава и капитала на Банката

С решения на министъра на иновациите и растежа от 07.06.2022 г. и 21.07.2022 г. са направени изменения в устава на Банката, свързани с финансиране на съществуващи експозиции. Измененията в устава са обявени в Търговския регистър.

С решение от 21.07.2022 г. министърът на иновациите и растежа, като едноличен собственик на капитала на „Българска банка за развитие“ ЕАД, взе решение за намаляване на капитала на Банката от 1,441,773,500 лв. на 1,135,500,000 лв. чрез придобиване и обезсилване на 3,062,735 броя собствени обикновени поименни безналични акции с право на глас с номинална стойност 100 лв. всяка от тях, както и решение за промяна на устава на Банката във връзка с намаляването на капитала.

С решения от 18 май 2023 г. Българска народна банка разреши намаляването на капитала на „Българска банка за развитие“ ЕАД и одобри промените в устава ѝ, направени с решението на министъра на иновациите и растежа от 21.07.2022 г. Решенията за намаляване на капитала и за промяна в устава са заявени за вписване по партидата на Банката в Търговския регистър и регистъра на юридическите лица с нестопанска цел на 23.05.2023 г. Промяната не влияе върху стойността на нетните активи на Банката към 31.12.2022 г. или към следващи периоди, както и върху стойността на регулаторно признатия капитал.

2.2.2 Промяна в структурата на Банката

Промяна в отговорностите на членовете на УС през 2022 г. и 2023 г.

След извършването на промени в персоналия състав на УС и НС през 2022 г. и в началото на 2023 г., действащата към момента на изготвяне на настоящия отчет организационна структура е обособена в три направления, които имат следните ресорни изпълнителни директори:

**Ресор № 1, със структура, подчинена на г-н Илия Запрянов Караниколов,
Изпълнителен директор и Председател на УС:**

- Управление „Финанси“
- Управление „Риск“
- Управление „Регулаторно съответствие и контрол“
- Управление „Сигурност“
- Управление „Правно“
- Управление „Кредитна администрация“
- Управление „Информационни технологии“
- Управление „Корпоративни комуникации“
- Управление „Проблемни вземания“
- Управление „Методология и управление на проекти“
- Управление „Предотвратяване изпирането на пари и измами“

**Ресор № 2, със структура, подчинена на г-н Иван Валентинов Церовски,
Изпълнителен директор и член на УС:**

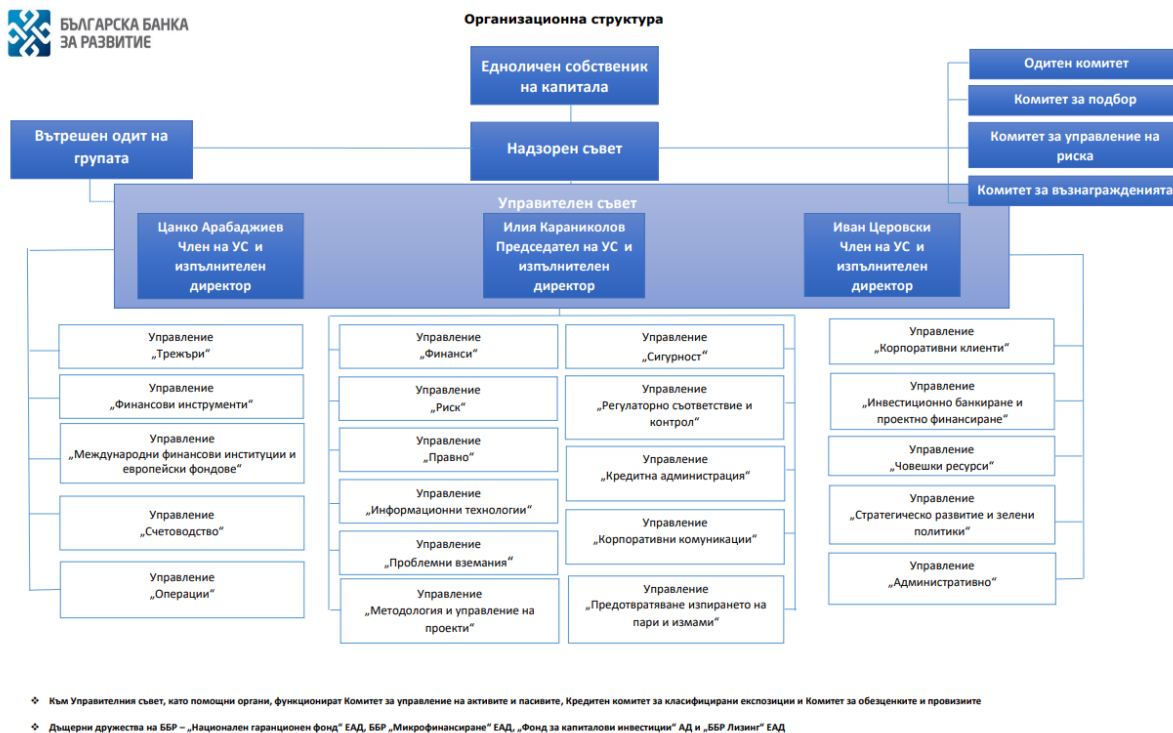
- Управление „Корпоративни клиенти“
- Управление „Инвестиционно банкиране и проектно финансиране“
- Управление „Човешки ресурси“
- Управление „Стратегическо развитие и зелени политики“
- Управление „Административно“

**Ресор № 3, със структура, подчинена на г-н Цанко Руменов Арабаджиев,
Изпълнителен директор и член на УС:**

- Управление „Трежъри“
- Управление „Финансови инструменти“
- Управление „Международни финансови институции и европейски фондове“
- Управление „Счетоводство“
- Управление „Операции“

Звено „Вътрешен одит на Групата“ - функцията по вътрешен одит на Групата е независима и в пряка комуникация с НС/УС.

Диаграма на актуалната организационна структура (в сила от 20 април 2023 г.) на ББР е следната:

През 2022 г. и до момента на одобрение на настоящия годишен индивидуален доклад за дейността настъпиха следните промени в организационната структура на Банката:

С решение на Управителния съвет на ББР от 15.02.2022 г., одобрено от Надзорния съвет на 04.03.2022 г., е изменена структурата, функционалните отговорности и наименованието на отдел „Стратегически анализи и развитие“, като звеното се преобразува в управление „Стратегическо развитие и зелени политики“. На управлението са възложени функции, свързани с дейности по въвеждане на регулаторната рамка ESG, климатично проследяване и анализ на съответствието, въвеждане на модели за зелени, устойчиви и климатично неутрални кредити за МСП, адвайзъри и консултантска помощ за МСП, оценка на приноса и мониторинг на дейността.

С решение на Управителния съвет на ББР от 22.02.2022 г., одобрено от Надзорния съвет на 04.03.2022 г., наименованието на отдел „Връзки с обществеността“ се променя на „Корпоративни комуникации“ за да отговори най-точно на функциите и дейностите на звеното, като промяната е отразена и в организационната структура на Банката.

На 16.06.2022 г., ръководният орган на Банката е приел нова организационна структура на Банката, с преразпределение на структурните звена в ресорите на изпълнителните директори и членовете на Управителния съвет и промени в част от звената на Банката, както следва:

- Управление „Корпоративно банкиране“ е преобразувано на „Малки и средни предприятия“, управление „Инвестиционно банкиране и проектно финансиране“ е преименувано на „Проектно финансиране“ и управление „Операции и клиентско обслужване“ е променено на „Операции“;
- Управление „Класифицирана информация“ и управление „Съответствие“ са обединени в едно управление „Класифицирана информация и съответствия“;
- Отдел „Секретариат“ е включен в структурата на управление „Административно“, отдел „Управление на проекти и процеси“ става част от управление „Информационни технологии“, а длъжността „главен икономист“ е закрыта.

Във връзка с вливането на „ББР Факторинг“ ЕАД в Банката е преразгледано решението от 2021 г. за създаване на ново управление „Факторинг“, като функциите по обслужване на факторинг операции са прехвърлени към управление „Малки и средни предприятия“ до изчерпването им. Решенията на Управителния и на Надзорния съвет са съответно от 21.06.2022 г. и от 22.06.2022 г.

С решение на Управителния съвет от 14.07.2022 г. и на Надзорния съвет от 20.07.2022 г. е одобрено позиционирането на отдел „Управление на проекти и процеси“ на пряко подчинение на изпълнителен директор като самостоятелно звено.

С решение на Управителния съвет от 27.10.2022 г., одобрено от Надзорния съвет на 02.11.2022 г., наименованието на управление „Класифицирана информация и съответствия“ е променено на „Нормативно съответствие“. Промяната е в сила от 09.11.2022 г.

С цел повишаване на ефективността от дейността чрез оптимизиране на структурата на звената и персонала, считано от 20.04.2023 г., ръководният орган на Банката е приел промяна в организационната структура на Банката, както следва:

- Управление „Нормативно съответствие“ се трансформира в две нови функционални звена - управление „Регулаторно съответствие и контрол“, което ще отговаря за адекватното идентифициране, измерване и управление на риска, свързан с нормативното съответствие и е част от вътрешната контролна среда в Банката, и управление „Предотвратяване изпирането на пари и измами“, функциите на което ще са свързани с прилагане на мерките срещу изпиране на пари и финансиране на тероризма в групата на ББР, защита на класифицираната информация и защита на лицата при обработка на личните им данни.
- Наименованието на управление „Малки и средни предприятия“ се променя на „Корпоративни клиенти“.
- С оглед осигуряване на съответствие между наименованието на управление „Проектно финансиране“ и функциите, които реално изпълнява, същото се променя на управление „Инвестиционно банкиране и проектно финансиране“, а отдел „Корпоративни комуникации“ се преобразува в управление.
- Предвид наличието на сходство във функциите и целите на управления „Външни програми“ и „Финансови инструменти“ и с цел постигане на синергия на експертно ниво, същите се обединяват в управление „Финансови инструменти“, структурирано в два отдела.

- Създаване на управление „Методология и управление на проекти“, което ще осъществява дейности, свързани с осигуряване на актуална и работеща регулаторна среда и ще позволи на звената, за които тази дейност е несвойствена, да се съсредоточат върху изпълнението на основните си функции, а отдел „Управление на проекти и процеси“ се закрива.

3 ОСНОВНИ АКЦЕНТИ, ДЕЙНОСТИ И ПРОЕКТИ ПРЕЗ 2022 ГОДИНА

3.1 КЛЮЧОВИ СЪБИТИЯ И ПРОЦЕСИ

3.1.1 Нормативни промени

През 2022 г., като най-съществени промени в регулаторната рамка на Групата на ББР, могат да бъдат посочени следните: „Насоки относно политиките и процедурите, свързани с управление на нормативното съответствие, и ролята и отговорностите на служителите, отговорен за нормативното съответствие във връзка с БИП/БФТ, съгласно член 8 и глава VI от Директива (ЕС) 2015/849“ (EBA/GL/2022/05, от 14 юни 2022 г.); Насоки за показателите, свързани с плана за възстановяване (EBA/GL/2021/11); Наредба за изменение и допълнение на Наредба № 20 на БНБ от 24 април 2019 г. за издаване на одобрения за членове на управителния съвет (съвета на директорите) и надзорния съвет на кредитна институция и изисквания във връзка с изпълнение на техните функции; Закон за изменение и допълнение на Закона за пазарите на финансови инструменти; Наредбата за изменение и допълнение на Наредба № 38 от 21.05.2020 г. за изискванията към дейността на инвестиционните посредници; Наредба за изменение и допълнение на Наредба № 58 от 28.02.2018 г. на КФН.

Насоки за изменение на Насоки EBA/GL/2018/10 относно оповестяването на необслужваните и реструктурираните експозиции (EBA/GL/2022/13) (прилагат се от 31.12.2022 г.)

Насоки относно критериите за използване на входящи данни в модела за измерване на риска по член 325бв от Регламент (ЕС) № 575/2013 (EBA/GL/2021/07) (прилагат се от 01.01.2022)

Насоки за оценка на пригодността на членовете на ръководния орган и лицата, заемащи ключови позиции (EBA/GL/2021/06) (прилагат се от 31.12.2021 г.)

Насоки относно вътрешното управление съгласно Директива 2013/36/ЕС (EBA/GL/2021/05) (прилагат се от 31.12.2021 г.)

Насоки за разумни политики за определяне на възнагражденията съгласно Директива 2013/36/ЕС (EBA/GL/2021/04) (прилагат се от 31.12.2021 г.)

3.1.2 Рейтинг

През август 2022 г., „Фич Рейтингс“ потвърди перспективата пред дългосрочния кредитен рейтинг на Банката от „BBB“, с положителна перспектива. Това е най-високият кредитен рейтинг за българска финансова институция, като за ББР той е лимитиран до рейтинга на суверена – българската държава.

Рейтинг валиден към:	Дата на изготвяне на рейтинга:	Дългосрочен Рейтинг (IDR, SRF)	Перспектива
Към 31.12.2021 г.	01.10.2021	„BBB“	Положителна
Към 31.12.2022 г. и към датата на одобрение на ГФО	17.08.2022	„BBB“	Положителна

Оценката на рейтинговата агенция се базира на надеждната подкрепа на суверена – българската държава, на добрата ѝ капитализация, както и на нарастващата ѝ роля в подкрепа на икономическата политика на правителството.

Стабилната капиталова база допринася съществено за високата капиталова адекватност. ББР е институцията с най-високото равнище на капитализация в банковата система на България, значително над регулаторния минимум.

3.2 БИЗНЕС АКЦЕНТИ

През 2022 г. продължи развитието на продуктивния и кредитния портфейл на Банката, както и диверсификацията на източниците на финансиране.

3.2.1 Програма „COSME+“

Към края на 2022 г., ББР продължава изпълнението на споразумения по Програма на Българска банка за развитие за индиректно финансиране на МСП с гаранционно улеснение и контра-гаранция по Програма COSME на ЕИФ, с подкрепата на Европейски фонд за стратегически инвестиции (ПРОГРАМА КОСМЕ+) с две търговски банки и шест небанкови финансови институции, с разрешен размер 51,143 хил. лева. Програмата се осъществява с подкрепата на Европейския фонд за стратегически инвестиции за индиректно финансиране на малките и средните предприятия с гаранционно улеснение и контра-гаранция. Изпълняваният от ЕИФ механизъм „Програма COSME“ надгражда Програмата за предприемачество и иновации (EIP), създадена през периода 2007-2013 г. Общият ѝ бюджет е 2.3 млрд. евро за периода 2014-2020 г. В обхвата ѝ са четири области на подпомагане – подобряване достъпа до финансиране за МСП под формата на капиталови и дългови инструменти; подобряване достъпа до пазарите за МСП в световен мащаб; подобряване на рамковите условия за конкурентоспособност на предприятията и насърчаване на предприемачеството. Удовлетворено е единственото, постъпило през 2022 г. искане за плащане по поетия от ББР гаранционен ангажимент, в размер на 42 хил. евро, за което ББР е получила съответно плащане по дадената от ЕИФ контрагаранция.

3.2.2 Програма „Лизинг лайн“

През 2022 г. са сключени 2 нови он-лендинг споразумения за 3.5 млн. евро по програмата „Лизинг Лайн“, която е насочена към партньори небанкови финансови институции – лизингодатели, регистрирани в БНБ и осъществяващи финансов лизинг. Програмата е предназначена за кредитиране на лизингови дружества, с цел улесняване достъпа на ресурс за покупка и отдаване на лизинг на активи, използвани в стопанската дейност на малки и средни предприятия.

3.2.3 Програма „БРОД“

Продължава изпълнението на ББР по най-новия продукт за **индиректно финансиране на малки и средни предприятия „Програма БРОД“**. Бюджетът на Програмата е 20 млн. евро. Цената на финансирането е до 6 мес. EURIBOR + 3.5% и при 3.5% като минимум. Партньорите по Програма БРОД финансират МСП при спазването на определен таван на лихвен процент и на общо годишно оскъпяване, които са съобразени с промените в стойността на EURIBOR. През 2022 г. са сключени 2 споразумения в размер на 3 млн. евро.

3.2.4 Гаранционни програми анти-КОВИД-19

През 2020 г. Банката, въз основа на Решения на Министерския съвет на РБ, стана гарант към група български търговски банки за кредити за физически и юридически лица, с цел преодоляване на последствията от пандемията от COVID-19.

Общият размер на сумите, които ББР може да гарантира е 700 млн. лв., като те бяха изцяло обезпечени чрез увеличаване на капитала на Банката през 2020 г. със същата сума.

Към 31.12.2022 г. ББР е издала гаранции за общо 403,208 хил. лв.¹, като е гарантирала експозиции по двете програми на обща стойност 715,979 хил. лв. (31.12.2021 г.: 649,663 хил. лв.).

За тези програми, ББР възприе специална методика за определяне на очаквани кредитни загуби с оглед спецификата на програмите, профила на клиентите и структурата на свързаните с продуктите ангажименти за входящи и изходящи парични потоци. Методиката е подробно описана в индивидуалния финансов отчет на Банката за 2020 г., 2021 г. и 2022 г.

В края на 2022 г. заделените провизии по програмите анти-COVID са на стойност 127,215 хил. лв. (31.12.2021 г.: 176,370 хил. лв.), което, според Банката е и максималния потенциален кумулативен отрицателен ефект върху ликвидността на ББР в средносрочен план, произтичащ от тези програми.

3.2.4.1 Програма за предприятия – Програма „Възстановяване“

С решение № 310 от 7 май 2020 г., Министерският съвет одобри Програмата за портфейлни гаранции в подкрепа на ликвидността на предприятията, пострадали от извънредната ситуация и епидемията от COVID-19, предложена от ББР, с бюджет 500 млн. лв., като обезпечаването на програмата да бъде за сметка на средствата от увеличението на капитала на банката съгласно Решение № 215 на Министерския съвет от 2020 г.

Гаранционната програма, която е част от правителствените антикризисни мерки, стартира с бюджет от 500 млн. лв. (В следствие бюджетът бе намален на 400 млн. лева, поради пренасочването на лимит към анти-COVID мярката за физически лица). В нея могат да бъдат включени компании от всички сектори, като се очаква от мярката да се възползват предимно фирми от най-засегнатите области – търговия, услуги, транспорт и логистика, туризъм, хотелиерство и ресторантьорство, и други.

От финансиране и гаранция могат да се ползват предприятия, които са се сблъскали с трудности или са изпаднали в затруднение след 31.12.2019 г., поради избухването на епидемията от COVID-19.

¹ За програмата за физически лица, 100% от експозицията по главница на банката-партньор към клиента е гарантирана. За програмата за микро, малки и средни предприятия, ББР гарантира 80 % от главниците по кредитите, при 50 % лимит на гаранционните плащания на портфейлна база .

След въвеждане на обновените условия по Програма за възстановяване максималният размер на финансирането става до 3 млн. лв., независимо от размера на компанията, като от гаранционния инструмент могат да се възползват микро, малки, средни фирми и така наречените „малки компании със средна пазарна капитализация“ (small mid-caps – с до 499 души персонал) от всички сектори на икономиката.

Допустимите за финансиране предприятия трябва да осъществяват стопанска дейност и да са регистрирани в България, а така също да имат поне три завършени финансови отчета, с отчетени приходи от продажби, както и счетоводна печалба за поне една от последните три години.

Срокът за погасяване на кредитите е до 7 години с възможност за до 36 месеца гратисен период.

Банките следва да определят всички елементи на ценообразуването, включително лихвеният процент по кредитите, съгласно своята политика, като при формирането на цената на кредитите (т.е. лихви, такси и т.н.), прилагат вътрешните си правила и обичайна практика за ценообразуване, отчитайки предоставената от ББР гаранция.

Не се изискват материални обезпечения. Кредитите се предоставят срещу лични гаранции от действителните собственици, както и (ако е приложимо) залози на вземания от сметки по реда на ЗЗД, ЗОЗ, както и чрез договор за финансово обезпечение съгласно ЗДФО.

Мярката е одобрена с Решение на Европейската комисия № С (2020) 2342 от 8.04.2020 г. относно държавна помощ SA.56933 (2020/N) — България COVID-19, изменено с Решение на ЕК № С (2020) 8384 от 24.11.2020 г. и Решение на ЕК С (2021) 7260 от 01.10.2021 г.

Кредитите се предоставят при кратки срокове за обработка и с оптимизирано време за одобрение, съответно отказ (time-to-yes), а именно: до 5 работни дни след получаване на необходимите за преглед на искането за кредит документи от страна на Банката и време за усвояване (т.е. времеви период между одобрението на Кредита и предоставянето на възможност на кредитополучателя да осъществи реално усвояване), до 10 работни дни.

Във връзка с шестото изменение на Временната рамка и удължаване срокът на действието ѝ, срокът за кандидатстване за финансиране по Програмата за МСП бе удължен до 22.06.2022 г.

Формирането на портфейли по Програмата приключи на 30.06.2022 г., като по окончателни данни от търговските банки – партньори по схемата са гарантирани 2,894 кредита с оригинален размер на кредитите 630,349,165 лв., за които е предоставена гаранция от ББР в размер на 80 % или за 504,279,332 лв.

Състоянието на портфейла се актуализира на тримесечна база. Към 31.12.2022 г. са гарантирани 2,617 кредита с общ размер 533,910 хил. лв. Удовлетворените искания за плащане на гарантирани суми по Програмата възлизат на 1,749 хил. лв., а възстановените на ББР към края на 2022 година са в размер на 98 хил. лв.

3.2.4.2 Програма за физически лица и домакинства

С решение № 257 от 14 април 2020 г., Министерският съвет одобри Програмата за гарантиране на безлихвени кредити в защита на хора, лишени от възможността да полагат труд поради пандемията от COVID-19, с бюджет 200 млн. лв., предложена от ББР, като обезпечаването на програмата ще бъде за сметка на средствата от увеличението на капитала на банката съгласно Решение № 215 на Министерския съвет от 2020 г.

Програмата за гарантиране на безлихвени кредити цели да подпомогне служителите в неплатен отпуск и самоосигуряващите се лица, които временно не могат да полагат труд в условията на извънредно положение.

Параметрите по програмата бяха допълнително изменени чрез решения на Министерския съвет, с цел повишаване ползите в интерес на засегнатите от пандемията лица, както следва: РМС 408/2020, РМС 910/10.12.2020 г., и РМС №194/05.03.2021г. Допустимите кредитополучатели имаха възможност да получат безлихвени заеми до 6,900 лв. (първоначално допустимият максимален размер е 4500 лева), които се отпускат наведнъж или на траншове. Максималният срок на погасяване е 5 години, с минимум 6 месеца и максимум 24 месеца гратисен период. По заемите не се дължат възнаградителни лихви, такси, комисиони и неустойки.

През юли 2021 г., със свое решение № 506/2021, Министерският съвет удължи срока за кандидатстване по Програмата за ФЛ до 31.08.2021 г. или до изчерпване на гаранционните лимити от банките партньори, което от двете настъпи първо.

Срокът за кандидатстване по мярката изтече на 31.08.2021 г., а срокът за предоставяне и усвояване на кредитите - на 30.09.2021 г.

С РМС 448/2022 г. се приеха промени, които са предпоставка за облекчаване на условията по кредитите: крайният възможен срок за издължаване се удължи с още две години (от 5 на 7 години), а гратисният период от 24 месеца ще може да се ползва на части.

Постигнатият агрегиран резултат по Програмата включва гарантирани от ББР 52,915 кредита, на обща стойност 254,609 хил. лв.

Към 31.12.2022 г. ББР е гарантирала 46,863 кредита на стойност 182,069 хил. лв. Платените на търговските банки гаранции и разходи по установяване и събиране на изискуемите кредити са в размер на 1,146 хил. лв., от които към същата дата на ББР са възстановени 25 хил. лв.

3.2.5 Инициатива „Три Морета“

Инициативата „Трите морета“ (Черно, Адриатическо, Балтийско) има за цел засилването на инвестиции, връзки и сътрудничество – политическо и финансово, между страните-членки в региона. Това е публично-частен финансов инструмент, чиято цел е да допълва финансирането от структурните и други фондове на Европейския съюз. С Решение №613 от 2 септември 2020 г. Министерски съвет на Република България одобри участието на ББР в Инвестиционния фонд към инициативата „Трите морета“. В края на 2020 г. е подписано Споразумение за записване на акции (Subscription Agreement relating to Three Seas Initiative Investment Fund S.A. SICAV – RAIF) между ББР и Фонда, с което ББР официално стана акционер Клас А във Фонда. Към 31.12.2022 г. ББР е внесла дялови вноски в размер на 10,941 хил. евро.

През 2022 г. започна структурирането на Иновационен фонд „Три морета“, като беше сформирана работна група с представители от настоящите акционери в Инвестиционния фонд „Три морета“. Беше представен вече съществуващ план на ЕИФ за създаване на нов многостранен фонд на фондовете - Central Europe Fund of Funds 2, в продължение на Central Europe Fund of Funds, създаден през 2017 г. Фондът се очаква да бъде с размер 60-180 млн. евро и цели да увеличи възможностите за капиталови инвестиции в предприятия в етап на растеж в региона на централна и източна Европа като привлече инвестиции от други частни и публични инвеститори в региона. Предстоят допълнителни преговори с ЕИФ за уточняване на целевите сектори и други детайли по основаването на фонда.

През май 2022 г. Фонд „Три морета“ беше представен на Световния икономически форум в Давос, където основен организатор беше Полската банка за развитие (BGK). ББР бе домакин и организатор на конференция „Equity for Infrastructure and Innovation“, която се проведе на 13.6.2022 г. Конференцията бе открита от Министъра на иновациите и растежа – г-н Даниел Лорер. В края на месец юни в Рига, Латвия, бе проведена годишната среща на ръководителите на страните –членки на Инициативата Три Морета. След срещата на върха бе обявено допълнително финансиране от Development Finance Corporation на стойност от 280 млн. евро, както и бе обявена поредната инвестиция в проект в транспортния сектор и първа в България – Порт Бургас. Инвестицията в „БМФ Порт Бургас“ е съобразена с целта на фонда за подобряване на свързаността в района на трите морета. Благодарение на сделката фонд „Три морета“ се очаква да направи значими инвестиции в пристанището - разширяване на съществуващите корабни места, изграждане на нови корабни места, по-нататъшна модернизация на съоръженията и възможност за обработка на нови видове товари.

Към 31.12.2022 г. стойността на инвестицията на ББР във фонд „Три морета“ е 22,030 хил. лв.

3.2.6 Програма „InvestEU“

Програма „InvestEU“ предвижда единен европейски механизъм за подкрепа на инвестициите за новия програмен период 2021-2027 година. Програмата се базира на успешния опит от приложението на ЕФСИ и настоящите инструменти на ЕК. Програмата „InvestEU“ ще предоставя гаранция от бюджета на ЕС, която ще подкрепя финансови продукти, предоставени от прилагачите Програмата партньори. Средствата са разпределени в четири „прозореца“ (области), в които ще се разработват финансовите продукти: 1) устойчива инфраструктура; 2) научни изследвания, иновации и цифровизация; 3) МСП и малки дружества със средна пазарна капитализация; 4) социални инвестиции и умения. ББР получи одобрение от Европейската комисия за принципна допустимост за Прилагащ партньор по InvestEU. Като част от процеса за кандидатстване с финансови продукти по Програмата, ББР извърши Стълбова оценка (Pillar Assessment) одитирана от независим одитор, която бе окончателно завършена през 2023 г. Стълбовата оценка е задължителна за организации, получаващи финансиране от европейския бюджет по програми под непряко управление, каквато е програмата „InvestEU“. Очаква се окончателното приемане на оценката от ЕК. През 2021 г., ББР кандидатства и в първата обявена процедура за финансови продукти на бъдещи прилагачи партньори, която се очаква да бъде финализирана през 2022 г.

3.2.7 Продукти, програми и платформи в подкрепа на МСП и специфични сектори

3.2.7.1 Програма на ББР с гаранция от Паневропейския гаранционен фонд (PEGF)

Пан-европейския гаранционен фонд бе създаден през втората половина на 2020 година с участието на страни-членки на ЕС на доброволен принцип, вкл. България. За формирането на бюджета на Фонда страните-членки внасят вноска, пропорционална на тяхното участие в капитала на ЕИБ. Предлаганите продукти са в две направления 1) гаранции и контрагаранции за малък бизнес, МСП и здравеопазване и 2) финансиране на дялов капитал в частни фондове.

През месец септември 2021 г. ББР подписа с ЕИФ Гаранционно споразумение по Пан-европейския гаранционен фонд. Гаранционното споразумение позволява на ББР да предоставя директно финансиране с гаранция от ЕИФ (с рейтинг AAA) без лимит на плащанията за загуби, с покритие 70% на загубата по гарантиран кредит на МСП. От своя страна ББР се ангажира да предостави финансово предимство – намаление на рисковия марж с покритието на ПЕГФ гаранцията, което рефлектира в намаление на лихвения процент по всеки един от гарантираните кредити. Клиентите-крайни получатели трябва да спазват определени условия и изисквания, свързани с гаранция на ПЕГФ и режима държавни помощи. Максималният размер на гарантирания по ПЕГФ портфейл е в размер на 40 млн. евро, а договореният – 30 млн. евро.

Към 31.12.2022 година гарантираният портфейл е в размер на 21.17 млн. евро и включва 52 сделки на микро- и МСП.

3.2.7.2 Нови продукти

От началото на 2022 г. Банката създаде специализирани програми за подкрепа на малкия и средния бизнес в тежките икономически условия. През годината ББР разработи и анонсира няколко продукта, насочени към сектори и компании, които срещат трудности при финансирането от търговските банки:

Програма „Подкрепа за туризма“

През януари 2022 г. Българската банка за развитие стартира нов продукт, насочен към едни от най-пострадалите от Ковид пандемията бизнеси - хотелиерския и ресторантьорския. От преференциално финансиране могат да се възползват микро-, малки и средни компании от тези сектори, дори да имат просрочени задължения до 90 дни. Обемът на програмата е 60 млн. лв.

Програма „Подкрепа за розопреработване“

Пак през месец януари 2022 г. Българската банка за развитие ЕАД създаде специален продукт с преференциални условия за българските розопреработватели с наименование „Подкрепа за розопреработване“. Целта на финансирането е подкрепа на сектора, преодоляване на негативните последици от пандемията Covid-19 и облекчаване на проинфлационния натиск. Българското розово масло се слави като едно от най-търсените и скъпи на международния пазар, но в последните години браншът се сблъсква с проблеми, които водят до натрупване на големи запаси от ценния продукт. Обемът на програмата е 20 млн. лв.

Програма „Енергийна подкрепа“

През месец февруари 2022 г. ББР анонсира Програма „Енергийна подкрепа“, която е насочена към преодоляване на негативите от нарастващите цени на електроенергията. Този продукт цели подпомагане на фирмите при неочакваното повишаване на цените на електроенергията. Банката им предоставя възможност да разсрочат разходите си за електричество за четири последователни месеца по избор в рамките на 2022. Обемът на програмата е 10 млн. лв.

Програма „Оборотен кредит за суровини и материали“

Програмата е обявена в началото на месец април 2022 г. Българската банка за развитие предлага на малките и средните предприятия нов продукт за преодоляване на негативните ефекти от продължителното увеличаване на инфлацията и нарастващите цени на основни стоки и услуги. Програмата предвижда оборотни кредити до 200 хил. лева за компаниите – МСП от всички сектори, които искат да закупят суровини на настоящите цени и по този начин да предотвратят по-високи разходи в бъдеще. *Обемът на програмата е 10 млн. лева.*

Програма „Финансиране на болници“

Програмата е обявена в началото на месец юли 2022 г. В изпълнение на решение № 568 на МС от 29.07.2022 г. ББР предлага дългосрочно финансиране на многопрофилни болници за активно лечение с разкрити „Спешни отделения“, които са обект на провежданата от държавата политика за оздравяване и развитие на болници (Болници със системно значение за регионите – БСЗ). Програмата включва инвестиционни и/или оборотни кредити за подобрене на инфраструктурата и медицинското оборудване с цел повишаване на обема и качеството на предоставяните медицински услуги с размер до 5 млн. лв. Срокът за кандидатстване е до 31.08.2023 г. Обемът на програмата е 25 млн. лева, с възможност за увеличаването му до 50 млн. лева, в случай на изпълнение на бюджета преди изтичане срока за кандидатстване по тази Програмата.

Програма „Енергийна ефективност на МСП“

Програмата е обявена в началото на месец август 2022 г. Българската банка за развитие ще подпомага компаниите в сектор „Преработваща промишленост“ у нас в прехода им към зелена и нисковъглеродна икономика чрез новата си програма „Енергийната ефективност на МСП“. От нея ще могат да се възползват компаниите, подали проектни предложения по процедурата „Възстановяване на МСП чрез подобряване на енергийната ефективност“, финансирана от ОП „Иновации и конкурентоспособност“ 2014-2020 (ОПИК). Срокът за кандидатстване е до 30.06.2023 г. Обемът на програмата е 30 млн. лева.

Програма „Технологична модернизация на МСП“:

Програмата е обявена в през на месец декември. Тя е насочена за директни кредити за микро-, малки и средни предприятия, подали проектни предложения по Програма за икономическа трансформация от Националния план за възстановяване и устойчивост, компонент „Интелигентна индустрия“, процедура „Технологична модернизация“. Финансирането е от 50,000 лв. до 2,000,000 лв., като се покриват до 100% от разходите без ДДС. Срокът за кандидатстване е до 30.09.2023 г. Обемът на програмата е 30 млн. лева.

Програма „Финансиране на групи и организации на земеделски производители“

Програмата е обявена през месец декември 2022 г. Бенефициенти по програмата са групи и организации на земеделски производители, като се изисква тези групи да бъдат признати от министъра на земеделието и да имат поне една приключена финансова година. Срокът за кандидатстване е до 31.12.2023 г. Обемът на новата програма на банката е 10 млн. лв.

Програма „Финансиране на зелена енергия“

В отговор на либерализацията на пазара на електроенергия ББР предложи Програма за финансиране на изграждане на фотоволтаични съоръжения за производство на електроенергия. Програмата е обявена в края на 2021 г. През 2022 г. ББР е финансирала 37 проекта за изграждане на фотоволтаични инсталации за собствени нужди и продажба на произведената електроенергия.

3.2.7.3 Дигитална платформа „Business Booster“

През септември 2022 г. ББР стартира **дигиталната си платформа Business booster** в помощ на малкия и средния бизнес. Проектът предлага онлайн финансиране до 50 хил. лв., безплатно обучение по бизнес и възможност за откриване на електронен магазин. Business Booster е огромно улеснение за нуждаещите се от финансиране микро-, малки и средни компании в страната, тъй като Банката не разполага с клонова мрежа. Всички необходими документи се попълват и подписват изцяло онлайн. За създаването на фирмен профил е необходимо само въвеждане на ЕИК и данните се зареждат автоматично чрез интеграция с Търговския регистър. Нужен е и квалифициран електронен подпис, за който платформата работи с компанията Евротръст. Планирано е да бъде внедрена и бек офис система, която ще ускори разглеждането на кредитни приложения – Credit Quest. Business Booster предлага още безплатна „Бизнес академия“ - обучение с наръчници, видеоуроци и дигитална библиотека, където са публикувани всички необходими бланки и документи за започване на бизнес, както и специален инструмент за създаване на бизнес план – Business Plan Wizard. За да осигури на предприемачите продажба на тяхната продукция, новата дигитална платформа на ББР им дава възможност и за лесно и безплатно откриване на онлайн магазин с вграден модул за издаване на фактури.

3.2.7.4 Национална програма за енергийна ефективност в многофамилни жилищни сгради (НПЕЕМЖС)

И през 2022 г. Българска банка за развитие ЕАД продължи дейностите си по приетата с Постановление № 18 от 2 февруари 2015 г. на Министерския съвет на Р. България - Национална програма за енергийна ефективност на многофамилни жилищни сгради (Програмата). Тя е насочена към обновяване на многофамилни жилищни сгради, осигурявайки по-добри условия на живот на гражданите в многофамилни жилищни сгради, топлинен комфорт и по-високо качество на жизнената среда. Изпълнението на мерките за енергийна ефективност в жилищните сгради се очаква да допринесе за по-високо ниво на енергийната ефективност и намаляване на разходите за енергия, подобряване на експлоатационните характеристики, удължаване на жизнения цикъл на сградите и осигуряване на жизнена среда в съответствие с критериите за устойчиво развитие. Програмата има значителен екологичен ефект: по експертна оценка в резултат на Програмата очакваното намаление на емисии на въглероден диоксид е оценено на 319,000 tCO₂/година, а икономията на енергия – 726,000,000 кВтч/година. Икономическият ефект е свързан и с предоставяне на повече възможности за икономическа активност на бизнеса – проектанти, строителен бранш, фирми за технически обследвания, фирми за обследвания за енергийна ефективност, производители на материали и др. – както и участие в изпълнението на Програмата на малки и средни фирми от цялата страна. Програмата постигна и социален ефект чрез подобряване на условията за живеене в сградите, намаляване на разходите за енергия, осигуряване на допълнителна заетост, установяване на традиции в управлението на многофамилни жилищни сгради, повишаване на обществената осведоменост за начините за повишаване на енергийната ефективност.

Дейностите по Програмата се осъществяват на цялата територия на Република България в рамките на 265 общини с общ финансов бюджет по Програмата в размер на 2 млрд. лв.

3.3 ПРИВЛЕЧЕН РЕСУРС

Международни финансови институции

Политиката на ББР е да привлича предимно дългосрочен ресурс за финансиране на кредитната си дейност и по този начин се създава естествен баланс между срочността на актива и пасива. От учредяването си, ББР има сключени повече от 35 кредитни споразумения с 16 международни институции в размер на 1,364 млн. евро.

Предвид високата ликвидност на Банката, през 2022 г. по линия на сътрудничеството с международни финансови институции принос за развитието на портфейла има основно подписаното споразумение за Портфейлна гаранция с ЕИФ в рамките на Пан-европейския гаранционен фонд.

С решение на Министерски съвет №554 от 29 юли 2022 год. ББР ЕАД бе одобрена като получател на заеми с държавна гаранция за 350 млн. евро от Европейската инвестиционна банка (ЕИБ) и Банката за развитие към Съвета на Европа (БРСЕ). Решението е вследствие от предвидената в чл. 70, т.2 от Закона за държавния бюджет на Република България за 2022 година възможност за издаване на държавни гаранции по нови заемни споразумения на „Българска банка за развитие“ ЕАД в размер до 700 млн. лв. или тяхната валутна равностойност при спазване законодателството в областта на държавните помощи. Подписването на заемите се очаква да се състои през 2023 година.

3.4 ЧОВЕШКИ РЕСУРСИ

За успешното изпълнение на поставените цели и стабилното развитие на екипите в Групата на ББР, от съществено значение е осигуряването на благоприятна и ефективна работна среда, която да стимулира творческата атмосфера, мотивацията и личностното израстване на служителите. През изминалата година, в условията на динамична външна и вътрешна среда, основен приоритет в управлението на човешкия капитал беше привличане и наемане на висококвалифицирани специалисти за обявените позиции, осигуряване на подходящи обучения за овладяване на необходимите професионални умения, развитие на потенциала и надграждане на компетенциите. Ръководството на Групата на ББР насочи вниманието си и в посока сплотяване на екипите и получаване на обратна връзка за удовлетвореността и очакванията на служителите, чрез провеждане на eNPS проучване, на изнесени срещи с мениджърите на средно и високо ниво, както и на ниво експерти. Като допълнителна придобивка на служителите беше осигурен по-голям размер на платения годишен отпуск за почивка и възстановяване, с цел мотивиране служителите да повишават ангажираността си и да постигат оптимални резултати в работата си.

3.5 ИНФОРМАЦИОННИ ТЕХНОЛОГИИ

Периодът 2020 г. - 2022 г. бе изключително предизвикателен в условията на глобалната пандемия предизвикана от КОВИД-19. Една от основните промени за групата на ББР ЕАД беше промяна на схемата на работа от 100% присъствена към значителна степен на работа от разстояние. Основен акцент в работата на ИТ екипите беше подsigуряване на работата на всички бизнес функции и процеси от разстояние и същевременно съблюдаване на максимално високо ниво на информационна сигурност.

ИТ инфраструктурата се поддържа с актуална версия на антивирусния софтуер за цялата група на ББР ЕАД - ESET protect и Anti-malware платформа. В ББР ЕАД е актуализирано решение за хардуерен и софтуерен мониторинг на цялостната среда - Axence Nvision.

През изминалата година бяха автоматизирани редица процеси в Банката и дъщерните дружества. Беше извършена успешна миграция на основната банкова система и WEB-банкирането към съвременна платформа BrightOS на фирма СиСофт ООД. Беше внедрен модул за отчети (Reporting), където се изготвят автоматично предварително дефинирани отчети.

Бяха реализирани множество промени в основната банкова система, продиктувани от регулаторни изисквания – промени в SWIFT, сертификация на ББР ЕАД за миграция на небюджетните плащания в БИСЕРА6 като пакетни плащания по ISO 20022 XML и успешно приключили национални тестове с БОРИКА АД, изменения в отчетността към БНБ съгласно изисквания на ЕЦБ. Банката покри успешно тестовете и сертификацията за преминаване към новата консолидирана платформа Target2 за разплащания в EUR, съгласно изискванията на БНБ.

Стартирани бяха проекти за миграция на дружествата: НГФ, ФКИ и ББР Микрофинансиране за миграция към BrightOS (системата, която използва Банката).

ББР ЕАД реализира софтуерни промени във връзка със справка "Напредък по НПЕЕМЖС" за отразяване на извънредни плащания (възстановявания) на суми по програмата.

3.6 КОМУНИКАЦИИ И ВРЪЗКИ С ОБЩЕСТВЕННОСТТА

През първата половина на 2022 г. бяха пуснати поредица **нови продукти** на банката с насоченост към потребностите на хотелиери, ресторантьори, розопреработватели и бизнеса във връзка с високите цени на електроенергията, за които бе изготвена маркетингова стратегия и медийна кампания.

През второто шестмесечие комуникационната дейност на Банката беше фокусирана върху **старта на дигиталната платформа Business Booster, новата кредитна програма за енергийна ефективност** и върху **дяловите инвестиции** на ФКИ в компаниите „Econic One“ и „Барин Спортс“.

За популяризиране на финансовите продукти през 2022 г. ББР направи специално **роуд шоу** с 37 срещи с бизнеса в цялата страна, по време на което бяха направени презентации и консултации. И през тази година Банката присъства активно като участник и съорганизатор в специализирани икономически и финансови форуми в подкрепа на МСП – Endeavour Bulgaria, Академия за иновации, Beam Up Lab, Световната стартър купа, Digital Sofia, Форум „Отговорни производители“, Automotive & Mobility Forum, Automotive EE Forum, AIBEST Sourcing Conference, Национален кулинарен събор и DigiTech.

Продължи и ангажиментът на Банката към инициативата **„Три морета“**, като през годината бе организирана мини-конференция на Инвестиционния фонд ЗСИИФ, както и среща на Надзорния съвет на фонда в София, на която беше представена новата инвестиция, направена в България.

Като част от стратегията за позициониране на ББР в сферата на **устойчивите политики** Банката систематично продължи работата си по подготовка и комуникиране на темата. Тя организира проучване сред МСП относно готовността им за „зелен преход“ и продължи своята консултантска и информационна дейност чрез периодични съобщения, интервюта и участия в събития.

През 2022 г. беше осъществена и цялостна координация на процеса по **внедряване на Фаза 2 от дигиталната платформа Business Booster**: On-boarding (създаване на фирмен профил), Loan Application (дигитално искане за кредит) и Credit Quest (бек-офис система). Нейният старт беше представен официално пред медии и организации на бизнеса през септември 2022 г., а непосредствено след това бе дадено началото на маркетингова кампания за популяризиране на платформата.

Разработването и въвеждането на **„Система за превенция на корупцията в Групата на ББР“** беше комуникирано активно чрез вътрешния информационен бюлетин на Банката, както и в интервюта на ръководството.

4 ОБЗОР НА ИКОНОМИЧЕСКАТА СРЕДА И БАНКОВИЯ СЕКТОР ПРЕЗ 2022 Г.

През 2022 г. световната икономика беше белязана от продължаващото възстановяване след кризата COVID-19, съчетано с шоковете от войната в Украйна и последвалите от нея енергийни проблеми в Европа. През първата половина от годината беше отчетен силен икономически растеж, който се забави в края на годината. През 2023 г. високата инфлация и покачващите се лихвени проценти значително ще ограничат потреблението и инвестиционната активност, което ще доведе до забавяне в темповете на растеж.

През 2022 г. реалният растеж на брутния вътрешен продукт на България достигна 3.4% при очакван ръст от 2.9% в есенната прогноза на Министерство на финансите (МФ). По-високият растеж се дължеше на нарастване на потреблението на домакинствата. Очакванията за забавяне в растежа на потребителските разходи през втората половина на годината, вследствие на по-слабото нарастване на реалния разполагаем доход, не се сбъднаха.

От последното тримесечие на 2022 г. е налице тенденция към намаление на годишния темп на инфлацията според ХИПЦ. От септември 2022 г., когато беше отчетена най-високата стойност на инфлация от 15.6% на годишна база, тя се забави до 13.7% през февруари 2023 г. Забавянето на инфлационните процеси в страната се дължи в най-голяма степен на понижението на международните цени на енергийните стоки и другите суровини.

През 2022 г. се наблюдаваше възстановяване на заетостта след отпадането на всички ограничителни мерки срещу COVID-19. За 2023 г. се очаква годишният ръст на заетостта да се забави, като основният аргумент е цялостното забавяне на растежа на българската икономика. Украинските имигранти, потърсили убежище в страната, се очаква да не окажат голямо влияние върху динамиката на заетостта (към края на март броят на украинците, останали в България е под 50 хиляди души, вкл. малки деца).

През първата половина на 2023 г. БНБ очаква отслабване на икономическата активност, за което ще допринесе както прогнозираното понижение на запасите в икономиката, така и очакваният по-слаб износ на стоки вследствие на влошаващата се глобална икономическа обстановка и на специфични за България фактори.

4.1 БАНКОВ СЕКТОР

През 2022 г. Банките в България осъществяваха дейността си в условия на ускорена инфлация и повишена несигурност в икономическата среда. Изминалата година се характеризира с по-ниски разходи за обезценки и начислени провизии, увеличени темпове на кредитиране, повишаване на лихвени проценти и подобряване на резултатите на банковия сектор.

Към 31 декември 2022 г. в България работят 25 банки, като седем от тях са клонове на чуждестранни банки, като в края на четвъртото тримесечие на 2022 г. пазарният дял на петте най-големи банки по размер на активите достига 67.2%. Общата сума на активите на банковата система нараства с 14.8% до 155.4 млрд. лв. (79.5 млрд. евро) спрямо 2021 г.

Нетният лихвен доход на банките нараства със 17% на годишна база (при ръст от 4.1% на годишна база в края на 2021 г.) и към декември 2022 г. възлиза на 3.2 млрд. лв. (1.65 млрд. евро) на фона на повишената кредитната активност през годината. В края на 2022 г. нетният доход от такси и комисиони се покачва с 15.2% на годишна база (при ръст от 19.5% в края на 2021 г.) до 1.4 млрд. лв. (731 млн. евро). Към 31 декември 2022 г. нетната печалба на банковата система е в размер на 2.079 млрд. лв. (1.063 млн. евро) при 1.416 млрд. лв. (724 млн. евро) година по-рано.

През 2022 г. банковият сектор продължава да поддържа солидна капиталова позиция, поддържайки съотношенията на капиталова адекватност и ликвидно покритие значително над регулаторните изисквания на системно и на местно ниво, а също така и спрямо средното равнище за европейските банки.

Размерът на необслужваните кредити продължава да намалява и през 2022 г. Към 31 декември 2022 г. обемът на необслужвани кредити (с просрочие над 90 дни; без централни банки и кредитни институции) спада до 2.7 млрд. лв., или до 3.18% като дял. Въпреки че нивото на необслужвани кредити е над средното за ЕС, банковата система в България продължава да поддържа по-високата степен на покритие с обезценка на brutните необслужвани кредити в сравнение със средното ниво за страните от ЕС. В края на 2022 г. степента на покритие на brutните необслужвани кредити и аванси в българската банкова система е на ниво от 77.6%.

През 2022 г. се наблюдава постепенно увеличение на средните лихвени проценти по новодоговорените депозити и кредити. Средният лихвен процент за новодоговорените депозити с договорен матуритет за нефинансови предприятия се повишава от -0.19% до 0.43% за депозитите в левове, а нараства от 0.06% до 0.47% за тези в евро. Средните лихвени проценти по новоотпуснатите кредити за нефинансови предприятия се повишават от 2.39% до 3.12% за тези в левове, а за тези в евро нарастват от 2.17% до 3.92%.

Влиянието на редица регулации и регулаторни изисквания също оказва влияние върху представянето на банковия сектор. През октомври 2022 г. БНБ определи осем банки като други системно значими институции (ДСЗИ), като нивата на буфер на ДСЗИ са в интервала 0.50%-1%, считано от 1 януари 2023 г. Увеличението на антицикличния капиталов буфер от БНБ от 1% до 1.5%, считано от януари 2023 г., и обявеното повишение до 2%, в сила от 1 октомври 2023 г. също ще окаже въздействие върху капиталовите индикатори. Дейността на банковата система през 2022 г. преминава и под влиянието на подготовката на банките за бъдещото въвеждане на еврото.

5 ПРЕГЛЕД НА ДЕЙНОСТТА И ИЗБРАНА ФИНАНСОВА ИНФОРМАЦИЯ

5.1 РЕЗУЛТАТИ ОТ ДЕЙНОСТТА И ФИНАНСОВО СЪСТОЯНИЕ

Българска банка за развитие ЕАД продължава да работи активно върху поставените ѝ цели, като поддържа високи нива на ликвидност и капитализация.

Всеобхватен доход за 2022 г. и 2021 г.:

Всеобхватен доход	2022 г.	2021 г.	Годишно изменение
Нетен лихвен доход	58,410	56,678	3.1%
Нетни приходи от/(разходи за) такси и комисиони	836	(328)	(354.9%)
Нетен доход от операции в чуждестранна валута	524	427	22.7%
Нетна (загуба)/печалба от финансови активи, отчитани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход	(851)	1,101	(177.3%)
Общи и административни разходи	(28,981)	(28,567)	1.4%
Други доходи от дейността, нетно	1,890	343	451.0%
Оперативен доход преди обезценка и провизии	31,828	29,654	7.3%
Разходи за обезценки и провизии на нефинансови активи и финансови инструменти	(11,914)	(185,610)	(93.6%)
(Загуба)/Печалба преди данъци	19,914	(155,956)	(112.8%)
Приход от данък върху печалбата	305	105	190.5%
Нетна печалба /(загуба) за годината	20,219	(155,851)	(113.0%)
Актюерски печалби по планове с дефинирани доходи, нетно от данъци	172	11	1,463.6%
Нетна промяна в справедливата стойност на капиталовите финансовите активи, оценявани по справедлива стойност	10,610	(5,005)	(312.0%)
Нетна промяна в справедливата стойност на дългови финансови активи отчитани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход	(31,457)	(1,839)	1,610.5%
Общо всеобхватен доход	(456)	(162,684)	(99.7%)

Лихвеният приход за финансовата 2022 г. е в размер 77,227 хил. лв. (за 2021 г.: 75,330 хил. лв.), като се отчита умерен ръст от 2.5%, дължащ се основно на увеличението на лихвения доход от предоставени депозити в други банки, както и на по-големите лихвени приходи от клиенти, поддържащи големи наличности по сметки, които компенсират намаления обем на вземанията в директния кредитен портфейл на Банката.

През изминалата 2022 г. в отчета на Банката лихвените разходи нарастват минимално с 0.9%, като размерът им достига 18,817 хил. лв. спрямо 18,652 хил. лв. за аналогичния период от 2021 г. Това годишно изменение се дължи на увеличението на разход за привлечения ресурс, вследствие на увеличените пазарни нива на лихвените проценти. Подобно на 2021 г. голяма част от 2022 г. премина под знака на отрицателните лихви.

В резултат на реализираните лихвени приходи и разходи през 2022 г. е отчетен нетен лихвен доход с 3.1% по-висок в сравнение с 2021 г., като стойността му възлиза на 58,410 хил. лв. (за финансовата 2021 г.: 56,678 хил. лв.).

Приходите от такси и комисионни за дванадесетте месеца на 2022 г. възлизат на 4,479 хил. лв. и се увеличават с 22.4% спрямо същия период на 2021 г. Нетният резултат от начислени такси и комисионни за 2022 г. е положителен и възлиза на 836 хил. лв., спрямо отчетения нетен разход в размер на 328 хил. лв. за аналогичния период от 2021 г. Резултатът е повлиян основно от увеличените приходи по агентски комисионни по портфейлните COVID-19 гаранции за юридически лица, като и от намалените разходи за агентски комисионни за съ-управление към търговските банки във връзка с издадените портфейлни гаранции по гаранционната програма за гарантиране на безлихвени кредити в защита на хора, лишени от възможността да полагат труд поради пандемията от COVID-19.

За финансовата 2022 г. е реализирана нетна загуба от финансови активи, отчетани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход в размер на 851 хил. лв. За предходната година е отчетена печалба от продажба на финансови инструменти, отчетани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход в размер на 1,101 хил. лв.

През 2022 г. общите и административни разходи и разходи за амортизация и персонал, възлизат на 28,981 хил. лв. и са по-високи с 1.4% спрямо разходите за 2021 г. (2021 г.: 28,567 хил. лв.). Към края на 2022 г. сумата на разходите за периода е под планираните нива в Бюджета на Банката за 2022 г.

И през 2022 г. Банката отчита отрицателен резултат от начислени обезценки и провизии на кредити, вземания и задбалансови ангажименти – нетен разход в размер на 11,914 хил. лв. За сравнение, за същия период на предходната 2021 година, Банката е отчетала нетен разход за обезценки и провизии на кредити, вземания и задбалансови ангажименти в размер на 185,610 хил. лв. Отчетеният отрицателен резултат за 2022 г. се обуславя както от (1) реинтегриране на провизии по задбалансови ангажименти – издадени портфейлни гаранции към търговските банки по двете гаранционни програми – „Програма за гарантиране на безлихвени кредити в защита на хора, лишени от възможността да полагат труд поради пандемията от COVID-19“ и „Програма в подкрепа на ликвидността на предприятията, пострадали от извънредната ситуация и епидемията от COVID-19“, с които на Банката са възложени мандати от правителството на Р. България за предоставяне на финансова помощ в подкрепа на икономиката и за преодоляване на последствията от пандемията, така и от (2) начислените разходи за обезценки за покриване на очаквани кредитни загуби в портфейла на Банката. Резултатът през 2022 г. се дължи основно на реинтегриране на провизии и намаляване на експозицията на ББР по одобрените гаранционни линии към няколко търговски банки, както и на намаления ефект от начислените през периода разходи за обезценки за покриване на очаквани кредитни загуби.

Финансовият резултат на Българска банка за развитие ЕАД за 2022 г. е печалба след данъци в размер на 20,219 хил. лв. при отчетена загуба за 2021 г. след данъци в размер на 155,851 хил. лв.

Финансово състояние към 31.12.2022 г. и 31.12.2021 г.:

Финансово състояние	Към 31.12.2022 г.	Към 31.12.2021 г.	Годишно изменение
Активи			
Парични средства в каса и по разплащателни сметки в Централни банки	527,836	243,625	116.7%
Финансови активи, отчитани по амортизирана стойност – Вземания от банки	139,305	385,347	(63.8%)
Финансови активи, отчитани по амортизирана стойност – вземания от клиенти, вземания от Републиканския бюджет и ценни книжа	1,528,142	1,748,573	(12.6%)
Финансови активи, отчитани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход – дългови и капиталови ценни книжа	578,647	656,612	(11.9%)
Инвестиции в дъщерни дружества	166,968	173,512	(3.8%)
Дълготрайни активи	58,829	60,797	(3.2%)
Други активи	66,059	60,357	9.4%
Общо активи	3,065,786	3,328,823	(7.9%)
Пасиви			
Привлечени средства от международни институции	779,497	1,110,740	(29.8%)
Депозити от други клиенти, различни от кредитни институции	994,068	881,673	12.7%
Депозити от кредитни институции	2,641	1,719	53.6%
Други привлечени средства	16,608	16,746	(0.8%)
Провизии	132,996	177,747	(25.2%)
Други пасиви	5,703	4,651	22.6%
Общо пасиви	1,931,513	2,193,276	(11.9%)
Собствен капитал			
Емитиран капитал	1,441,774	1,441,774	-
Натрупана загуба	(211,369)	(386,706)	(45.3%)
Преоценъчен резерв от финансови активи, отчитани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход	(95,455)	(74,608)	27.9%
Резерви	(677)	155,087	(100.4%)
Общо собствен капитал	1,134,273	1,135,547	(0.1%)

Към 31.12.2022 г., размерът на активите на Банката възлиза 3,065,786 хил. лв. (към 31.12.2021 г.: 3,328,823 хил. лв.), или спад от 7.9% спрямо предходната година, което се дължи основно на намаление на Финансови активи, отчитани по амортизирана стойност.

5.2 КРЕДИТНА ДЕЙНОСТ

През 2022 г., Банката продължи да развива своята дейност, подкрепяйки българския бизнес, като продължи да поддържа диверсификация на отраслова структура на кредитния си портфейл. По-голяма динамика се наблюдава в относителните дялове в кредитния портфейл на следните сектори и подсектори: увеличения за: Промисленост (+4.2%) и в частност „Промисленост - други производства“ (+ 24.3%); както и намаления за „Търговия“ (-28.6%) , „Транспорт“ (-37.2%), и „Строителство“ (-8.7%) и „Промисленост - производство и разпределение на енергия“ (-15%).

Кредитната дейност на ББР се изразява, както в директно предоставяне на заемни средства, така и във финансиране посредством програми (продукти) за кредитиране на търговски банки, които с получените средства предоставят кредити на МСП и селскостопански производители, или т.нар. он-лендинг. Високата ликвидност на търговските банки обуславя намаленото търсене на финансиране чрез он-лендинг програмите на ББР.

Към края на 2022 г. предоставените кредити и аванси (финансовите активи, отчитани по амортизирана стойност – вземания от клиенти) са в размер на 1,528,142 хил. лв. и регистрират намаление от 12.6% (към 31.12.2021 г.: 1,748,573 хил. лв.). Спадът се дължи на намалението на предоставените кредити и аванси (224,976 хил. лв.), като намаление на brutните кредити е в размер на 321,656 хил. лв. (на обезценките с 96,680 хил. лв.).

5.3 НАЦИОНАЛНА ПРОГРАМА ЗА ЕНЕРГИЙНА ЕФЕКТИВНОСТ НА МНОГОФАМИЛНИ ЖИЛИЩНИ СГРАДИ (НПЕЕМЖС)

Финансирането на Програмата се извършва чрез Българска банка за развитие. За целта Банката сключва тристранни договори с областните управители (представители на държавата) и общинските кметове (пълномощници на сдруженията на собствениците). Към края на м. декември 2022 г. общият размер на договореното финансиране по подписаните договори е 1,977,438 хил. лв. (за сравнение с края на 2021 г. – 1,973,964 хил. лв.). Обектите, за които са сключени договори за целево финансиране с Банката са общо 2022 (от които 1885 бр. сгради по НПЕЕМЖС и 137 бр. сгради прехвърлени от програма „Енергийно обновяване на българските домове“ - ЕОБД). По Националната програма за енергийна ефективност на многофамилните жилищни сгради в края на 2022 г. приключените кредити, по които МРРБ е превело суми към ББР ЕАД са за 1,936 сгради. Усвоеният размер възлиза на 1,949,190 хил. лв., а бруто вземанията по кредити по НПЕЕМЖС възлизат на 23,598 хил. лв. (към 31.12.2021 г. – 18,866 хил. лв.). От началото на програмата до края на 2022 г. по НПЕЕМЖС са погасени общо 1,950,374 хил. лв. със средства от държавния бюджет, като погасената сума представлява погасяване по главница за 1,926,314 хил. лв. и изплатени лихви по приключили договори в размер на 24,060 хил. лв.

Банката счита, че така възникналите вземания са носители на минимален кредитен риск, доколкото източник на погашенията е бюджета на РБ. Целево привлеченият ресурс от международни партньори, за целите на частично финансиране на програмата, ползва държавна гаранция.

5.4 ГАРАНЦИОННИ ПРОГРАМИ АНТИ-КОВИД-19

През 2020 г. Банката, въз основа на Решения на Министерския съвет на РБ, стана гарант към група български търговски банки за кредити за физически и юридически лица, с цел преодоляване на последствията от пандемията от КОВИД-19.

Общият размер на сумите, които ББР може да гарантира е 700 млн. лв., като те бяха изцяло обезпечени чрез увеличаване на капитала на Банката през 2020 г. със същата сума.

Към края на декември 2022 г. по „Програма за физически лица и домакинства“ по сключените с търговските банки гаранционни споразумения постигнатият агрегиран резултат включва гарантирани от ББР 52,915 кредита, на обща стойност 254,609 хил. лв. Към 31.12.2022 година ББР е гарантирала 46,863 кредита на стойност 182,069 хил. лв. Платените на търговските банки гаранции и разходи по установяване и събиране на изискуемите кредити са в размер на 1,146 хил. лв., от които към същата дата на ББР са възстановени 25 хил. лв.

Формирането на портфейли по Програмата „Възстановяване“ приключи на 30.06.2022 г., като по окончателни данни от търговските банки – партньори по схемата са гарантирани 2,894 кредита с оригинален размер на кредитите 630,349 хил. лв., за които е предоставена гаранция от ББР в размер на 80% или за 504,279 хил. лв. Към 31.12.2022 г. по програма за предприятия „Възстановяване“ са гарантирани 2,617 кредита с общ размер 533,910 хил. лв. Удовлетворените искания за плащане на гарантирани суми по Програмата възлизат на 1,749 хил. лв., а възстановените на ББР към края на 2022 година са в размер на 98 хил. лв.

Към края на 2022 г. ББР е издала гаранции за общо 403,208 хил. лв.², като е гарантирала експозиции по двете програми на обща стойност 715,979 хил. лв. (31.12.2021 г.: 649,663 хил. лв.). За тези програми, ББР възприе специална методика за определяне на очаквани кредитни загуби с оглед спецификата на програмите, профила на клиентите и структурата на свързаните с продуктите ангажименти за входящи и изходящи парични потоци. Методиката е подробно описана в годишния финансов отчет на Банката за 2020 г., 2021 г. и 2022 г.

Към края на 2022 г. заделените провизии за очаквани кредитни загуби по програмите анти-КОВИД са на стойност 127,215 хил. лв. (31.12.2021 г.: 176,370 хил. лв.), което, според Банката е и максималния потенциален кумулативен отрицателен ефект върху ликвидността и капитала на ББР в средносрочен план, произтичащ от тези програми.

² За програмата за физически лица, 100% от експозицията по главница на банката-партньор към клиента е гарантирана. За програмата за микро, малки и средни предприятия, ББР гарантира 80% от главниците по кредитите, при 50% лимит на гаранционните плащания на портфейлна база.

5.5 ПРИВЛЕЧЕНИ СРЕДСТВА

Привлечените средства от международни институции в края на 2022 г. съставляват 40.4% в структурата на пасива и възлизат на 779,497 хил. лв., в сравнение с 1,110,740 хил. лв. в края на 2021 г. Изменението за 2022 година в размер на 331.2 млн. лв. спрямо края на 2021 година се обуславя от договорени погашения по подписани финансови споразумения, вкл. и пълно предсрочно погасяване за 144.7 млн. лв. към Китайската банка за развитие в края на периода.

6 СТРАТЕГИЯ ЗА РАЗВИТИЕ И ЦЕЛИ НА ГРУПАТА НА ББР

Дейността на Групата на ББР цели създаването на устойчив и пълноценен пазар на финансови продукти и услуги за МСП чрез: проектно финансиране, кредити за микро и МСП (оборотни и за инвестиции), индивидуални гаранции и гаранции по портфейли на търговските банки от кредити за МСП, оперативен лизинг, дялов капитал и др.

Стратегията на ББР ЕАД 2021 - 2023 е приета с решение на Министерския съвет на 15.04.2021 г. В началото на пролетта на 2021 г. беше взето решение за връщане на Банката към приоритетите ѝ, определени в ЗББР, и за фокусиране на дейността ѝ върху основна целева група - МСП. Последвалата промяна в ръководството на Банката представи нови стратегически насоки за функциониране и развитие. Настоящата актуализация на Стратегията за оставащия период до 2023 г. е приета с решение на Министерски съвет на 29.07.2023 г. и обобщава и въвежда новите моменти.

С дейността си ББР следва три основни **стратегически приоритети**:

1. Повече кредити за по-широк кръг от микро и МСП.
2. Подкрепа на жизнени, иновативни, конкурентноспособни МСП, с потенциал за интеграция в европейските и глобални мрежи.
3. Финансиране на бизнес модели на зеления преход, на социални и устойчиви инициативи и услуги.

За реализация на приоритетите ББР ще следва следните **стратегически цели**:

1. Да осигури достъп до разнообразни инструменти за МСП, особено в случаите на неефективен пазар.
2. Да подпомага и финансира износа и интернационализацията на МСП.
3. Да финансира прехода на МСП към зелена, кръгова и устойчива икономика, вкл. и чрез проекти за социална инфраструктура и опазване на културно-историческото наследство.
4. Да улесни достъпа до кредити и капитал за фирмени иновации, технологично обновление и дигитализация.

През периода 2022-2023 ББР ще подкрепя жизнеспособни МСП, които имат потенциал за растеж, но срещат затруднения в достъпа до финансиране поради по-висок риск, и имат нужда от подкрепа за справяне с икономически шокове. Чрез прилагането на гаранционни програми за клиенти на ББР, и по портфейли на търговските банки за техни МСП клиенти, ББР ще търси възможности за облекчено финансиране по отношение на обезпечение, срокове и/или цена.

През периода ББР ще продължи да изпълнява гаранционните програми на правителството за възстановяване на бизнеса, както и други специални антикризисни мерки при възлагане (по реда и правилата за държавни помощи).

Групата на ББР финансира директно и индиректно бизнеса, за да достигне до МСП по нов и по-фокусиран начин:

- ❖ С типови продукти, насочени към ниши с установен пазарен недостатък и неоптимални пазарни решения
- ❖ С целеви продукти за възстановяване на засегнати сектори
- ❖ Повече и преобладаващо финансиране за малкия и средния бизнес
- ❖ Финансиране на зеления преход и устойчиви бизнес модели
- ❖ Ускорена дигитализация, оптимизирани процеси, пълноценна подкрепа за малък и среден бизнес

За периода дейностите на Групата на ББР ще са съобразени с динамиката на бизнеса и с икономиката като резултат от наслагване на кризи. Хуманитарните и икономически последици от войната в Украйна и наложените санкции на Русия негативно променят бизнес конюктурата. Групата ще се стреми да отговори в най-голяма степен на търсенето и нуждата на МСП за финансиране и справяне с негативните икономически ефекти, като бъдат създадени устойчиви бизнес модели.

Дългосрочните цели на Групата на Българска банка за развитие са:

- ❖ Да подобри, стимулира и развие общия икономически, експортен и технологичен потенциал на МСП чрез предоставяне на финансови програми и инструменти, които пазарът не предлага напълно и в достатъчен обем;
- ❖ Да създава среда на подкрепа, ангажираност и вдъхновение на МСП, да посрещат икономическите предизвикателства, като ги консултира и обучава за успешен бизнес;
- ❖ Да подпомогне МСП в прехода към въглеродно-неутрален и устойчив бизнес, като развива пазара на дългов и дялов капитал за зелени инвестиции и мобилизира частен капитал за недостигащото финансиране;
- ❖ Да прилага програми и инструменти за съфинансиране на публични инвестиции и проекти, които са приоритетни за икономиката на страната;
- ❖ Да привлича средства и управлява програми от международни финансови институции, банки и капиталовите пазари.

ББР припознава специфичната си роля, която се изразява в три основни направления – постигане на допълняемост чрез кредитните си продукти спрямо съществуващите на пазара, прилагане на добрите банкови практики за банките за развитие и търсене на постигане на нефинансов принос от дейността (чрез консултации и др.).

Групата на ББР ще продължи да подкрепя МСП чрез антикризисни програми, ще осигурява пряко финансиране и финансиране с гаранционна подкрепа за споделяне на риска и ще кредитира клиенти с по-висок рисков профил.

Като държавна банка за развитие ББР ще продължи да изпълнява антицикличната си и антикризисна роля и да подпомага сектори с ликвидни проблеми. Значителна част от предприятията и организациите преодоляха първоначалния негативен ефект от коронакризата, но натрупването на нови кризи – войната на Русия в Украйна и прекъсването на веригите за доставка и последвалия ръст на цените на горива и храни, оказват нов и продължителен натиск върху бизнеса им. Съществен принос за лошото им състояние оказват и недостатъчните реформи в голяма част от социално значимите сфери. В допълнение към основната си мисия като банка за подкрепа на МСП, ББР ще търси възможност да подпомага с мостово финансиране социално критични дейности, като здравеопазване, материалната база за образование (от детската градина до професионалното образование) и наука, жилища за уязвими социални групи и други.

Банката ще продължи да развива и създава нови партньорства с международни финансови институции и университети за споделяне на добри практики за управление и на знания.

ББР ще продължи да осигурява дълбоко проникване на пазара на кредит чрез сътрудничество и програми с търговските банки партньори и небанкови финансови институции, вкл. и за преодоляване на икономическите шокове от покачващите се цени на ел. енергия и горива, както и от други последствия от евентуални усложнения на геополитическата сцена.

ББР се подготвя да отговори на пазарните очаквания за продукти и инструменти за финансиране на енергийната ефективност на предприятията и преминаване към екологично и чисто производство.

7 ВЪТРЕШЕН КОНТРОЛ

Процесите по вътрешен контрол в Банката са подробно разписани в секции 8 и 9, както и в Декларация за корпоративно управление, Приложение №1 към настоящия Доклад. Те включват следните компоненти:

- а) анализ на контролната среда – описание на контролната среда може да бъде намерено в точка „Управление на риска“, „Контролна среда“, и в „Декларация за корпоративно управление“, секция „Контролна среда“.
- б) процес на оценка на рисковете на Банката – описание на оценката на рисковете може да бъде намерено в „Декларация за корпоративно управление“, секция „Управление на риска“;
- в) информационна система, включително свързаните с нея бизнес процеси, съществени за финансовата отчетност, и комуникация – описание на информационната система може да бъде намерено в секция „Управление на риска“ и секция „Контролна среда“;
- г) контролни дейности – описание на контролните дейности може да бъде намерено в секции „Управление на риска“, част от Декларация за корпоративно управление; „Структура за управление на рисковете“ и „Комитети към УС“;
- д) текущо наблюдение на контролите – описание на текущото наблюдение и контрол може да бъде намерено в Декларация за корпоративно управление, секции „Структура за управление на рисковете“ и „Комитети към УС“.

8 УПРАВЛЕНИЕ НА РИСКА

При управление на рисковете, ББР прилага политики и процедури, базирани на добрите банкови практики, адекватни на характера и сложността на нейната дейност. В хода на обичайната си дейност, Банката е изложена на различни рискове, чието настъпване може да доведе до формиране на загуби и до влошаване на финансовата стабилност на институцията. Тези рискове се идентифицират, измерват и ограничават до приемливи нива посредством лимити и ограничения, които отразяват склонността на ББР да поеме конкретни рискове, за да постигне своите стратегически цели.

Процесът на управление на рисковете е съществен за доходността на Банката и съществуването ѝ. Основните рискове, на които е изложена ББР, са кредитен, пазарен, ликвиден и операционен риск.

8.1 КРЕДИТЕН РИСК

Кредитният риск е основният риск, на който е изложена „Българска банка за развитие“ ЕАД, поради което неговото управление е основно в дейността. Управлението на кредитния риск се извършва в съответствие със Закона за ББР, с действащите законови и подзаконови нормативни актове на Република България, регламентиращи кредитната дейност, утвърдените международни норми и установените добри банкови практики. В Банката се използват модели за генериране на вътрешен рейтинг за оценката и управлението на кредитния (вкл. контрагентния) риск по експозициите. В ББР са създадени и функционират органи за наблюдение, контрол и оценка на качеството на кредитния портфейл. Въведени са процедури и механизми за текущо следене, отчитане и управление на кредитния портфейл, изискващи периодични, а при необходимост извънредни доклади за финансовия и правен статус на всеки кредитополучател и задължените лица. При установяване на нови обстоятелства, които могат да доведат до промяна в рисковия профил на кредитополучателите, включително до увеличаване на риска от несъбираемост на кредитната експозиция, се предприемат адекватни и съобразени с рисковите параметри на длъжника мерки. В Банката при управлението на кредитния риск се съблюдава определена с вътрешно-нормативни актове на ББР система от лимити по икономически отрасли, региони, по инструменти, както и други кредитни ограничения и лимити за концентрация, а резултатите от мониторинга за спазването им се докладват на компетентните органи. Системата от лимити се преразглежда и актуализира периодично.

8.2 ПАЗАРЕН РИСК

При управлението на валутния риск в Банката се следва принципа за поддържане на минимални открити валутни позиции, при спазване на утвърдените лимити. Позициите в отделните валути, както и общата валутна позиция се следят на ежедневна база. Валутните позиции не се формират със спекулативна цел, а са следствие на валутни операции, възникващи в хода на обичайната банкова дейност. При управлението на активите и пасивите, поради спецификата си на финансиране, ББР се стреми тези активи и пасиви да са деноминирани в евро или в лева. Откритата валутна позиция се съобразява с условията и възможностите за нетиране на позициите в евро и в лева, съгласно предвиденото от приложимата регулаторната рамка.

При управлението на лихвения риск, Банката следва принципа за поддържане на балансирана структура на лихвеночувствителните си активи и пасиви, като се стреми да поддържа съответствие между периодичността на промяна на лихвата по активите и по пасивите, както и съответствие между приложимите референтни лихвени проценти по активите и по пасивите на ББР.

Въведена е система от лимити за максимално приемливо (количествено) въздействие на различни шокови сценарии относно промяната на пазарните лихвени проценти върху нетния лихвен доход в едногодишен хоризонт и икономическата стойност на капитала на Банката. Чрез вътрешната лимитна рамка се ограничава потенциалния риск върху очакваната бъдеща доходност и икономическата стойност на капитала, в рамките на приемливи нива, съответстващи на рисковия толеранс на ББР. Оценката на лихвения риск се извършва чрез използване на набор от техники, включващи основано на доходността измерване, измерване на икономическата стойност на капитала, анализ на несъответствията, лихвени стрес сценарии.

Поемането на риск, при извършване на операции на паричния и капиталов пазар се управлява чрез система от лимити отразяващи рисковия профил на инвестициите. Лимитите са определени по параметри на портфейла като контрагент, финансов инструмент, матуритет и др. Системата от лимити се преразглежда периодично, а изпълнението на лимитите е обект на ежедневно следене. Портфейлът от ценни книжа, формиран от Банката с цел инвестиране на свободните средства, се характеризира с относително нисък лихвен риск и ДЦК, и ценни книжа, емитирани от надеждни институции, с висока ликвидност и кредитно качество. През 2022 година ББР не е поддържала търговски портфейл и не е подлежала на капиталови изисквания за пазарен риск от търговски дейности, съгласно регулаторните разпоредби.

8.3 ЛИКВИДЕН РИСК

Управлението и контрола на ликвидния риск се извършва чрез ежедневно наблюдение и управление на ликвидността, поддържане на достъп до достатъчна ликвидност за обезпечаване несъответствията между входящите и изходящите парични потоци по падежни интервали, както в нормална банкова среда, така и при различни сценарии на утежнена ликвидна среда. Ликвидността на Банката се управлява като стриктно се следят съотношения, индикиращи ликвидната позиция по периоди. Ликвидният риск се измерва чрез прилагане на допълнителни сценарии за паричните потоци от дейността. Измерват се и се следят ликвидните буфери и допълнителните източници на финансиране при пазарни и идиосинкратични шокове. Основен акцент при управлението на ликвидността е поддържане на адекватно ниво на висококачествени ликвидни активи и стабилни източници на финансиране в съответствие с утвърдените лимити и ограничения, определени съгласно рисковия толеранс на ББР.

8.4 ОПЕРАЦИОНЕН РИСК

За управлението на операционния риск ББР прилага системен подход, обхващащ събирането на обективна информация, своевременна идентификация на операционния риск, неговото измерване (качествено и количествено), установяване на зависимости с други видове риск и прилагане на мерки за ограничаване влиянието му върху финансовия резултат и върху капитала на Банката. При управлението на операционния риск се регистрират всички операционни събития, възникващи в дейността на различните звена в следствие на процеси в дейността на Банката, като се идентифицира и управлява пълния набор от операционни рискове.

Операционни събития, характеризиращи се с по-голяма честота, както и тези с голям потенциален или реален ефект върху финансовия резултат са предмет на стриктно обследване и наблюдение. Те служат за основа на анализи на операционния риск в различни сценарии, включително при извършване на стрес тест за операционен риск. Операционният риск е измерим и контролируем, като се поддържа регистър на операционните събития, който служи като база за анализ и подобрене на процесите на работа и минимизиране на условията, които потенциално биха довели до операционни събития и загуба за ББР. Съгласно приложимата регулаторна рамка, необходимият капитал за операционен риск се изчислява като се използва подход на базисния индикатор.

8.5 ПЛАН ЗА ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ (ДИРЕКТИВА 59/15.05.2014/ЕС)

ББР има разработен План за възстановяване на Групата на ББР („Плана“). Последната му актуализация, приета с решение на УС по протокол № 116/16.12.2022 г. и с решение на НС по Протокол № 68/20.12.2022 г. Планът е съобразен с изискванията, заложи в приетия в средата на 2015 година Закон за възстановяване и реструктуриране на кредитни институции и инвестиционни посредници, Насоки за индикатори в Плановите за възстановяване, (Guidelines on recovery plan indicators) и технически препоръки относно дефинирането на критичните функции и ключовите бизнес линии (Technical advice on critical functions and core business lines) на Европейския банков орган (ЕБО).

В Плана за възстановяване са разгледани системно важните/критични функции на Групата на ББР и са определени показателите за възстановяване – система от показатели, които Банката съблюдава с цел ранно идентифициране на потенциални ситуации, които биха могли да застрашат финансовото състояние на институцията. Изложени са предпоставките за реализирането на заложените в Плана за възстановяване мерки за възстановяване. Разгледани са сценариите и вариантите за възстановяване, които в случай на активиране на Плана за възстановяване могат да бъдат предприети, както и процесът на вътрешна комуникация и вземане на решения. Разработен е комуникационен план за действие в случай на активиране на Плана за възстановяване.

Планът за възстановяване се актуализира веднъж годишно и се предлага за утвърждаване от УС и НС на ББР. Освен регулярното годишно актуализиране, Планът за възстановяване се актуализира или след промяна в правната форма, структурата за управление или организационна структура, стопанската дейност или финансовото състояние, което може да окаже съществено влияние върху плана или да наложи промяна в него, както и по искане на надзорния орган.

Одобреният актуализиран План за актуализиране се предоставя на Българската народна банка (БНБ).

Банката съблюдава система от показатели с цел ранно идентифициране на потенциални ситуации, които биха могли да застрашат финансовото ѝ състояние. Показателите за възстановяване формират система, чрез която се определя момента, в който институцията започва да обмисля прилагането на мерки (опции) за възстановяване и определя кой конкретен вариант за възстановяване да приложи в отговор на реалната ситуация, която е възникнала. Изчислението на индикаторите се извършва на месечна база и се предоставя на Ръководството, като част от пакета с управленска информация. Звената, посочени като отговорни за изчисляването и мониторинга на отделните индикатори, са звената, които имат задължението да инициират ескалация по вземането на решения в случай на индикации за нарушение на референтните стойности.

9 КОНТРОЛНА СРЕДА

Дружествата от Групата на ББР следват управленска философия и оперативен стил подчинени на принципите на консервативност при изпълнение на възложените по силата на Закона за ББР стратегически цели на Банката.

Вътрешният контрол в Банката е непрекъснат процес, осъществяван от органите на управление и от лицата, заети с вътрешноконтролни функции. Елементи на вътрешния контрол са системите за:

1. управленски контрол;
2. контрол на риска;
3. отчетност и информация; и
4. вътрешен одит.

Първите три елемента на системата за вътрешен контрол са от компетенцията и правомощията на съответните органи за управление. Четвъртият елемент на вътрешния контрол е ангажимент на вътрешния одит на Групата.

Вътрешният контрол в Банката се организира като независима оценъчна дейност за законосъобразността на извършваните банкови сделки и се осъществява чрез наблюдение и проверка на финансовите, счетоводните и други операции, извършвани от нея, както и чрез начина, по който се упражняват правомощията на длъжностните лица при вземане на управленски решения. Системата на вътрешен контрол в Банката се подчинява на изискването за икономичност, ефективност и разумна достатъчност.

Вътрешният контрол се осъществява едновременно като превантивен, текущ и последващ контрол върху позициите на Банката и отделните нейни процеси, дейности и сделки. Общият вътрешен контрол върху дейността на цялата банка се осъществява от Надзорния съвет.

Организационният модел на функциите по управление и контрол на риска е изграден в съответствие с модел с три линии на защита. Основните роли на трите линии на защита включват:

- Първата линия на защита обхваща управление на риска от бизнес звената и звената, поемащи риск - управления „Малки и средни предприятия“, „Проектно финансиране“, „Външни програми“, „Проблемни вземания“, „Трежъри“ и „Финансови инструменти“. Тяхната дейност се подпомага от управления „Правно“, „Кредитна администрация“, „Сигурност“, „Финанси“, „Операции“ и „МФИ и Европейски фондове“, които оценяват и анализират изпълненията на вътрешни и регулаторни ограничения и подпомагат дейността по вземане на решения при поемането и управлението на рисковете.
На това ниво управлението на риска се осъществява чрез залагането на подходящи контроли и процедури.
- Втората линия на защита осигурява независима оценка, контрол и управление на риска от звената, изпълняващи контролни функции, независими от звената поемащи риск - управления „Риск“ и „Нормативно съответствие“. Управление „Риск“, което изпълнява дейности, свързани с идентифициране, управление, измерване, контрол и отчитане на рисковете, стрес тестове, мониторинг на лимити и докладване тяхното изпълнение в съответствие с утвърдените процедури за ескалация. Към управление „Нормативно съответствие“ има обособени два отдела, както следва: „Регулаторно съответствие и контрол“ и „Предотвратяване изпирането на пари и измами“. Отдел „Регулаторно съответствие и контрол“ отговаря за спазването на регулаторната рамка, включително за адаптацията на вътрешната нормативна база и организацията на процесите в Групата на ББР към настъпилите и/или предстоящи промени. Отдел „Предотвратяване изпирането на пари и измами“ осъществява контрол по отношение на предотвратяването на изпирането на пари и финансирането на тероризма. Втората линия на защита е организационно независима от първата и осъществява превантивен и текущ контрол.
- Третата линия на защита се осъществява от Вътрешния одит на Групата (ВОГ). Той извършва независим преглед на всички дейности в Групата на ББР, подлежащи на независима оценка, спрямо изградената система от вътрешни правила и адекватността им, спрямо външната нормативна среда, вътрешно-контролните механизми и системите за управление на рисковете, покриващи дейностите на Групата. С откритите от него слабости и пропуски се подпомага функциите на другите нива на защита в процеса на разработване и развиване на вътрешни правила и процедури, с цел подобряване ефективността по управление на риска. ВОГ предоставя увереност на ръководните органи за ефективността на управлението на риска, вътрешния контрол и управлението, както и за начина, по който

първата и втората линии постигат целите на управлението на риска и контрола. Управление „Вътрешен одит на Групата“ предоставя цялостна увереност от позицията на най-високото ниво на независимост в организацията, чрез директна субординация на Надзорния съвет.

Ръководството възлага правомощия и отговорности за оперативната дейност в съответствие с детайлно разработена вътрешнонормативна база, съобразена с действащото национално и европейско законодателство, като за гарантиране на взаимоотношенията по отчетността и докладването и йерархията на правомощията са изградени редица специализирани комитети към УС и НС на ББР.

Банката е разработила вътрешнонормативна база, която включва политика и комуникации, насочени към гарантиране, че целият персонал разбира целите на Банката, знае по какъв начин индивидуалните действия на всеки са вътрешно обвързани и допринасят за тези цели, и кой и по какъв начин се отчита и за какво носи отговорност.

Банката е изградила информационна система, включително свързани с нея бизнес процеси, осигуряващи необходимото качество и контрол на финансовата отчетност и комуникация.

Одитният комитет на Банката информира управителните органи на Банката за резултатите от задължителния финансов одит, наблюдава процеса на финансово отчитане, наблюдава ефективността на вътрешната контролна среда, контролира създаването и промяната на счетоводни политики от страна на Банката и дъщерните дружества от Групата във връзка с изпълнението на одита на консолидирания финансов отчет на Групата; наблюдава навременното и надеждно предоставяне на финансова информация от дъщерните дружества при изготвянето на годишния консолидиран финансов отчет на Банката; обсъжда и приема годишния доклад за дейността по вътрешен одит; наблюдава задължителния одит на годишните финансови отчети (индивидуален и консолидиран); запознава се с одитната стратегия и одитния план на задължителния одит; осъществява наблюдение върху изпълнението на одитния план, като дава препоръки до ръководството на Банката и одиторите за отстраняване на възникнали затруднения; преглежда проектите на одиторските доклади по чл. 59 и чл. 60 от ЗНФО и идентифицираните ключови одиторски въпроси, направените констатации и изразеното одиторско мнение; проверява и наблюдава независимостта на регистрираните одитори; отговаря за процедурата за подбор на регистрирания одитор и препоръчва назначаването му; изготвя годишен доклад и отчита дейността си пред едноличния собственик на капитала веднъж годишно и други отговорности, подробно регламентирани в Статут на одитния комитет.

10 БАНКОВИ РЕГУЛАТОРИ СЪГЛАСНО БЪЛГАРСКОТО И ЕВРОПЕЙСКОТО ЗАКОНОДАТЕЛСТВО

В съответствие с изискванията на законите и подзаконови нормативни актове, регулиращи банковата дейност в страната, ББР следва да спазва ограничения, свързани с определени съотношения при индивидуалните и консолидираните си отчети. Към 31.12.2022 г., ББР е спазила всички регулаторни изисквания на БНБ и българското законодателство.

Банката прилага насоките, препоръките и другите мерки, приети от ЕБО, които се отнасят до нея и за които БНБ е оповестила, че спазва съгласно чл. 79а, ал. 1, т. 2 от Закона за кредитните институции (в сила от 5 декември 2017 г.).

Считано от 1 октомври 2020 г., съгласно Решение (ЕС) 2020/1015 на ЕЦБ от 24 юни 2020 година за установяване на тясно сътрудничество между Европейската централна банка и Българската народна банка (ЕЦБ/2020/30), Банката остана под директен надзор от БНБ в тясно сътрудничество с ЕЦБ. Наблюдението, което ЕЦБ осъществява, включва контрол по прилагането на общите надзорни стандарти на Единния надзорен механизъм (ЕНМ). Основните цели на ЕНМ са да осигури сигурността и стабилността на европейската банкова система, да засили финансовата интеграция и стабилност, както и да осигури последователен надзор. През 2020 г. българският лев се включи във валутния механизъм II (ERM II) като заедно с установеното тясно сътрудничество са условие за бъдещото членство на България в еврозоната.

Считано от 1 октомври 2020 г., България се присъедини към Единния механизъм за реструктуриране, заедно с присъединяването към Единния надзорен механизъм и началото на тясното сътрудничество между Българската народна банка и Европейската централна банка.

В тази връзка Единният съвет за реструктуриране пое наблюдението върху процеса по планиране на реструктурирането по отношение на Банката. Европейският банков надзор наред с единния механизъм за реструктуриране са двата стълба на банковия съюз в ЕС.

Отчетената капиталова адекватност на ББР на индивидуална база към 31.12.2022 г. е 43.65% (31.12.2021 г.: 35.82%). Стойностите на покритие на активите с капиталови буфери многократно превишават нормативно изискваните нива. Респективно агрегираните данни за банковата система за капиталова адекватност са: 20.88% (към 31.12.2022г.) и 22.62% (към 31.12.2021г.). ББР продължава да поддържа добро ниво на ликвидност. Към 31.12.2022 г., коефициентът на ликвидно покритие (LCR съгласно дефиниция на Регламент 575 /2013/ЕС) на Банката е в размер на 250.3% (при стойност от 376.61% към края на 2021 г.). За банковата система агрегираният коефициент на ликвидно покритие е 235.0% (към 31.12.2022 г.) и 274.1% (към 31.12.2021 г.).

Като част от регулаторната рамка Базел III, считано от 28 юни 2021 г., се прилага „отношение на нетно стабилно финансиране“ (ОНСФ, NSFR) с минимално регулаторно изискване от 100%. Информацията за него отчитат всички кредитни институции в България (без клоновете на чуждестранни банки от страни – членки на ЕС) с тримесечна честота, на индивидуална и консолидирана основа. Към 31 декември 2022 г. агрегираното за банковата система ниво на ОНСФ е 162.4%, а за ББР ЕАД е 119.2%.

11 МЕЖДУНАРОДНО СЪТРУДНИЧЕСТВО

ББР продължава успешно да развива ползотворни взаимоотношения с водещи европейски и международни финансови институции чрез участието си в международни специализирани асоциации. Това сътрудничество дава възможност на Банката да се ползва от най-добрите банкови практики, ноу-хау, информация за финансови продукти и да участва в тяхното разработване и прилагане. ББР има бърз достъп до актуална, обща и специфична информация за промени в законодателната база на европейско ниво и нейното прилагане в областта на банките за развитие, като също така има възможност за участие в процеса на обсъждане на тези промени. Членството в международните специализирани асоциации предоставя възможност и за участие в семинари и срещи на високо ниво, с представители на ЕК и нейните дирекции.

ББР е акционер в Европейския инвестиционен фонд (ЕИФ) от 2003 г. През месец август 2021г. ББР закупи две нови акции в увеличението на капитала на ЕИФ, с което общият брой на притежаваните акции възлиза на пет броя.

От 2005 г., ББР е активен член на Европейската асоциация на публичните банки (ЕАПБ). В ЕАПБ членуват 28 финансови институции от 17 държави.

От 2007 г, ББР е и пълноправен член в Мрежата на Европейските Финансови Институции (НЕФИ), в която влизат представители от 21 институции от 20 страни, членки на ЕС и Великобритания.

През 2022 г., ББР продължи участието си в дейността на Европейска асоциация на дългосрочните инвеститори (ЕЛТИ). ББР е съучредител на тази организация.

ББР се присъедини към международната мрежа за малки и средни предприятия (INSME) през 2020 г. INSME е под егидата на Организацията за икономическо сътрудничество и развитие (ОИСР). В асоциацията членуват 61 институции и организации от 30 държави.

През 2022 г. ББР продължи членството си във Френско-българската търговска и индустриална камара (ФБТИК).

През 2022 г. ББР продължи своето участие в Междубанковата асоциация на Китай и страните от Централна и Източна Европа.

През 2022 г. ББР продължи и участието си като член на Централна и Източно-Европейска търговско-промишлена палата (Сингапур).

12 УПРАВЛЕНИЕ НА БАНКАТА

През 2022 г. не са настъпили промени в основните принципи за управление в ББР.

Българска банка за развитие ЕАД има двустепенна структура на управление, която се състои от Надзорен съвет и Управителен съвет.

Промените в Надзорния съвет, Управителния съвет, Одитния комитет и Устава на Банката, настъпили през 2022 и до дата на одобрение на настоящия доклад са описани в секция 2.2.1:

Към 31.12.2022 г. органите на управление и надзор на ББР имат следния състав:

12.1 НАДЗОРЕН СЪВЕТ НА ББР ПРЕЗ 2022 Г., КЪМ 31.12.2022 Г. И КЪМ ДАТАТА НА ОДОБРЕНИЕ НА ТОЗИ ДОКЛАД:

Към датата на одобрение на настоящия документ Надзорният съвет е в следния състав:

Росен Андреев Карадимов - председател на НС от 14.11.2022 г.

Доц. д-р Росен Карадимов е преподавател в Юридическия факултет на Софийския университет „Св. Климент Охридски“ от 1991 г. Председател на УС на „Институт за нов икономически напредък“. Бил е народен представител в VII Велико народно събрание, участвал в приемането на Конституцията на Република България от 1991 г. Като депутат в 36-ото НС е участвал в приемането на Закона за БНБ (1991 г.), Закона за банките и кредитното дело (1992 г.), Търговския закон (1991 г.). Росен Карадимов е бил правен консултант и процесуален представител на редица кредитни институции, сред които и ББР.

Деляна Валериева Иванова - Заместник - председател и член на НС от 14.11.2022 г.

Деляна Иванова е заместник-министър на регионалното развитие в периода 2021-2022. Преди встъпването си в изпълнителната власт тя е народен представител в 45-ото и 46-ото Народно събрание и член на Комисията по бюджет и финанси. Професионалната ѝ експертиза е в областта на банковото дело и финансите.

Стамен Стаменов Янев – член на НС от 26.08.2020 г.

Стамен Янев е магистър по право от СУ „Св. Климент Охридски“. Специализирал е европейско и английско право в ASSER College Europe в Холандия, University of Cambridge, University College London, European University Institute (Италия). Стамен Янев е юрист, специализирал в сферата на сливанията и придобиванията, както и в областта на инвестициите. Професионалният му път преминава през големите международни консултантски компании, сред които и българските подразделения на някои от четирите най-големи одиторски фирми в света. От 2015 г. е изпълнителен директор на Българската агенция за инвестиции. Заместник-министър на икономиката от 2020 до 2021 г.

В допълнение през 2022 година следните лица са участвали в състава на Надзорния съвет:

Валентин Любомиров Михов – председател на НС (от 07.07.2021 г. до 13.11.2022 г.) и член на НС до 07.12.2022 г.

Валентин Михов има магистърски степени по международни икономически отношения от МГИМО и по бизнес администрация от INSEAD. Притежава значителен опит в ръководството на банки. От 1999 до 2008 г. е консултант и младши партньор в консултантската фирма McKinsey и е ръководил проекти в най-големите банки в България, Германия и Русия.

В периода 2008 – 2017 г. той е бил на висши ръководни длъжности в Коммерцбанк в Германия, Сбербанк Русия, Сбербанк Европа в Австрия, както и в надзорните съвети на техни дъщерни банки в редица страни в Източна Европа. От 2018 г. отново съветва банки и компании като консултант или независим член на Съвета на директорите.

Васил Атанасов Щонов – Заместник-председател на НС от 07.07.2021 г. до 13.11.2022 г. и негов член до 07.12.2022 г.

Васил Щонов е магистър по финанси от Масачузетския институт по технологии в Кеймбридж. Той има богат опит банковото дело, телекомуникациите и енергетиката.

Има опит в американски фонд за рискови инвестиции в малки и средни предприятия в Лос Анджелис, в консултантската компания МакКинзи (McKinsey) като младши партньор, където е ръководил екипи по анализ и управление на търговски банки, и в инвестиционната банка Bear Stearns в Ню Йорк. Бил е главен директор стратегии и маркетинг на кабелната компания Blizoo. Служебен министър на икономиката и енергетиката през 2014 г.

Митко Емилов Симеонов – Заместник-председател на НС от 27.11.2017 г. до 13.01.2022 г.

Митко Симеонов е магистър по право от Нов български университет и магистър по международни икономически отношения от УНСС. Има и следдипломна квалификация по финансов мениджмънт от УНСС. Бил е заместник-изпълнителен и изпълнителен директор в Агенцията за приватизация и следприватизационен контрол.

Велина Илиева Бурска – Член на НС от 27.11.2017 г. до 13.01.2022 г.*

Велина Бурска е магистър по икономика и организация на вътрешната търговия от УНСС. От 2002 до 2017 година е директор на дирекция „Следприватизационен контрол“ в Агенцията за приватизация и следприватизационен контрол.

12.2 УПРАВИТЕЛЕН СЪВЕТ НА ББР ПРЕЗ 2022 Г., КЪМ 31.12.2022 Г. И КЪМ ДАТАТА НА ТОЗИ ДОКЛАД:

Към датата на одобрение на настоящия доклад Управителният съвет е в следния състав:

Илия Запрянов Караниколов - Председател на УС и изпълнителен директор от 20.01.2023 г.

Илия Караниколов има над 20-годишен банков и финансов опит и познава добре ББР, тъй като е бил член на УС и изпълнителен директор в периода 2011-2013 г. От 2007 до 2011 г. е бил част от екипа на Юробанк България (Пощенска банка).

Професионалната му биография минава през Министерството на икономиката и енергетиката и Министерството на труда и социалната политика. Има широка експертиза в сфери като публична администрация, европейска интеграция, стратегии и програми на ЕС. Лектор по теми като cost-benefit анализ на големи инфраструктурни, общински и частни проекти, контрол на средствата от структурните фондове, финансови инструменти и др.

От 2016 до 2017 г. е бил част от ръководството на Фонда на фондовете, където е заемал позицията зам.-председател на УС и изпълнителен директор, а през 2021 г. е бил и председател на Надзорния съвет на фонда. От 2020 г. е началник на управление „Финансови инструменти“ в ББР.

Илия Караниколов е магистър по стопанско управление и администрация (МВА) от Университета за национално и световно стопанство в София и има специализации в сферата на изкуствения интелект (Хелзински университет), управлението на финансови инструменти (Лондон), кредитния риск (Прага), управлението на структурни фондове (Брюксел, Маастрихт, Дъблин) и редица други.

Иван Валентинов Церовски - Член на УС и изпълнителен директор от 20.01.2023 г.

Иван Церовски е с 18-годишен опит в сферата на банковото дело и дяловите инвестиции. Професионалният му път минава през германските финансови институции Commerzbank, Deutsche Börse и Dresdner Bank. Церовски е бил асоцииран инвеститор във фонда за дялово финансиране от Великобритания Argus Capital, където е отговарял за българския пазар, както и вицепрезидент на българския екуити фонд Delta Capital.

От 2011 до 2021 г. е част от екипа на Европейската банка за възстановяване и развитие (ЕБВР), където е ръководител на програмата за местно предприемачество на ЕБВР, отговаряща за развитието на МСП сектора в България.

Иван Церовски е магистър по мениджмънт от университета Otto-von-Guericke в Магдебург, Германия, и бакалавър по макроикономика от Университета за национално и световно стопанство.

Цанко Руменов Арабаджиев – Член на УС и изпълнителен директор от 07.07.2021 г.

Цанко Арабаджиев е финансов мениджър с 16 години опит и утвърдено присъствие в банковия, застрахователния и частния сектор. Професионалният му път започва в ОББ, където в периода 2005-2013 г. преминава през различни нива на развитие в областта на банкирането на дребно, управлението на колективни инвестиционни схеми и кредитирането на малък и среден бизнес. През 2013 г. се присъединява към застрахователна компания „УНИКА“, където в продължение на 5 години е директор „Управление на инвестициите“.

Основните му отговорности са свързани с цялостното управление на паричните потоци на компанията, изготвяне и прилагане на стратегии за управление на активите, така че да се постигне оптимална възвръщаемост в рамките на инвестиционния мандат. В допълнение, води различни проекти, свързани с въвеждане на нови продукти, оптимизиране на разходи и процеси и др. Кариерата на г-н Арабаджиев продължава като главен финансов директор на Норд Холдинг, а от 2019 г. е част от екипа на Пенсионно-осигурителна компания "Доверие", където отговаря за вътрешния контрол на инвестиционната ѝ дейност и управляваните фондове. Цанко Арабаджиев е завършил Международни икономически отношения в УНСС и притежава магистърска степен по Финанси от същия университет.

През 2022 г. и следните членове са участвали в състава на Управителния съвет:

Марияна Димитрова Петкова – Председател на УС (от 13.06.2022 г. до 12.01.2023 г.) и член на УС и изпълнителен директор от 13.06.2022 г. до 16.03.2023 г.

Марияна Петкова е с над 28-годишен международен опит в банковата система. Притежава бакалавърска степен по социално-икономическо планиране от УНСС, където специализира и международен маркетинг. Има изключителна експертиза в областта на счетоводната политика и отчетност, както и в изграждането и развитието на банков софтуер. Заемала е ръководни позиции в счетоводните отдели на Първа инвестиционна банка и Прокредит банк. От 2006 до 2021 г. Марияна Петкова управлява Прокредит Банк. През 2008 г. тя завършва Корпоративната академия за мениджъри към Прокредит Академия във Франкфурт, Германия.

Била е последователно изпълнителен директор и член на УС в българския филиал на банката, и заместник-главен изпълнителен директор и главен изпълнителен директор на Прокредит банк в Румъния. Умело организира дейността по оптимизиране на процесите и структурата на разходите в банката, и контролира процеса по имплементиране на бизнес стратегията и изграждането на стабилна и качествена клиентска база в сегмент „Малки и средни предприятия“.

Крум Георгиев Георгиев – Член на УС от 07.07.2021 г. до 14.02.2023 г.

Крум Георгиев има бакалавърска степен по стопанско управление и магистърска степен по финанси от Университета за национално и световно стопанство. Професионалното му развитие включва 11 години опит в банковото дело и натрупани солидни познания в областта на финансовия анализ и корпоративното управление. Бил е ръководител на Отдел „Проектно финансиране“ в ОББ, като е отговарял за увеличаване на кредитното портфолио, проследяване на качеството на кредитния портфейл и структуриране на нови сделки. Има успешно развитие и като мениджър активи в сектора на ВЕИ.

Владимир Рашков Георгиев – Член на УС и изпълнителен директор от 07.07.2021 г. до 16.06.2022 г.

Владимир Георгиев има повече от 11 години опит в банковата система, преминал е през всички нива на развитие, с дългогодишен управленски опит начело на дирекции и управления в няколко големи търговски банки, както и като член на Управителния съвет и изпълнителен директор на банкови институции. С доказан опит в областта на международната дейност и ликвидността на банките, международните кредитни и кореспондентски отношения, както и в областта на оздравяването на банки с лош кредитен портфейл, дилърските операции, документарните операции, ликвидността, корпоративното финансиране и събирането на проблемни кредити. Участвал е в екипите по консолидацията на две големи български банки като отговарящ за обединението в областта на международните кредитни и кореспондентски отношения и ликвидността. Владимир Георгиев е специализирал финанси и банково дело в Германия, Австрия, Белгия, Люксембург. Повече от 19 години опит във финансовото управление на български и чуждестранни инвестиции в различни сектори на икономиката. Организиран Първично публично предлагане и Облигационно финансиране чрез БФБ за няколко корпоративни структури.

Живко Иванов Тодоров – Член на Управителния съвет и изпълнителен директор от 14.04.2020 г. до 23.06.2022 г.

Живко Тодоров притежава магистърска степен по Счетоводство и контрол от УНСС в София, както и Executive MBA от Hult International Business School в Лондон. Професионалната му кариера започва през 1997 г. в ING Bank – клон София, където до 2012 г. заема последователно длъжностите оперативен счетоводител, финансов контролер, главен финансов директор и член на Управителния съвет за България. В периода 2012-2014 г. е назначен за главен финансов директор и член на УС на Алфа Банк – клон България. От юни 2014 г. до март 2020 г. е главен финансов директор и член на Управителния съвет на Първа инвестиционна банка, където отговаря за ресорите Финанси, Счетоводство, Връзки с инвеститорите, Трежъри и Финансови институции, Кореспондентски отношения. Под негово ръководство се разработва и внедрява вътрешна политика за трансферно ценообразуване на средства и модел за разпределение на разходите, както и модел за изчисляване на рентабилност на ниво бизнес линия, продукти и клиенти. През април 2020 г. г-н Тодоров е избран за изпълнителен директор и член на Управителния съвет на Българската банка за развитие.

„Българска банка за развитие“ ЕАД се представлява съвместно от двама изпълнителни директори или поне един изпълнителен директор и един прокурист. Към датата на одобрение на този документ Банката няма упълномощен прокурист.

12.3 ДОГОВОРИ СЪС СВЪРЗАНИ ЛИЦА, УЧАСТВАЩИ В УПРАВЛЕНИЕТО, И УЧАСТИЕ НА ЧЛЕНОВЕ НА УС И НС НА БАНКАТА В ДРУГИ ДРУЖЕСТВА

Няма сключени договори по смисъла на чл. 240б от Търговския закон между членовете на НС, УС или свързани с тях лица, от една страна, и Банката – от друга, които да излизат извън обичайната дейност или съществено да се отклоняват от пазарните условия.

През 2022 година между ББР и свързани лица няма сключени сделки или предложения за сключване на такива сделки, които са извън обичайната дейност или съществено да се отклоняват от пазарните условия, по които ББР или нейно дъщерно дружество е страна.

Няма сключени съществени договори, които пораждат действие, изменят се или се прекратяват поради промяна в контрола на или върху Банката, или в резултат на осъществяване на задължително търгово предлагане. Доколкото съществува законово ограничение относно акционерната структура на ББР, не се очаква да възникнат такива договори.

Не е налице практика по сключване на споразумения между дружествата от Групата на ББР и управителните им органи и/или служители за изплащане на обезщетение при напускане или уволнение без правно основание, или при прекратяване на трудовите правоотношения по причини, свързани с търгово предлагане.

Участието по смисъла на чл. 247, ал. 2, т. 4 от Търговския закон на членове на НС и УС в търговски дружества като неограничено отговорни съдружници, притежаване на повече от 25% от капитала на друго дружество, както и участие в управлението на други търговски дружества или кооперации като прокуристи, управители или членове на съвети е, както следва (към 31.12.2022 г. и към датата на одобрение на този доклад):

Членове на управителния и надзорния орган

I. По отношение на членове на НС на Банката, участвали в състава му през 2022 г. и към датата на одобрение на този доклад:

Росен Андреев Карадимов, председател на Надзорния съвет на „Българска банка за развитие“ ЕАД от 14.11.2022 г.

Участие в управлението на други търговски дружества: няма

Участие в капитала на търговски дружества или кооперации, включително - като неограничено отговорен съдружник: няма.

Деляна Валериева Иванова, заместник-председател на Надзорния съвет на „Българска банка за развитие“ ЕАД от 14.11.2022 г.

Участие в управлението на други търговски дружества: няма

Участие в капитала на търговски дружества или кооперации, включително - като неограничено отговорен съдружник: няма.

Валентин Любомиров Михов, председател на Надзорния съвет на „Българска банка за развитие“ ЕАД от 07.07.2021 г. до 13.11.2022 г. член до 07.12.2022 г.

Участие в управлението на други търговски дружества:

- Първа Украинска Международна Банка - член на Надзорен Съвет.

Участие в капитала на търговски дружества:

- „Валор Адвайзърс“ ЕООД, ЕИК: 204708828 – притежаване на повече от 25% от капитала).

Васил Атанасов Щонов – заместник-председател на Надзорния съвет на „Българска банка за развитие“ ЕАД от 07.07.2021 г. до 13.11.2022 г. и негов член до 07.12.2022 г.

Участие в управлението на други търговски дружества:

- „ЕйЕмСи Директорс“ ЕООД, ЕИК: 205674040 – управител;
- „Ре-лайф Клотинг“ – в ликвидация, ЕИК: 206181417 – управител.

Участие в капитала на търговски дружества или кооперации, включително - като неограничено отговорен съдружник: няма.

Стамен Стаменов Янев – Член на Надзорния съвет на „Българска банка за развитие“ ЕАД от 26.08.2020 г.

Участие в управлението на други търговски дружества:

- Държавно предприятие „Управление и стопанисване на язовири“ ДП, ЕИК 205756975, член на Управителния съвет до 25.02.2022 г.

Участие в капитала на търговски дружества или кооперации, включително - като неограничено отговорен съдружник: няма.

Митко Емилов Симеонов – член на Надзорния съвет на „Българска банка за развитие“ ЕАД от 21.11.2017 г. до 13.01.2022 г.

Няма участие в управлението или капитала на други търговски дружества.

Велина Илиева Бурска – член на Надзорния съвет на „Българска банка за развитие“ ЕАД от 21.11.2017 г. до 13.01.2022 г.

Няма участие в управлението или капитала на други търговски дружества.

II. По отношение на членовете на УС на Банката, участвали в състава му през 2022 г. и към датата на одобрение на този доклад:

Илия Запрянов Караниколов – Председател на Управителния съвет и Изпълнителен директор на „Българска банка за развитие“ ЕАД от 20.01.2023 г.

Участие в управлението на други търговски дружества: няма

Участие в капитала на търговски дружества или кооперации:

- „ИнтелАрт“ ЕООД, ЕИК: 205318749 – едноличен собственик на капитала.

Иван Валентинов Церовски – Член на Управителния съвет и Изпълнителен директор на „Българска банка за развитие“ ЕАД от 20.01.2023 г.

Участие в управлението на други търговски дружества:

- „Национален гаранционен фонд“ ЕАД, ЕИК 200321435 – член на Съвета на директорите – от 17.03.2023 г.;
- „ББР Лизинг“ ЕАД, ЕИК 205565411 – член на Съвета на директорите от 17.03.2023 г.

Участие в капитала на търговски дружества или кооперации:

- „Хай Тауър Кепитъл“ ЕООД, ЕИК: 206864466 – едноличен собственик на капитала.

Цанко Руменов Арабаджиев – Изпълнителен директор и Член на Управителния съвет на „Българска банка за развитие“ ЕАД от 07.07.2021 г.

Участие в управлението на други търговски дружества:

- „Фонд за капиталови инвестиции“ АД, ЕИК: 205322014 – член на Съвета на директорите – от 05.08.2021 г.;
- „ББР Микрофинансиране“ ЕАД, ЕИК 201390740 – член на Съвета на директорите – от 22.03.2023 г.;
- „ББР Факторинг“ ЕАД, ЕИК 205566082 – член на Съвета на директорите – от 16.09.2021 г. до 09.07.2022 г.

От 22 септември 2021 г. Цанко Арабаджиев е избран за член на Надзорния съвет на Инвестиционния Фонд „Три морета“.

Участие в капитала на търговски дружества или кооперации, включително - като неограничено отговорен съдружник: няма.

Марияна Димитрова Петкова – Председател на Управителния съвет (от 13.06.2022 г. до 12.01.2023 г.) и Изпълнителен директор на „Българска банка за развитие“ ЕАД от 13.06.2022 г. до 16.03.2023 г.

Участие в управлението на други търговски дружества:

- „ББР Микрофинансиране“ ЕАД, ЕИК: 201390740 – член на Съвета на директорите – от 23.06.2022 г. и изпълнителен директор от 22.03.2023 г.

Участие в капитала на търговски дружества или кооперации: няма

Крум Георгиев Георгиев – Член на Управителния съвет на „Българска банка за развитие“ ЕАД от 07.07.2021 г. до 14.02.2023 г.

Участие в управлението на други търговски дружества:

- „ББР Лизинг“ ЕАД, ЕИК: 205565411 – член на Съвета на директорите - от 23.08.2021 г. до 17.03.2023 г.;
- „Национален гаранционен фонд“ ЕАД, ЕИК: 200321435 – член на Съвета на директорите - от 06.07.2022 г. до 17.03.2023 г.;
- „ББР Факторинг“ ЕАД, ЕИК: 205566082 – член на Съвета на директорите – от 16.09.2021 г. до 09.07.2022 г.

Участие в капитала на търговски дружества или кооперации, включително - като неограничено отговорен съдружник: няма.

Владимир Рашков Георгиев – Изпълнителен директор и Член на Управителния съвет на „Българска банка за развитие“ ЕАД от 07.07.2021 г. до 16.06.2022 г.

Участие в управлението на търговски дружества:

- „ББР Микрофинансиране“ ЕАД, ЕИК: 201390740 – член на Съвета на директорите – от 23.08.2021 г. до 23.06.2022 г.

Участие в капитала на търговски дружества или кооперации:

- „Дебтнет“ ЕАД, ЕИК: 200817666 – едноличен собственик на капитала;
- „Роза Органика“ ООД, ЕИК: 131389390 – съдружник.

Живко Иванов Тодоров – изпълнителен директор на ББР, член на УС на ББР от 14.04.2020 г. до 23.06.2022 г.

Участие в управлението на други търговски дружества:

- „ББР Лизинг“ ЕАД, ЕИК: 205565411, дъщерно дружество на Банката, председател на Съвета на директорите - от 20.05.2020 г до 23.08.2021 г.;
- „Национален гаранционен фонд“ ЕАД, ЕИК: 200321435, дъщерно дружество на Банката, председател на Съвета на директорите – от 20.05.2020 г. до 23.06.2022 г.

Участие в капитала на търговски дружества или кооперации, включително - като неограничено отговорен съдружник: няма.

Във финансовия отчет е оповестена информация за пълния размер на възнагражденията, наградите и/или ползите на членовете на управителните и на контролните органи на Банката за отчетната финансова година.

12.4 ОДИТЕН КОМИТЕТ ПРЕЗ 2022, КЪМ 31.12.2022 Г. И КЪМ ДАТАТА НА ОДОБРЕНИЕ НА ТОЗИ ДОКЛАД:

Към датата на одобрение на настоящия документ Одитният комитет е в следния състав:

Светлана Христова Куртева - Председател на Одитния комитет от 01.01.2023 г.

Светлана Куртева притежава висше икономическо образование по специалност Вътрешна търговия и следдипломна квалификация от ВВИ „Карл Маркс“. Професионалната експертиза на Светлана Куртева е в сферата на финансовия одит. Притежава правоспособност на дипломиран експерт-счетоводител и регистриран одитор. Извършвала е финансови одити на проекти, финансирани от Европейския съюз по Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика“, Оперативна програма „Иновации и конкурентоспособност“, програма Темпус с предмет „Обучение в областта на Нанотехнологиите“, Еразъм+ „Проекти за изграждане на капацитет в областта на висшето образование“.

Светлодара Енчева Петрова - Член на Одитния комитет от 01.01.2023 г.

Светлодара Петрова е магистър по Право, юрист с богата практика в областта на гражданското, облигационното и търговско право. Извършва консултантска дейност по Закона за обществените поръчки, търговска несъстоятелност и преобразуване на търговски дружества.

Деляна Валериева Иванова - Член на Одитния комитет от 01.01.2023 г.

Деляна Иванова е магистър по Организационно развитие и бакалавър по Стопанско управление от СУ „Св. Климент Охридски“. Професионалната експертиза на Деляна Иванова в областта на банковото дело и финансите. Била е заместник-министър на регионалното развитие в периода 2021-2022. Преди встъпването си в изпълнителната власт тя е народен представител в 45-ото и 46-ото Народно събрание и член на Комисията по бюджет и финанси.

В допълнение през 2022 година следните лица са участвали в състава на Одитния комитет:

С решение по Протокол от 29.12.2022 г. на министъра на иновациите и растежа, упражняващ правата на едноличния собственик в капитала на ББР, от Одитния комитет са освободени Васил Атанасов Щонов, Драгомир Иванов Вучев и Гергана Стоянова Московска. На тяхно място са назначени Светлана Христова Куртева, Светлодара Енчева Петрова и Деляна Валериева Иванова считано от 01.01.2023 г.

Драгомир Иванов Вучев – Председател на Одитния комитет от 25.05.2021 г. до 29.12.2022 г.

Драгомир Вучев има богат опит в работата си с бързоразвиващи се бизнеси – както във финансовия сектор, така и в други индустрии, включително в сферата на здравеопазването, където е работил като финансов директор. Натрупал е значителна експертиза в консултантските услуги, работейки над 17 години за KPMG България, където е оглавявал отдела за Професионална практика за Балканите, занимавайки се с комплексни казуси за МСФО и вътрешни обучения. Участва в подготовката на изпитите на Института на дипломираните експерт-счетоводители.

Васил Атанасов Щонов – Член на Одитния комитет от 25.05.2021 г. до 29.12.2022 г.

Васил Щонов е магистър по финанси от Масачузетския институт по технологии в Кеймбридж. Той има богат опит банковото дело, телекомуникациите и енергетиката. Има опит в американски фонд за рискови инвестиции в малки и средни предприятия в Лос Анджелис, в консултантската компания МакКинзи (McKinsey) като младши партньор, където е ръководил екипи по анализ и управление на търговски банки, и в инвестиционната банка Bear Stearns в Ню Йорк. Бил е главен директор стратегии и маркетинг на кабелната компания Blizoo. Служебен министър на икономиката и енергетиката през 2014 г.

Гергана Стоянова Москова – Член на Одитния комитет от 07.07.2021 г. до 29.12.2022 г.

Гергана Москова е магистър по Микроикономика и бакалавър по Икономика от Софийски университет „Св. Климент Охридски“. Тя има богат професионален опит в сферата на счетоводната дейност. Работила е като одитор и данъчен консултант.

13 СДЕЛКИ С ДРУЖЕСТВА ПОД ОБЩ КОНТРОЛ НА ДЪРЖАВАТА

Собственик на ББР е българската държава. В бележка № 39 към индивидуалния финансов отчет на ББР за 2022 г. са представени сделките с дружества под общ контрол на държавата.

14 СЪБИТИЯ СЛЕД ДАТАТА НА ОТЧЕТА ЗА ГОДИНАТА, ЗАВЪРШВАЩА НА 31.12.2022 Г.

Не са възникнали коригиращи събития или значителни некоригиращи събития между датата на индивидуалния финансов отчет и датата на одобрението му за издаване, освен следните некоригиращи събития:

Промени в Управителния съвет на Българска банка за развитие ЕАД

Моля виж секция 2.2.1 от доклада за дейността на Българска банка за развитие ЕАД за 2022 година.

Промени в Одитния комитет на Българска банка за развитие ЕАД

Моля виж секция 2.2.1 от доклада за дейността на Българска банка за развитие ЕАД за 2022 година.

Промени в Устава и капитала на Българска банка за развитие ЕАД:

Моля виж секция 2.2.1 от доклада за дейността на Българска банка за развитие ЕАД за 2022 година.

Промени в управителните органи на дъщерните дружества:

ББР Лизинг ЕАД

С решение по Протокол от 07.03.2023 г. на Управителния съвет на ББР, в качеството на едноличен собственик на капитала на „ББР Лизинг“ ЕАД, е освободен Крум Георгиев Георгиев като член на Съвета на директорите на дружеството, а за нов член е избран Иван Валентинов Церовски. Тези обстоятелства са вписани в Търговския регистър и регистъра на юридическите лица с нестопанска цел на 17.03.2023 г. Г-н Иван Валентинов Церовски е избран за председател на Съвета на директорите на дружеството.

Национален гаранционен фонд ЕАД

С решение по Протокол от 10.03.2023 г. на Управителния съвет на ББР, в качеството на едноличен собственик на капитала на „Национален гаранционен фонд“ ЕАД, е освободен Крум Георгиев Георгиев като член на Съвета на директорите на дружеството, а за нов член е избран Иван Валентинов Церовски. Тези обстоятелства са вписани в Търговския регистър и регистъра на юридическите лица с нестопанска цел на 17.03.2023 г. Г-н Иван Валентинов Церовски е избран за председател на Съвета на директорите на дружеството.

ББР Микрофинансиране ЕАД

С решение по Протокол от 07.03.2023 г. на Управителния съвет на ББР, в качеството на едноличен собственик на капитала на „ББР Микрофинансиране“ ЕАД, е избран г-н Цанко Руменов Арабаджиев за член на Съвета на директорите на дружеството. Това обстоятелство е вписано в Търговския регистър и регистъра на юридическите лица с нестопанска цел на 22.03.2023 г. Г-н Цанко Руменов Арабаджиев е избран за председател на Съвета на директорите на дружеството.

С Протокол № 23 от 07.03.2023 г. и Протокол № 26 от 10.03.2023 г., Управителният съвет на ББР, упражняващ правата на Банката като едноличен собственик на капитала на „ББР Микрофинансиране“ ЕАД, взе решение за изменение в Устава на „ББР Микрофинансиране“ ЕАД относно начина на представяване на дружеството, а именно: Дружеството се представлява съвместно от двамата изпълнителни директори или поне един изпълнителен директор и един член на Съвета на директорите. Промените са обявени по партидата на „ББР Микрофинансиране“ ЕАД в Търговския регистър с вписване от 22.03.2023 г.

С решение по Протокол № 4 от 09.03.2023 г. на Съвета на директорите на „ББР Микрофинансиране“ ЕАД, г-жа Марияна Димитрова Петкова е избрана за втори изпълнителен директор. С решение по Протокол № 26 от 10.03.2023 г., Управителният съвет на ББР, в качеството на едноличен собственик на капитала на „ББР Микрофинансиране“ ЕАД одобрява избора на г-жа Марияна Димитрова Петкова за изпълнителен директор и потвърждава, че Ивана Борисова Цанева продължава да изпълнява функциите на изпълнителен директор на дружеството. Тези обстоятелства са вписани в Търговския регистър и регистър на юридическите лица с нестопанска цел на 22.03.2023 г.

Търговски център Марица ЕООД

С решение по Протокол № 18 от 21.02.2023 г. на Управителния съвет на ББР, в качеството на едноличен собственик на капитала на "Търговски център Марица" ЕООД, е освободена Васка Борисова Станчева като управител на дружеството, а за нов управител е избрана Надежда Йорданова Никова. Тези обстоятелства са вписани в Търговския регистър и регистъра на юридическите лица с нестопанска цел на 17.03.2023 г.

Банковата криза в САЩ и Швейцария

Със затварянето на 10.03.2023 г. на Silicon Valley Bank в САЩ, банковият сектор по света бе обхванат от несигурност, като котировките на акциите на банките спаднаха значително. На 12.03.2023 г. тя бе последвана от Signature Bank, като няколко дни по-късно се появиха съмнения и за First Republic, която към момента продължава да функционира. Банковият регулатор и Федералната корпорация за гарантиране на депозити предприеха бързи действия за поставяне на двете банки под надзор и последващо реструктуриране с цел ограничаване на отрицателното влияние на тези фалити върху банковата система в САЩ и в глобален мащаб. Българска банка за развитие все още анализира потенциалните ефекти, които тези банкови фалити могат да имат върху източниците на финансиране и цената на ресурса, както и общото влияние върху националната и европейската икономика.

Към датата на този доклад, ББР и нейните дъщерни дружества нямат експозиции към горесцитираните банки.

В отделно събитие, след седмици на несигурност, швейцарската Credit Suisse бе погълната от конкурента си UBS в сделка, която реализира над 17 млрд. долара загуби за държателите на акции и подчинени облигации на погълнатата банка. Отделно швейцарската централна банка осигури ликвидност над 100 млрд. швейцарски франка. Решението за сливането бе взето съвместно от швейцарското правителство и банковия регулатор, като акционерите на Credit Suisse не бяха консултирани.

Българска банка за развитие и нейните дъщерни дружества нямат експозиции към Credit Suisse.

Банката следи постоянно тези развития и анализира потенциалните ефекти от тях върху банковия сектор в Европа и по света, и възможните ефекти върху бизнеса и активите си. Понастоящем, според Банката, ефектите, ако би имало такива, не са надеждно измерими.

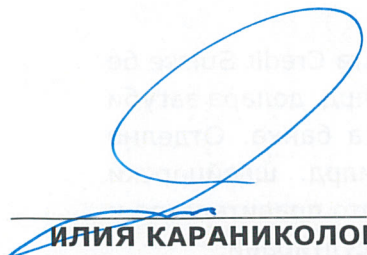
15 ДЕКЛАРАЦИЯ НА РЪКОВОДСТВОТО

Ръководството на ББР декларира, че приложеният индивидуален годишен финансов отчет отразява достоверно имущественото и финансовото състояние на Банката към края на 2022 г., както и определянето на финансовия резултат за годината, в съответствие с действащото законодателство. Използвана е подходяща счетоводна политика, която е прилагана последователно. При съставяне на годишния финансов отчет са направени необходимите преценки, в съответствие с принципа на предпазливост. Ръководството последователно използва приложимите счетоводни стандарти и годишният финансов отчет е съставен на принципа на действащо предприятие.

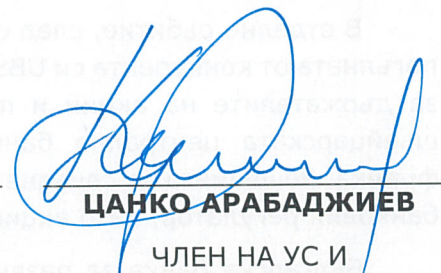
Ръководството на Банката полага усилия за поддържане на подходяща счетоводна система, която отговаря на действащите счетоводни стандарти. Годишният индивидуален финансов отчет разкрива състоянието на Банката с разумна степен на точност.

Предприети са всички мерки за опазване активите на Банката, предотвратяване на измами и недопускане нарушаване на законите в страната и наредбите на БНБ за регулиране на банковата дейност.

Настоящият доклад за дейността е приет от УС на „Българска банка за развитие“ ЕАД с Протокол №45 на УС от 29 май 2023 г. и с Протокол №26 на Надзорния съвет на Банката от 30 май 2023 г., и е подписан от:

ИЛИЯ КАРАНИКОЛОВ
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА УС И
ИЗПЪЛНИТЕЛЕН ДИРЕКТОР

ИВАН ЦЕРОВСКИ
ЧЛЕН НА УС И
ИЗПЪЛНИТЕЛЕН ДИРЕКТОР

ЦАНКО АРАБАДЖИЕВ
ЧЛЕН НА УС И
ИЗПЪЛНИТЕЛЕН ДИРЕКТОР

ПРИЛОЖЕНИЕ №1: ДЕКЛАРАЦИЯ ЗА КОРПОРАТИВНО УПРАВЛЕНИЕ НА ГРУПАТА НА ББР

1 ПРИНЦИПИ НА КОРПОРАТИВНОТО УПРАВЛЕНИЕ

Настоящата декларация за корпоративно управление е изготвена на основание чл. 40, ал. 1 от Закона за счетоводството. Предоставената информация отчита обстоятелството, че „Българска банка за развитие“ ЕАД не е емитирала ценни книжа, допуснати до търговия на регулиран пазар, или акции, които се търгуват на многостранна система за търговия.

2 ГРУПАТА НА ББР

Към края на 2022 г., финансовата група на Българска банка за развитие³ („Групата“, „Групата на ББР“ или „Финансовата група“) включва „Българска банка за развитие“ ЕАД⁴ („ББР“, „Банката“) и нейните дъщерни дружества – „Национален гаранционен фонд“ ЕАД („НГФ“), „ББР Микрофинансиране“ ЕАД, „Фонд за капиталови инвестиции“ АД („ФКИ“) и „ББР Лизинг“ ЕАД („ББР Лизинг“).

Като кредитна институция, създадена по силата на специален закон – Закона за Българската банка за развитие (ЗББР), и в изпълнение на мисията си да бъде устойчив инструмент на държавната политика за насърчване на развитието на малкия и среден бизнес в България, „Българска банка за развитие“ ЕАД си е поставила за цел да бъде еталон за добро корпоративно управление и корпоративна отговорност, като стриктно спазва законите и регулаторните изисквания в Република България, нормите на европейското законодателство, Кодекса за корпоративно управление, приетите в банката Етичен кодекс в Групата на ББР, Етичния кодекс на Вътрешния одит на Групата на ББР, както и добрите корпоративни и банкови практики.

„Българска банка за развитие“ ЕАД притежава лиценз, по силата на който може да предоставя инвестиционни услуги и извършва инвестиционни дейности по чл. 6, ал. 2 от Закона за пазарите на финансови инструменти (ЗПФИ), както и допълнителни услуги по чл. 6, ал. 3 от ЗПФИ съгласно издаден от БНБ лиценз. Банката не предоставя инвестиционни услуги и дейности по чл. 6, ал. 2, т. 8 и 9 от ЗПФИ – организиране на многостранна система за търговия и организирана система за търговия.

2.1 „БЪЛГАРСКА БАНКА ЗА РАЗВИТИЕ“ ЕАД (ББР, БАНКАТА)

„Българска банка за развитие“ ЕАД е създадена на 11.03.1999 г. като акционерно дружество под наименованието „Насърчителна банка“ АД.

³ Към края на 2022 г. Банката е едноличен собственик на капитала на ТЦ „Марица“ ЕООД (ТЦМ), като дружеството не е част от стратегическия бизнес модел на Финансовата група на ББР.

⁴ На 04.06.2021 г. Българска банка за развитие е вписана в Търговския регистър и регистъра на юридическите лица с нестопанска цел като еднолично акционерно дружество със собственик българската държава. Правата на едноличен собственик се упражняват от Министъра на икономиката. С промяна в Закона за Българската банка за развитие, в сила от 18 март 2022 г., правата на държавата като едноличен собственик на капитала на Банката се упражняват от министъра на иновациите и растежа.

На 23.04.2008 г. е приет Закон за Българската банка за развитие. С него е уреден обхватът на дейността на Банката и на предвидените за учредяване нейни дъщерни дружества.

Седалището на „Българска банка за развитие“ ЕАД е гр. София 1000, район „Средец“, ул. „Дякон Игнатий“ №1.

Към 31.12.2022 г. „Българска банка за развитие“ ЕАД няма открити клонове.

Към 31.12.2022 г. списъчният състав на Банката е 233 служители.

Банката изпълнява изискванията на БНБ за минимално изискван акционерен капитал за упражняване на банкова дейност. От основаването си до м. август 2017 г., държавното участие в ББР е под контрола на Министъра на финансите. С изменение в ЗББР през 2017 г. управлението на държавното участие преминава под контрола на Министъра на икономиката.

На 04 юни 2021 г. Българска банка за развитие е вписана в Търговския регистър и регистъра на юридическите лица с нестопанска цел като еднолично акционерно дружество.

Към 31.12.2022 г. собствеността на капитала се разпределя, както следва: 100% се притежават от Република България, като правата на държавата като едноличен собственик на капитала се упражняват от Министъра на иновациите и растежа.

Към 31.12.2022 г. капиталът на Банката е в размер на 1,441,773,500 лв. съставен 14,417,735 бр. обикновени, поименни, безналични акции с право на глас, всяка с номинал 100 лева. Акциите на ББР не се търгуват на регулиран пазар.

Със Закона за Българската банка за развитие е определено, че не по-малко от 51% от акциите в капитала на Банката се притежават от държавата и са непрехвърлими. Правата по акциите не могат да бъдат предмет на прехвърлителни сделки.

По силата на чл. 6 ал. 4 от ЗББР акциите от капитала на Банката, освен от българската държава, могат да бъдат придобивани и притежавани от Банката за развитие към Съвета на Европа, Европейската инвестиционна банка и Европейския инвестиционен фонд, от банки за развитие от държави - членки на Европейския съюз. В тези случаи не се прилага чл. 31 от Закона за кредитните институции.

Управлението на ББР се извършва в съответствие с чл. 5 от ЗББР, съгласно който Банката има двустепенна система на управление и правата на държавата, като едноличен собственик на капитала на Банката, се упражняват от Министъра на иновациите и растежа – към датата на съставяне на настоящия документ.

В края на 2022 г. ББР няма задължения по съществуващи или нови емисии ценни книжа.

Към 31.12.2022 г. няма висящо съдебно, административно или арбитражно производство, касаещо задължения или вземания на Групата на ББР, в размер на 10% или повече от собствения капитал.

Съгласно Устава на ББР, кредитната дейност на Банката е ориентирана към:

- пред-експортно и експортно кредитиране на малки и средни предприятия;
- кредитиране чрез банки-посредници или пряко на други видове дейности на малки и средни предприятия;
- рефинансиране на банки, кредитиращи малки и средни предприятия;
- финансиране на инвестиции извън страната на малки и средни предприятия;
- участие в публични и публично-частни проекти или партньорства със стратегическо, национално и/или регионално значение.

Приоритет при кредитната дейност на Банката представлява кредитирането на малки и средни предприятия с висока добавена стойност.

Банката предоставя и други видове кредити като експозиция към един клиент или група свързани лица, различни от кредитни институции, централни правителства и централни банки, при спазване изискванията и ограниченията на Регламент 575/2013/ЕС, актовете по тяхното прилагане и Устава на Банката, след отчитане ефекта на ефекта от редуцирането на кредитния риск по ред, определен от Управителния съвет на Банката. Банката не може да формира експозиции на индивидуална и консолидирана основа към един клиент или група свързани клиенти, чийто общ размер надхвърля сумата от 5,000,000 лева. Ограничението по предходното изречение не се прилага за експозиции към дъщерни дружества на Банката, други кредитни институции, Банката за развитие към Съвета на Европа, Европейската инвестиционна банка и Европейския инвестиционен фонд, от банки за развитие от държави – членки на Европейския съюз, в случаите, при които Банката осъществява финансови сделки, в рамките на предмета ѝ на дейност, по конкретно възложени от правителството на Република България програми, както и в определени случаи при съществуващи експозиции.

Банката не кредитира:

- дейности, които са в несъответствие с националното законодателство, включително за опазване на околната среда;
- дружества с неизвестен краен контролиращ собственик;
- политически партии и свързани с тях лица. Свързани с политически партии лица са: младежки, женски и други организации, които по закон партиите могат да създават, както и лица, създадени от политическите партии за осъществяване на единствено разрешената им от закона стопанска дейност - издателска дейност, авторски права и ползване на интелектуална собственост, както и от продажба и разпространение на печатни, аудио и аудиовизуални материали с партийно - пропагандно съдържание;
- дружества и организации с нестопанска цел;
- медии;
- дейности, свързани със спорт и спортни прояви;
- дейности, забранени от закона.

Банката предоставя кредити пряко или чрез търговски банки-посредници. Условието и редът за предоставяне на кредити се определят от Управителния съвет.

Към 31.12.2022 г. и 31.12.2021 г. няма експозиция на клиент или група свързани клиенти, която да е по-голяма от 25% от регулаторния собствен капитал на Банката.

С оглед на специфичната си функция за провеждане на държавна политика на насърчаване, ББР приоритизира в дейността си програми и продукти за насърчаване на МСП, он-лендинг програми, експортно финансиране и финансиране по възложени мандати.

Най-голямата кредитна експозиция на Банката, предоставена на група свързани лица (извън банкови институции), към 31.12.2022 г. е в размер на 172,452 хил. лв. (включително 135,533 хил. лв. брутен балансов дълг, 15,031 хил. лв. сума за усвояване и 21,888 хил. лв. гаранции) (за 2021 г.: 182,419 хил. лв.) по амортизирана стойност, което представлява 16.76% (2021 г.: 17.05%) от собствения капитал на Банката/ приемливия капитал на Банката, изчислен съгласно Регламент 575 /2013/ЕС, в размер на 1,052,229 хил. лв. (2021 г.: 1,070,167 хил. лв.). Анализ на структурата на кредитния портфейл по сегменти е предоставен в консолидираните и индивидуални финансови отчети на Банката.

Предвид специфичната дейност на Банката, към 31 декември 2022 г. средствата, привлечени от 20 най-големи небанкови депозанти представляват 72.58% от общата сума на задълженията към други клиенти (към 31 декември 2021 г.: 85.52%). Делът на най-големия небанков депозант в общата сума на задълженията към други клиенти възлиза на 29.90% (31 декември 2021 г.: 14.62%).

През 2020 г. Министерският съвет възложи на „Българска банка за развитие“ ЕАД изпълнението на две програми, чиято цел е намаляване на икономическите последици от разпространението на КОВИД-19:

- Програмата за гарантиране на безлихвени кредити в защита на хора, лишени от възможността да полагат труд поради пандемията от КОВИД-19 (размер: 200 млн. лева от капитала на Банката); С РМС 506/15.07.2021 г. е одобрено удължаване на срока за кандидатстване за кредит на физическите лица „до 31.08.2021 г. или до изчерпване на гаранционните лимити за финансиране от страна на банките - партньори по програмата, което от двете настъпи по-рано“. Към момента на изготвяне на настоящата декларация срокът за включване на кредити в гарантирания портфейл по тази програма е изтекъл.
- Програма „Възстановяване“ - Програмата за портфейлни гаранции в подкрепа на ликвидността на предприятията, пострадали от извънредната ситуация и епидемията от COVID-19, одобрена с Решение № 310 на Министерския съвет от 2020 г. Повече информация относно реализирането на програмите е оповестена на интернет страницата на Банката (размер: 500 млн. лева от капитала на Банката). Към момента на изготвяне на настоящата декларация срокът за включване на кредити в гарантирания портфейл по тази програма е изтекъл. Срокът за включване на кредити по гаранционната програма на ББР бе удължен последно до 30.06.2022 г.

С оглед на специфичната си дейност, Групата на ББР използва значително външно финансиране от международни финансови институции. Детайлна информация относно получените външни кредитни линии е оповестена в бележка към годишния индивидуален финансов отчет.

2.2 „НАЦИОНАЛЕН ГАРАНЦИОНЕН ФОНД“ ЕАД (НГФ)

„Национален гаранционен фонд“ ЕАД е дружество, учредено на 12.08.2008 г. на основание Закона за Българската банка за развитие, и е регистрирано в Търговския регистър на 22.08.2008 г. Едноличен собственик на капитала на дружеството е „Българска банка за развитие“ ЕАД.

„Национален гаранционен фонд“ ЕАД е финансова институция. Предметът на дейност на дружеството е:

- Издаване на гаранции за допълване на обезпечението по заеми на малки и средни предприятия;
- Предлагане на други продукти на малки и средни предприятия, като: гаранция за участие в търг; гаранция за добро изпълнение; гаранция за авансово плащане; гаранция за изплащане на кредит на износител и други;
- Издаване на гаранции за допълване на обезпечение по заеми на малки и средни предприятия, осъществяващи научноизследователска и развойна дейност и за внедряване на тези продукти и научни разработки в индустрията;
- Издаването за собствен риск гаранции от НГФ могат да покриват до 50 на сто от задължението. С промяна в Закона за ББР, обнародвана в Държавен вестник, бр. 102 от 21.12.2012 г., издаването от НГФ гаранции във връзка с гаранционни схеми по Програмата за развитие на селските райони за периода 2007 - 2013 г. и по Оперативната програма за развитие на сектор Рибарство 2007 - 2013 могат да покриват до 80 на сто от задължението;
- Други дейности, които не са забранени изрично от закона.

Към 31.12.2022 г. регистрираният капитал на дружеството е 80,000,000 лева, разпределен в 800,000 акции с номинална стойност 100 лева всяка. Акциите са обикновени, налични, поименни и неделими, като всяка акция дава право на един глас. Капиталът на дружеството е изцяло внесен.

Седалището и адресът на управление на „Национален гаранционен фонд“ ЕАД е гр. София, ул. „Дякон Игнатий“ №1. Дружеството ползва нает офис в гр. София, 1421 бул. „Арсеналски“ №105.

Към 31.12.2022 г. списъчният състав на НГФ е 11 служители.

Към 31.12.2022 г., НГФ няма открити клонове.

2.3 „ББР МИКРОФИНАНСИРАНЕ“ ЕАД (ББР МИКРОФИНАНСИРАНЕ)

„ББР Микрофинансиране“ ЕАД е вписано в Търговския регистър на 14.01.2011 година. Едноличен собственик на капитала на дружеството е „Българска банка за развитие“ ЕАД.

„ББР Микрофинансиране“ ЕАД е финансова институция. Предметът на дейност е микрофинансиране, в това число отпускане на микрокредити, придобиване от трети лица и отдаване под лизинг на промишлено оборудване, автомобили и други превозни средства, както и други вещи (финансов лизинг), покупко-продажба и внос на такива вещи, консултантски услуги, търговско представителство и посредничество на местни и чуждестранни физически и юридически лица, извършващи дейността си в страната, както и всяка друга дейност, незабранена със закон.

Към 31.12.2022 г. регистрираният капитал на ББР Микрофинансиране е 14,643,000 лева, разпределен в 146,430 акции с номинална стойност 100 лева всяка. Акциите са обикновени, налични, поименни и неделими, като всяка акция дава право на един глас. Капиталът на дружеството е изцяло внесен.

Седалището и адресът на управление на „ББР Микрофинансиране“ ЕАД е гр. София, ул. „Дякон Игнатий“ №1. Дружеството ползва нает офис в гр. София, 1421 бул. „Арсеналски“ №105.

Към 31.12.2022 г. списъчният състав на „ББР Микрофинансиране“ ЕАД е 15 служители.

Към 31.12.2022 г. „ББР Микрофинансиране“ ЕАД няма открити клонове.

2.4 „ФОНД ЗА КАПИТАЛОВИ ИНВЕСТИЦИИ“ АД (ФКИ)

„Фондът за капиталови инвестиции“ АД е учредено на 24.08.2018 г. и регистрирано на 04.10.2018 г. като акционерно дружество, в което акционери са „Българска банка за развитие“ ЕАД с 84.62% участие в капитала и „Национален гаранционен фонд“ ЕАД с 15.38% участие в капитала.

„Фонд за капиталови инвестиции“ АД е финансова институция. Предметът на дейност на ФКИ включва:

- Участие в капитала на малки и средни предприятия;
- Предоставяне на консултантски услуги относно капиталовата структура на малки и средни предприятия, консултации и услуги, отнасящи се до преобразуване на предприятия по чл. 261 от Търговския закон;
- Консултантски услуги по инвестиции;
- Консултантски услуги по управление на пулове от ценни книжа на малки и средни предприятия;
- Други дейности, които не са забранени изрично от закона.

Ключов приоритет е осигуряването на капитал за растеж на малки и средни предприятия с установен бизнес модел и възможности за ускорена експанзия на вътрешния и международни пазари.

Към 31.12.2022 г. регистрираният и внесен акционерен капитал е в размер на 57,814,000 лв., разпределен в 578,140 акции с номинална стойност 100 лева всяка. Акциите са обикновени, налични, поименни и неделими, като всяка акция дава право на един глас. Капиталът на дружеството е изцяло внесен.

Седалището и адресът на управление на „Фонд за капиталови инвестиции“ АД (ФКИ) е гр. София 1000, ул. „Дякон Игнатий“ № 1.

Към 31.12.2022 г. списъчният състав на ФКИ е 5-ма служители.

Към 31.12.2022 г. дъщерното дружество ФКИ няма открити клонове.

2.5 „ББР ЛИЗИНГ“ ЕАД (ББР ЛИЗИНГ)

„ББР Лизинг“ ЕАД е учредено на 06.03.2019 г. и вписано в Търговския регистър на 12.03.2019 г. Едноличен собственик на капитала на дружеството е „Българска банка за развитие“ ЕАД.

„ББР Лизинг“ ЕАД е финансова институция. Предметът на дейност включва: извършване на финансов лизинг, отпускане на заеми със средства, които не са набирани чрез публично привличане на влогове или други възстановими средства и всички допълнителни и обслужващи лизинга и кредитирането дейности.

Едноличен собственик на капитала на „ББР Лизинг“ ЕАД е „Българска банка за развитие“ ЕАД. Капиталът на дружеството, внесен при учредяването, е в размер на 2,000,000 лева, разпределен на 20,000 обикновени поименни акции с номинал от 100 лева.

Към 31.12.2022 г. регистрираният капитал на ББР Лизинг е 18,630,000 лв., разпределен в 186,300 акции с номинална стойност 100 лева всяка. Акциите са обикновени, налични, поименни и неделими, като всяка акция дава право на един глас. Капиталът на дружеството е изцяло внесен.

Седалището и адресът на управление на ББР Лизинг е гр. София, ул. „Дякон Игнатий“ № 1. Дружеството ползва нает офис в гр. София, ул. Стефан Караджа 10, ет. 2.

Към 31.12.2022 г. списъчният състав на „ББР Лизинг“ ЕАД е 12 служители.

Към 31.12.2022 г. ББР Лизинг няма открити клонове.

2.6 „ББР ФАКТОРИНГ“ ЕАД (ББР ФАКТОРИНГ)

Преобразуването на „ББР Факторинг“ ЕАД чрез вливане в „Българска банка за развитие“ ЕАД е вписано в Търговския регистър на 09.07.2022 г. „ББР Факторинг“ ЕАД е заличен търговец считано от 09.07.2022 г.

3 УПРАВЛЕНИЕ НА РИСКА НА ГРУПАТА НА ББР

В хода на обичайната си дейност дружествата от Групата на ББР са изложени на различни рискове, чието настъпване може да доведе до формиране на загуби и до влошаване на финансовата стабилност на Групата. Тези рискове се идентифицират, измерват, оценяват и контролират с помощта на контролни механизми, за да могат да бъдат управлявани и да се избягва концентрирането на неоправдан риск. Процесът по управление на рисковете е съществен за доходността на Групата. Основните рискове, на които е изложена Групата, са кредитен, пазарен, ликвиден и операционен.

При управлението на различните видове риск, произтичащи от дейността, Групата се ръководи от принципите на консервативност, обективност и пълно съответствие с действащите национални и Европейски нормативни актове. В подкрепа на тази политика, Групата поддържа значително по-високи нива на ликвидни буфери и капиталова адекватност от регулаторно определените.

В „Политика за управление и контрол на риска на ББР ЕАД“ и „Риск стратегията и рисковия апетит на Групата на ББР ЕАД“ са определени целите и принципите за управление на основните рискове, идентифицирани в дейността на „Българска банка за развитие“ ЕАД, включително рисковия апетит, стратегиите, рисковата рамка, организацията на управление, както и отговорностите за тяхното измерване, контрол, управление и отчитане. Политиката е приложима за „Българска банка за развитие“ ЕАД и дъщерните ѝ дружества „Национален гаранционен фонд“ ЕАД, „ББР Микрофинансиране“ ЕАД, „Фонд за капиталови инвестиции“ АД, „ББР Лизинг“ ЕАД.

3.1 ОСНОВНИ РИСКОВЕ /КЪМ 31.12.2022 Г./

3.1.1 Кредитен риск на Групата на ББР

Кредитният риск е основният риск, на който са изложени ББР и дружествата от Групата, поради което неговото управление е основно в дейността. Управлението на кредитния риск се извършва в съответствие със Закона за ББР, с действащите закони и подзаконови нормативни актове на Република България, регламентиращи кредитната дейност, утвърдените международни норми и установените добри банкови практики.

В ББР са създадени и функционират органи за наблюдение, контрол и оценка на качеството на кредитния портфейл. Въведени са процедури и механизми за текущо следене, отчитане и управление на кредитния портфейл, изискващи периодични, а при необходимост извънредни доклади за финансовия и правен статус на всеки кредитополучател и задължените лица. При установяване на нови обстоятелства, които могат да доведат до промяна в рисковия профил на кредитополучателите, включително до увеличаване на риска от несъбираемост на кредитната експозиция, се предприемат адекватни и съобразени с рисковите параметри на длъжника мерки.

Управлението на кредитния риск на ББР е изградено на следните основни принципи:

- цялостна и задълбочена оценка на кредитния риск на етапа на разглеждане на кредитно предложение;
- използване на инструменти за редуциране на кредитния риск;
- текущ и системен мониторинг на нивото на кредитния риск на индивидуална и портфейлна основа;
- наличие и прилагане на ясно дефинирани процедури и процеси по управление на кредитния риск и непосредствен ангажимент в процеса по управление на кредитния риск от Управителния съвет и Комитета за управление на риска.

Всички процеси и процедури по управление на кредитния риск са ясно дефинирани, като са налице ясно установени процедури за одобрение на нови кредити, промяна или револвиране на съществуващи такива и надлежно определени процеси и отговорности на звената, участващи в процесите по текущия мониторинг и контрол на кредитния риск. Вътрешните политики и правила на Групата регламентират най-важните инструменти и действия за редуциране на риска и определят толерантността/склонността на ББР към поемане на кредитни рискове.

Одобрение на кредити се извършва въз основа на ясни и добре дефинирани критерии при отчитане на спецификите на съответния клиент, пазар, цел и структура на кредита и източника за неговото обслужване. Вътрешните методики за анализ и оценка на кредитния риск са базирани на съвкупност от поредица количествени и качествени показатели, отчитащи характеристиките на длъжника и сделката. Анализът на кредитоспособността на контрагентите на Банката се фокусира върху идентифициране на ключовите финансови и бизнес рискове, присъщи на клиента.

В резултат на цялата тази комплексна оценка, се присъжда кредитен рейтинг на всеки контрагент, отразяващ неговата индивидуална вероятност от неизпълнение. Процесът по присъждане на вътрешен кредитен рейтинг е базиран на рейтингови модели, регламентирани във вътрешнобанковите нормативни документи. Присъждането на рейтинг на дружество се извършва въз основа на кумулативна оценка на количествените и качествените показатели на клиента. Кредитният рейтинг е основен елемент от кредитния процес, както и е в основата на преценката за вземане решение за кредитиране и на процеса на оценяване на очаквани кредитни загуби при финансовите активи.

Основен елемент в управлението на кредитния риск е прилагането на инструменти за редуциране на кредитния риск. Стратегията на Банката изисква получаването на адекватно обезпечение за предоставяне на кредити. Процентът и състава на предоставеното обезпечение са в зависимост от комплексната оценка на кредитния риск на всеки индивидуален контрагент и проект и се одобрява от компетентния орган на Банката. Видовете приемливи за банката обезпечения и гаранции са регламентирани във вътрешнобанковите нормативни документи.

Текущия мониторинг на кредитния риск е друг основен елемент от процеса по управление на кредитния риск. Контролът се осъществява на ниво индивидуален контрагент и на ниво портфейл. Всички кредитни експозиции са обект на регулярен мониторинг (кредитен преглед), като неговата честота на изготвяне се определя от вътрешния кредитен рейтинг на контрагента, но не по-рядко от веднъж годишно. Независимо от регулярните кредитни прегледи на контрагентите, се използва система за ранно предупреждение, базирана на набор от предупредителни сигнали за контрагентите, които индикират потенциално увеличение на кредитния риск.

При управлението на кредитния риск, ББР съблюдава определена с вътрешно-нормативни актове на Банката система от лимити по икономически отрасли, по региони, по инструменти, както и други кредитни ограничения и лимити за концентрация, а резултатите от мониторинга за спазването им се докладват на компетентните органи.

Системата от лимити се преразглежда и актуализира периодично. Оценката на кредитните рискове се допълва чрез регулярно провеждане на стрес-тестове, чрез които се оценява въздействието на силно негативни шокове върху финансовия резултат и капиталовата адекватност на Групата на ББР.

Управлението на кредитния риск по поетите задбалансови (гаранционни) ангажименти от НГФ е на две нива – на ниво индивидуална сделка (гаранция) и на портфейлно ниво. Кредитният риск на индивидуално ниво се управлява, съгласно вътрешните правила и процедури за гаранционната дейност за издаване на гаранция. На портфейлно ниво кредитният риск се управлява чрез въведени лимити за плащане (капове), ограничаващи ангажимента на НГФ да плати до определен дял от размера на портфейла от гаранции, издадени по дадена програма към дадена банка. Последващото управление на поетия от НГФ кредитен риск се осъществява чрез процедури за мониторинг, в рамките на които Фондът може да изключи от гарантирания портфейл определени кредити, които не отговарят на специфични изисквания на подписаните гаранционни споразумения.

С цел минимизиране на кредитния риск ББР Микрофинансиране прави предварителна оценка на кредитоспособността на клиентите, както и прилага подходящи правила, процедури и контроли за текущо наблюдение на всяка сделка по предоставено финансиране. Рисковата експозиция на кредитния и лизингов портфейл се управлява чрез анализ на способността на контрагентите да спазват задълженията си за плащане и чрез поставянето на подходящите кредитни ограничения. Кредитният риск се намалява частично и чрез приемане на различни видове обезпечения.

Кредитният риск в ББР Лизинг се управлява самостоятелно за всеки проект, посредством анализ на способността на клиентите да обслужват задълженията си по плащания на лихви и главници и чрез постоянен мониторинг на нетната реализуема стойност на лизинговото имущество (обезпечение). Прави се индивидуална преценка за кредитоспособността и нивото на приемлив риск по отношение на всеки клиент. Прилагат се приети вътрешни правила относно одобрението на лизинговите експозиции. Договорите за лизинг се вписват в Централния регистър на особените заложи и имуществото се застрахова в полза на лизингодателя. По преценка на компетентния орган за взимане на решение, могат да бъдат изискани и допълнителни обезпечения, напр. солидарна отговорност, записи на заповеди, залог на вземания по договори, залог на търговско предприятие, залог на движими вещи и др.

Основен измерител на кредитния риск на всеки лизингополучател е вътрешен (кредитен) рейтинг. Като такъв, той е основен елемент от лизинговия процес и е в основата на преценка за вземане на решение за отпускане на лизинг, както и на процеса на оценяване на очаквани кредитни загуби при обезценка на активите.

Присъждането на вътрешен рейтинг се основава на „Методика за индивидуален кредитен рейтинг в Българска банка за развитие“ ЕАД, което включва кумулативна оценка на финансовите показатели, бизнес среда и качествени показатели на лизингополучателя и съдлъжника по лизингов договор.

В процеса по управление на кредитния риск и с цел защита от риск от концентрации, “ББР Лизинг” ЕАД следи лимити по формирания лизингов портфейл:

- Лимити за концентрация по икономически сектор според източника на средствата за обслужване на задължения;

- Лимити за концентрация по застрахователни компании на портфейл от застраховани лизингови активи на лизингодателя и такива, приети като обезпечения по лизинговите договори;
- Лимит за обща експозиция към високо рискови клиенти, съгласно вътрешни правила на групата ББР;
- Лимити за концентрация на експозиции по региони.

3.1.2 Пазарни рискове на Групата на ББР

При управлението на валутния риск, Групата на ББР прилага стратегия за поддържане на минимални открити валутни позиции, при спазване на утвърдени лимити. Позициите в отделните валути, както и общата валутна позиция се следят на ежедневна база. Валутни позиции не се формират със спекулативна цел, а са следствие на валутни операции, възникващи в хода на обичайната дейност на Групата. При управлението на активите и пасивите, поради спецификата си на финансиране, Групата на ББР се стреми тези активи и пасиви да са деноминирани в евро или в лева. Управлението и контрола на валутния риск се осъществяват посредством лимити за максимална нетна открити позиция по видове валути и за обща нетна валутна позиция. Основните елементи в процеса на управление на валутния риск включват ежедневно управление и контрол на нетните открити позиции по валути и общо в рамките на утвърдените лимити. Откритата валутна позиция се съобразява с условията и възможностите за нетиране на позициите в евро и в лева, съгласно предвиденото от приложимата регулаторната рамка.

При управлението на лихвения риск, Групата на ББР следва принципа за поддържане на балансирана структура на лихвеночувствителните си активи и пасиви, като се стреми да поддържа съответствие между периодичността на промяна на лихвата по активите и по пасивите, както и съответствие между приложимите референтни лихвени проценти по активите и по пасивите на Групата. Управление и контрол на лихвения риск се осъществяват посредством система от лимити за максимално приемливо (количествено) въздействие на различни шокови сценарии относно промяната на пазарните лихвени проценти върху нетния лихвен доход в едногодишен хоризонт и икономическата стойност на капитала на Групата. Чрез вътрешната лимитна рамка се ограничава потенциалният риск върху очакваната бъдеща доходност и икономическата стойност на капитала, в рамките на приемливи нива, съответстващи на рисковия толеранс на Групата на ББР. Оценката на лихвения риск се извършва чрез използване на набор от техники, включващи основано на доходността измерване, измерване базирано на икономическата стойност на капитала, анализ на несъответствия, лихвени стрес сценарии. Изготвят се регулярни отчети и анализи за финансовите активи и пасиви на ББР и дружествата от Групата, разпределени във времеви интервали, според тяхната чувствителност към промени в лихвените проценти.

Поемането на риск, при извършване на операции на паричния и капиталов пазар се управлява чрез система от лимити, отразяващи рисковия профил на инвестициите. Лимитите са определени по параметри на портфейла като контрагент, финансов инструмент, матуритет и др. Системата от лимити се преразглежда периодично, а изпълнението на лимитите е обект на ежедневно следене.

Портфейлът от ценни книжа, формиран от Групата на ББР с цел инвестиране на свободните средства, се характеризира с относително нисък лихвен риск и с относително ликвидни ДЦК и ценни книжа, емитирани от надеждни институции. През 2022 година Групата на ББР не е поддържала търговски портфейл и не е подлежала на капиталови изисквания за пазарен риск от търговски дейности, съгласно регулаторните разпоредби.

Управлението и контрола на ликвидния риск се извършва чрез ежедневно наблюдение и управление на ликвидността, поддържане на достъп до достатъчна ликвидност за обезпечаване несъответствията между входящите и изходящите парични потоци по падежни интервали, както в нормална банкова среда, така и при различни сценарии на утежнена ликвидна среда. За целите на управление и контрол на ликвидния риск Групата прилага вътрешни правила и процедури, чрез които е изградена система от ликвидни показатели, включваща лимити и индикатори за ранно предупреждение. Ликвидността на Банката се управлява като стриктно се следят съотношения, индикиращи ликвидната позиция по периоди. Ликвидният риск се измерва чрез прилагане на допълнителни сценарии за паричните потоци от дейността. Измерват се и се следят ликвидните буфери на Групата и допълнителните източници на финансиране при пазарни и идиосинкратични шокове. Основен акцент при управлението на ликвидността е поддържане на адекватно ниво на ликвиден буфер в съответствие с утвърдените лимити и ограничения, определени съгласно рисковия толеранс на Групата на ББР. Спазването на лимитите за ликвидни съотношения се следи и докладва регулярно пред компетентните органи.

Оценката на пазарните и ликвидните рискове се допълва чрез регулярно провеждане на стрес-тестове, чрез които се оценява въздействието на силно негативни шокове върху финансовия резултат и капиталовата адекватност на Групата на ББР.

3.1.3 Операционен риск на Групата на ББР

За управлението на операционния риск Групата на ББР прилага системен подход, обхващащ събирането на обективна информация, своевременно идентификация на операционния риск, неговото измерване (качествено и количествено), установяване на зависимости с други видове риск и прилагане на мерки за ограничаване влиянието му върху финансовия резултат и върху капитала на Групата. При управлението на операционния риск се регистрират всички операционни събития, възникващи в дейността на различните структурни звена в следствие на процеси в дейността на Групата на ББР, като се идентифицира и управлява пълния набор от операционни рискове. Операционните събития, характеризиращи се с по-голяма честота, както и тези с голям потенциален или реален ефект върху финансовия резултат на ББР или дружествата от Групата, са предмет на стриктно обследване и наблюдение. Те служат за основа на анализи на операционния риск в различни сценарии, включително при извършване на стрес тест за операционен риск. Операционният риск е измерим и контролируем, като се поддържа регистър на операционните събития, който служи като база за анализ и подобрене на процесите на работа и минимизиране на условията, които потенциално биха довели до операционни събития и загуба за Групата.

Прилагат се лимити за ключови индикатори за операционен риск, които изпълняват функцията на ранни предупредителни сигнали за потенциално нарастване на операционния риск, с цел гарантиране адресирането на критични проблеми и задействане на навременна управленска реакция при необходимост. Съгласно приложимата регулаторна рамка, необходимият капитал за операционен риск се изчислява като се използва подход на базисния индикатор.

Оценката на операционния риск се допълва чрез регулярно провеждане на стрес-тестове, чрез които се оценява въздействието на силно негативни шокове върху финансовия резултат и капиталовата адекватност на Групата на ББР.

3.2 СТРУКТУРА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА РИСКОВЕТЕ

Основните звена, които са отговорни пряко за управление на рисковете, са следните:

За Дружеството-майка (Банката):

- **Надзорен съвет** – извършва общ надзор върху управлението на рисковете. При осъществяване на правомощията си Надзорният съвет на Банката се подпомага от специализирани комитети, както следва:
 - **Одитен комитет (ОК)** – отговорностите на ОК по отношение на риска включват наблюдение на процесите по финансово отчитане, наблюдение на ефективността на системите за вътрешен контрол, наблюдение на ефективността на системите за управление на рисковете, наблюдение на дейността по вътрешен одит и изпълнението на одитния план, наблюдение на независимия финансов одит, даване на препоръки за избор на регистриран одитор и докладване на Надзорния съвет по всички въпроси от своята компетентност.
 - **Комитет за управление на риска (КР)** - съветва Надзорния съвет и Управителния съвет във връзка с цялостната текуща и бъдеща стратегия по отношение на риска и склонността на Банката към поемане на риск и подпомага контрола върху изпълнението ѝ от висшия ръководен персонал. КР разглежда регулярно информация във връзка с анализа, управлението и контрола на риска, чрез която се информира за цялостния рисков профил, изпълнението на рисковите ограничения, както и капиталовата и ликвидната позиция на ББР.
 - **Комитет за възнагражденията** - изготвя и предлага решения за възнагражденията, като отчита влиянието върху риска и неговото управление, дългосрочните интереси на акционерите, инвеститорите и другите заинтересовани лица.
 - **Комитет за подбор** - анализира периодично, поне веднъж годишно структурата, състава, броя на членовете и резултатите от работата на УС и НС и отправя препоръки за евентуални промени. Периодично прави преглед на Политиката за подбор, приемственост и оценка на пригодността в „Българска банка за развитие“ ЕАД и отправя препоръки за промяна в нея.

- **Управителен съвет** – отговаря за общия подход за управление на рисковете и одобрява стратегиите, принципите и конкретните методи, техники и процедури за управление на рисковете. Към Управителния съвет като мощни органи функционират специализирани комитети, както следва:
 - **Комитет за управление на активите и пасивите (КУАП)** – отговаря за управлението на активите, пасивите и ликвидността, както и за управлението на пазарните рискове, в рамките на своите компетенции, съгласно вътрешната нормативна уредба; определя стратегията по привличане на ресурс, съответно подходите за ценообразуване на кредитите, с цел осигуряване на адекватен марж над цената на ресурса; взема решения относно стратегическата ликвидност на Банката, с оглед осигуряване на редовно и навременно посрещане на текущите и бъдещи задължения, както в нормални условия, така и при ликвидна криза; определя структурата на ликвидните буфери и източниците на допълнително финансиране.
 - **Комитет по обезценките и провизиите (КОП)** - контролира процеса на наблюдение, оценка и класифициране на финансовите инструменти, установяване на очакваните кредитни загуби и формиране на обезценки;
 - **Комисия за разглеждане на сигнали** – орган за разглеждане на жалби и сигнали, подадени от служители на Групата. От 01.04.2022 г. функционирането на комисията е прекратено, като е въведена нова Процедура за докладване на нередности в Групата на ББР.
 - **Кредитен Комитет за класифицирани експозиции (бивш Кредитен комитет „Легаси“)** - е колективен орган, който има функции и правомощия по отношение на експозиции в размер над 5 млн. лв. към едно лице или група свързани лица към Групата на ББР, съветва Управителния съвет на Банката като предлага проекто-решения по въпроси в неговите компетенции, взема решения по оперативни въпроси, извън компетенциите на Управителния съвет и Надзорния съвет.
 - **Оперативен риск комитет (РИКО)** - комитетът функционира от 23.04.2023 г. Целта на РИКО е да осигури адекватно оперативно ниво на мониторинг и управление на риска от УС, да извършва ефективно идентифициране, измерване, оценка и контрол на рисковете от УС и да създаде устойчива организационна структура, в съответствие с принципа на пропорционалност и рамката за управление на риска в Групата на ББР (Банката и дъщерните ѝ дружества).
- **Изпълнителни директори и членове на УС** – осъществяват текущ оперативен контрол по поддържане и спазване на определените лимити за конкретните видове риск и прилагането на разработените процедури;

- **Управление „Риск“** – осигурява независима информация, анализи и експертна оценка за рисковете и предоставя на ръководния орган цялостен преглед на всички рискове. Звеното изпълнява дейности, свързани с идентифициране, управление, измерване, контрол и отчитане на рисковете, стрес тестове, мониторинг на лимити и докладване тяхното изпълнение в съответствие с утвърдените процедури за ескалация, както и предоставя становища по свързани с управлението на риска предложения и решения за съвместимостта им с рисковия толеранс на Банката;
- **Управление „Нормативно Съответствие“** – към управление „Нормативно съответствие“ има обособени два отдела, както следва: „Регулаторно съответствие и контрол“ и „Предотвратяване изпирането на пари и измами“. Отдел „Предотвратяване изпирането на пари и измами“ осъществява контрол по отношение на предотвратяването на изпирането на пари и финансирането на тероризма. Отдел „Регулаторно съответствие и контрол“ отговаря за спазването на регулаторната рамка, включително за адаптацията на вътрешната нормативна база и организацията на процесите в ББР към настъпилите и/или предстоящи промени. Съгласно приетите Правила и процедури за регулиране на съответствията в Българска банка за развитие, отдел „Регулаторно съответствие и контрол“ предоставя информация на ръководството на ББР, като изготвя регулярни отчети до УС/НС относно спазването на съответствията. В случай на констатирани пропуски, предлага планове за действие с мерки за тяхното отстраняване, изготвя отчети за прогреса по изпълнението на тези планове. Вътрешнонормативните документи на ниво Група се съгласуват от отдел „Регулаторно съответствие и контрол“, като по този начин се ограничават възможността за потенциален конфликт с приложимата регулаторна рамка.
- **Управление „Финанси“** – осъществява докладването към УС и БНБ на отчети, ключови показатели, бизнес планове и тяхното изпълнение, включително на рисковете на оперативно, бизнес, отчетно и стратегическо ниво;
- Бизнес звената и звената, поемащи риск прилагат утвърдените правила и процедури за управление на рисковете, спазват регламентирано зададените ограничения по отношение на извършваните от тях дейности и предоставят необходимата информация за анализ, оценка и вземане на информирано решение. Тяхната дейност се подпомага от управления „Правно“, „Кредитна администрация“, „Сигурност“, „Финанси“, „Операции“ и „МФИ и европейски фондове“.

За дъщерното дружество „Национален гаранционен фонд“ ЕАД:

Основните звена, които са отговорни пряко за управление на рисковете са следните:

- Управителен съвет на ББР (Дружеството-майка) – извършва общ надзор върху управлението на рисковете;
- Съвет на директорите – извършва общ надзор върху управлението на рисковете, като отговаря за общия подход за управление на рисковете и одобрява стратегиите, принципите и конкретните методи, техники и процедури за управление на рисковете;

- Комитет по провизиите – анализира гарантираните портфейли от гледна точка на управление на кредитния риск общо за гарантирания портфейл, както и на ниво гаранционна сделка и получател на гаранция;
- Отдел „Риск и мониторинг“ – осъществява общ мониторинг на гарантираните портфейли посредством проверки (текущи и при предявяване на искане за плащане) в търговските банки относно спазването на заложените в гаранционните споразумения, условия на ниво отделен клиент и на ниво портфейл. Осъществява и дейностите по идентифициране, оценка, мониторинг и прилагане на мерки за ограничаване влиянието на основните рискове.

За дъщерното дружество „ББР Лизинг“ ЕАД:

Водещо звено при управление на риска на „ББР Лизинг“ ЕАД е отдел „Риск“ на „ББР Лизинг“ ЕАД. Отдел „Риск“ осигурява независима информация, анализи и експертна оценка за рисковете и предоставя на ръководния орган цялостен преглед на всички рискове. Звеното изпълнява дейности, свързани с идентифициране, управление, измерване, контрол и отчитане на рисковете, стрес тестове, мониторинг на лимити и докладване тяхното изпълнение, както и изготвяне на независими становища по отношение на предложения за лизинг. Извършва предварителен и последващ анализ и рейтинг на лизингополучателите, както първоначална и текуща проверка на методите за оценка на риска.

Ключова роля при управление на риска играе и Съветът на директорите на „ББР Лизинг“ ЕАД, който приема правила и процедури за управление на риска и контролира рисковите фактори.

Компетенциите за вземане на решение за предоставяне на лизинг и промяна в условия на сключени договори за лизинг са:

- Прокурист и член на Съвета на директорите заедно или двама членове на Съвета на директорите заедно – за обща експозиция на едно лице или група свързани лица до 200 хил. лв. към „ББР Лизинг“ ЕАД (при липса на друга експозиция към групата на ББР);
- Съвет на директорите на „ББР Лизинг“ ЕАД – за обща експозиция на едно лице или група свързани лица към „ББР Лизинг“ до 1 млн. лв. (при липса на друга експозиция към групата на ББР);
- УС на ББР ЕАД – всички експозиции в размер до 1 млн. лв. на едно лице или група свързани лица към групата на ББР при наличие на друга експозиция към Групата на ББР);
- НС на ББР ЕАД – всички експозиции в размер над 1 млн. лв. на едно лице или група свързани лица към Групата на ББР.

В съответствие с Устава на ББР ЕАД максимално допустимата експозиция към едно лице или група свързани лица към групата на ББР не може да надвишава 5 млн. лв.

За дъщерното дружество „ББР Микрофинансиране“ ЕАД:

Основните звена, които са отговорни пряко за управление на рисковете са:

- Управителен съвет на ББР (Дружеството-майка) – извършва общ надзор върху управлението на рисковете;
- Съвет на директорите – приема правила и процедури за управление на риска. Контролира рисковите фактори за дейността на Дружеството и взема решения в границите на своите правомощия. Също така, анализира кредитните сделки на стойност над 100,000 лв. от гледна точка на управление на кредитния риск при тяхното разрешаване;
- Кредитен комитет – текущо наблюдава и анализира кредитния и лизинговия портфейл на Дружеството от гледна точка на кредитния риск, в т.ч. и по отделни сделки;
- Кредитен съвет – анализира кредитните и лизингови сделки от гледна точка на управление на кредитния риск при тяхното разрешаване и/или предоговаряне;
- Оперативно ръководство (Изпълнителен директор) – организира дейностите по прилагане на приетите от Съвета на директорите Правила за управление на риска. Създава организация на работа, която осигурява спазването на определените лимити и нива на риск. Контролира съответствието на използваните от съответните служители процедури по анализ, измерване и оценка на риска с приетите от Съвета на директорите вътрешно-нормативни документи;
- Отдел „Управление на риска“ - разработва и внедрява система за управление на риска. Изготвя и внася на Съвета на директорите периодични отчети с цел оценка на рисковете в дейността, в т.ч. спазването на лимити и докладва текущо на оперативното ръководство на Дружеството. Извършва първоначална и текуща проверка на методите за оценка на риска. Контролира входящите данни, необходими за оценката на риска, съгласно приложим метод на достоверност и достатъчност.

За дъщерното дружество „Фонд за капиталови инвестиции“ АД:

Основните звена, които са отговорни пряко за управление на рисковете са:

Съвет на директорите – в чийто обхват на действия влизат:

- Одобрява вътрешните правила и процедури на ФКИ;
- Одобрява изготвените предложения свързани с инвестиции в дялове/акции;
- Взема решение относно управлението на портфейла от инвестиции.

Риск Мениджър:

- Извършва оценка на капиталовия риск и контрол на всички правила и процедури свързани с инвестиционния процес и управлението на капиталовия риск;
- Идентифицира основните рискове по инвестиционни сделки на базата на задълбочен анализ и отговаря за правилното им адресиране към компетентните органи в съответствие с действащите Правила за нива на компетенции по одобрение на сделки с кредитен риск в Групата на ББР;

- Периодичен мониторинг на портфейлните инвестиции – тримесечни доклади за преглед на инвестицията, към Съвета на директорите на ФКИ;
- Верифицира докладите по преценка на портфейлните инвестиции, които се изготвят от отдел „Инвестиции“;
- Следи за спазване изпълнението на лимитите посочени в Политика за управление на риска на „Фонд за капиталови инвестиции“ АД;
- Прави предложения за изменения и допълнения на политики, правила, процедури и лимити с цел минимизирането на присъщите за дейността на ФКИ, рискове;
- Управява процеса по събиране на информация за операционните събития и изготвянето на съответните доклади;
- Участва в периодичния мониторинг на портфейлните компании съгласно действащите Инвестиционна политика и Правила за работа на ФКИ;
- Съгласува периодичната преценка на инвестициите на ФКИ, отчитайки присъщите рискове и относителните им тегла при формиране на окончателните стойности.

Преобразуването на „ББР Факторинг“ ЕАД чрез вливане в „Българска банка за развитие“ ЕАД е вписано в Търговския регистър на 09.07.2022 г. По този начин бе завършено вливането на ББР Факторинг ЕАД в Българска банка за развитие ЕАД. ББР стана универсален правопреемник на активите и пасивите на дъщерното дружество, като стратегическото решение на ръководството на Групата е тези продукти да не се предлагат в бъдеще, поради ограниченото търсене и частично припокриване с други продукти на Банката.

4 БАНКОВИ РЕГУЛАТОРИ СЪГЛАСНО БЪЛГАРСКОТО И ЕВРОПЕЙСКОТО ЗАКОНОДАТЕЛСТВО

В съответствие с изискванията на законите и подзаконовите нормативни актове, регулиращи банковата дейност в страната, ББР следва да спазва ограничения, свързани с определени съотношения при индивидуалните и консолидираните си отчети. Към 31.12.2022 г., ББР е спазила всички регулаторни изисквания на БНБ и българското законодателство.

Банката прилага насоките, препоръките и другите мерки, приети от ЕБО, които се отнасят до нея и за които БНБ е оповестила, че спазва съгласно чл. 79а, ал. 1, т. 2 от Закона за кредитните институции (в сила от 5 декември 2017 г.).

Считано от 1 октомври 2020 г., съгласно Решение (ЕС) 2020/1015 на ЕЦБ от 24 юни 2020 година за установяване на тясно сътрудничество между Европейската централна банка и Българската народна банка (ЕЦБ/2020/30), Банката остана под директен надзор от БНБ в тясно сътрудничество с ЕЦБ. Наблюдението, което ЕЦБ осъществява, включва контрол по прилагането на общите надзорни стандарти на Единния надзорен механизъм (ЕНМ). Основните цели на ЕНМ са да осигури сигурността и стабилността на европейската банкова система, да засили финансовата интеграция и стабилност, както и да осигури последователен надзор.

През 2020 г. българският лев се включи във валутния механизъм II (ERM II) като заедно с установеното тясно сътрудничество са условие за бъдещото членство на България в еврозоната.

Считано от 1 октомври 2020 г., България се присъедини към Единния механизъм за реструктуриране, заедно с присъединяването към Единния надзорен механизъм и началото на тясното сътрудничество между Българската народна банка и Европейската централна банка.

В тази връзка Единният съвет за реструктуриране пое наблюдението върху процеса по планиране на реструктурирането по отношение на Банката. Европейският банков надзор наред с единния механизъм за реструктуриране са двата стълба на банковия съюз в ЕС.

Отчетената капиталова адекватност на ББР на индивидуална база към 31.12.2022 г. е 43.65% (31.12.2021 г.: 35.82%). Стойностите на покритие на активите с капиталови буфери многократно превишават нормативно изискваните нива. Респективно агрегираните данни за банковата система за капиталова адекватност са: 20.88% (към 31.12.2022г.) и 22.62% (към 31.12.2021г.). ББР продължава да поддържа добро ниво на ликвидност. Към 31.12.2022 г., коефициентът на ликвидно покритие (LCR съгласно дефиниция на Регламент 575 /2013/ЕС) на Банката е в размер на 250.3% (при стойност от 376.61% към края на 2021 г.). За банковата система агрегираният коефициент на ликвидно покритие е 235.0% (към 31.12.2022 г.) и 274.1% (към 31.12.2021 г.).

Като част от регулаторната рамка Базел III, считано от 28 юни 2021 г., се прилага „отношение на нетно стабилно финансиране“ (ОНСФ, NSFR) с минимално регулаторно изискване от 100%. Информацията за него отчитат всички кредитни институции в България (без клоновете на чуждестранни банки от страни – членки на ЕС) с тримесечна честота, на индивидуална и консолидирана основа. Към 31 декември 2022 г. агрегираното за банковата система ниво на ОНСФ е 162.4%, а за ББР ЕАД е 119.2%.

5 КОНТРОЛНА СРЕДА

Дружествата от Групата на ББР следват управленска философия и оперативен стил подчинени на принципите на консервативност при изпълнение на възложените по силата на Закона за ББР стратегически цели на Банката.

Организационният модел на функциите по управление и контрол на риска е изграден в съответствие с модел с три линии на защита. Основните роли на трите линии на защита включват:

Първата линия на защита обхваща управление на риска от бизнес звената и звената, поемащи риск - управления „Малки и средни предприятия“, „Проектно финансиране“, „Външни програми“, „Проблемни вземания“, „Трежъри“ и „Финансови инструменти“. Тяхната дейност се подпомага от управления „Правно“, „Кредитна администрация“, „Сигурност“, „Финанси“, „Операции“ и „МФИ и Европейски фондове“, които оценяват и анализират изпълненията на вътрешни и регулаторни ограничения и подпомагат дейността по вземане на решения при поемането и управлението на рисковете.

На това ниво управлението на риска се осъществява чрез залагането на подходящи контроли и процедури.

Втората линия на защита осигурява независима оценка, контрол и управление на риска от звената, изпълняващи контролни функции, независими от звената поемащи риск - управления „Риск“ и „Нормативно съответствие“. Управление „Риск“, което изпълнява дейности, свързани с идентифициране, управление, измерване, контрол и отчитане на рисковете, стрес тестове, мониторинг на лимити и докладване тяхното изпълнение в съответствие с утвърдените процедури за ескалация. Към управление „Нормативно съответствие“ има обособени два отдела, както следва: „Регулаторно съответствие и контрол“ и „Предотвратяване изпирането на пари и измами“. Отдел „Регулаторно съответствие и контрол“ отговаря за спазването на регулаторната рамка, включително за адаптацията на вътрешната нормативна база и организацията на процесите в Групата на ББР към настъпилите и/или предстоящи промени. Отдел „Предотвратяване изпирането на пари и измами“ осъществява контрол по отношение на предотвратяването на изпирането на пари и финансирането на тероризма. Втората линия на защита е организационно независима от първата и осъществява превантивен и текущ контрол.

Третата линия на защита се осъществява от Вътрешния одит на Групата (ВОГ). Той извършва независим преглед на всички дейности в Групата на ББР, подлежащи на независима оценка, спрямо изградената система от вътрешни правила и адекватността им, спрямо външната нормативна среда, вътрешно-контролните механизми и системите за управление на рисковете, покриващи дейностите на Групата. С откритите от него слабости и пропуски се подпомага функциите на другите нива на защита в процеса на разработване и развиване на вътрешни правила и процедури, с цел подобряване ефективността по управление на риска. ВОГ предоставя увереност на ръководните органи за ефективността на управлението на риска, вътрешния контрол и управлението, както и за начина, по който първата и втората линии постигат целите на управлението на риска и контрола. Управление „Вътрешен одит на Групата“ предоставя цялостна увереност от позицията на най-високото ниво на независимост в организацията, чрез директна субординация на Надзорния съвет.

Ръководството възлага правомощия и отговорности за оперативната дейност в съответствие с детайлно разработена вътрешнонормативна база, съобразена с действащото национално и европейско законодателство, като за гарантиране на взаимоотношенията по отчетността и докладването и йерархията на правомощията са изградени редица специализирани комитети към УС и НС на ББР.

Банката е разработила вътрешнонормативна база, която включва политика и комуникации, насочени към гарантиране, че целият персонал разбира целите на Банката, знае по какъв начин индивидуалните действия на всеки са вътрешно обвързани и допринасят за тези цели, и кой и по какъв начин се отчита и за какво носи отговорност.

Банката е изградила информационна система, включително свързани с нея бизнес процеси, осигуряващи необходимото качество и контрол на финансовата отчетност и комуникация.

Одитният комитет на Банката информира управителните органи на Банката за резултатите от задължителния финансов одит, наблюдава процеса на финансово отчитане, наблюдава ефективността на вътрешната контролна среда, контролира създаването и промяната на счетоводни политики от страна на Банката и дъщерните дружества от Групата във връзка с изпълнението на одита на консолидирания финансов отчет на Групата; наблюдава навременното и надеждно предоставяне на финансова информация от дъщерните дружества при изготвянето на годишния консолидиран финансов отчет на Банката; обсъжда и приема годишния доклад за дейността по вътрешен одит; наблюдава задължителния одит на годишните финансови отчети (индивидуален и консолидиран); запознава се с одитната стратегия и одитния план на задължителния одит; осъществява наблюдение върху изпълнението на одитния план, като дава препоръки до ръководството на Банката и одиторите за отстраняване на възникнали затруднения; преглежда проектите на одиторските доклади по чл. 59 и чл. 60 от ЗНФО и идентифицираните ключови одиторски въпроси, направените констатации и изразеното одиторско мнение; проверява и наблюдава независимостта на регистрираните одитори; отговаря за процедурата за подбор на регистрирания одитор и препоръчва назначаването му; изготвя годишен доклад и отчита дейността си пред едноличния собственик на капитала веднъж годишно и други отговорности, подробно регламентирани в Статут на Одитния комитет.

6 УПРАВЛЕНИЕ НА „БЪЛГАРСКА БАНКА ЗА РАЗВИТИЕ“ ЕАД

„Българска банка за развитие“ ЕАД има двустепенна структура на управление, която се състои от Надзорен съвет и Управителен съвет.

Към 31.12.2022 г. органите на управление имат следния състав:

6.1 НАДЗОРЕН СЪВЕТ НА ББР ПРЕЗ 2022 Г., КЪМ 31.12.2022 Г. И КЪМ ДАТАТА НА ОДОБРЕНИЕ НА ТАЗИ ДЕКЛАРАЦИЯ:

Към датата на одобрение на настоящия документ Надзорният съвет е в следния състав:

Росен Андреев Карадимов - председател на НС от 14.11.2022 г.

Доц. д-р Росен Карадимов е преподавател в Юридическия факултет на Софийския университет „Св. Климент Охридски“ от 1991 г. Председател на УС на „Институт за нов икономически напредък“. Бил е народен представител в VII Велико народно събрание, участвал в приемането на Конституцията на Република България от 1991 г. Като депутат в 36-ото НС е участвал в приемането на Закона за БНБ (1991 г.), Закона за банките и кредитното дело (1992 г.), Търговския закон (1991 г.). Росен Карадимов е бил правен консултант и процесуален представител на редица кредитни институции, сред които и ББР.

Деляна Валериева Иванова - Заместник - председател и член на НС от 14.11.2022 г.

Деляна Иванова е заместник-министър на регионалното развитие в периода 2021-2022. Преди встъпването си в изпълнителната власт тя е народен представител в 45-ото и 46-ото Народно събрание и член на Комисията по бюджет и финанси. Професионалната ѝ експертиза е в областта на банковото дело и финансите.

Стамен Стаменов Янев – член на НС от 26.08.2020 г.

Стамен Янев е магистър по право от СУ „Св. Климент Охридски“. Специализирал е европейско и английско право в ASSER College Europe в Холандия, University of Cambridge, University College London, European University Institute (Италия). Стамен Янев е юрист, специализирал в сферата на сливанията и придобиванията, както и в областта на инвестициите. Професионалният му път преминава през големите международни консултантски компании, сред които и българските подразделения на някои от четирите най-големи одиторски фирми в света. От 2015 г. е изпълнителен директор на Българската агенция за инвестиции. Заместник-министър на икономиката от 2020 до 2021 г.

В допълнение през 2022 година следните лица са участвали в състава на Надзорния съвет:

Валентин Любомиров Михов – председател на НС (от 07.07.2021 г. до 13.11.2022 г.) и член на НС до 07.12.2022 г.

Валентин Михов има магистърски степени по международни икономически отношения от МГИМО и по бизнес администрация от INSEAD. Притежава значителен опит в ръководството на банки. От 1999 до 2008 г. е консултант и младши партньор в консултантската фирма McKinsey и е ръководил проекти в най-големите банки в България, Германия и Русия. В периода 2008 – 2017 г. той е бил на висши ръководни длъжности в Коммерцбанк в Германия, Сбербанк Русия, Сбербанк Европа в Австрия, както и в надзорните съвети на техни дъщерни банки в редица страни в Източна Европа. От 2018 г. отново съветва банки и компании като консултант или независим член на Съвета на директорите.

Васил Атанасов Щонов – Заместник-председател (от 07.07.2021 г. до 13.11.2022 г.) и член на НС до 07.12.2022 г.

Васил Щонов е магистър по финанси от Масачузетския институт по технологии в Кеймбридж. Той има богат опит банковото дело, телекомуникациите и енергетиката.

Има опит в американски фонд за рискови инвестиции в малки и средни предприятия в Лос Анджелис, в консултантската компания МакКинзи (McKinsey) като младши партньор, където е ръководил екипи по анализ и управление на търговски банки, и в инвестиционната банка Bear Stearns в Ню Йорк. Бил е главен директор стратегии и маркетинг на кабелната компания Blizoo. Служебен министър на икономиката и енергетиката през 2014 г.

Митко Емилов Симеонов – Заместник-председател на НС от 27.11.2017 г. до 13.01.2022 г.

Митко Симеонов е магистър по право от Нов български университет и магистър по международни икономически отношения от УНСС. Има и следдипломна квалификация по финансов мениджмънт от УНСС. Бил е заместник-изпълнителен и изпълнителен директор в Агенцията за приватизация и следприватизационен контрол.

Велина Илиева Бурска – Член на НС от 27.11.2017 г. до 13.01.2022 г.*

Велина Бурска е магистър по икономика и организация на вътрешната търговия от УНСС. От 2002 до 2017 година е директор на дирекция „Следприватизационен контрол“ в Агенцията за приватизация и следприватизационен контрол.

При осъществяване на правомощията си Надзорният съвет се подпомага от специализирани комитети, както следва:

- Комитет за управление на риска - състои от трима члена, като председателят и членовете на комитета са членове на Надзорния съвет на ББР. КР съветва Надзорния съвет и Управителния съвет във връзка с цялостната текуща и бъдеща стратегия по отношение на риска и склонността на Банката към поемане на риск и подпомага контрола върху изпълнението ѝ от висшия ръководен персонал; проверява, независимо от Комитета по възнагражденията, дали стимулите, определяни от системата за възнагражденията, отчитат рисковете, капитала, ликвидността, както и вероятността за реализиране на планирани приходи и разпределението им във времето; представя на Надзорния съвет и/или Управителния съвет предложения за коригиране на ценообразуването на продуктите на Банката, когато цената не е адекватно отражение на модела на стопанска дейност и на стратегията по отношение на риска; извършва периодично преглед на политиките за управление на риска и отправя препоръки към Управителния съвет в случай на необходимост; утвърждава одобрени от УС предложения за лимити/ограничения и политики за управление на рисковете, присъщи за дейността на Банката; разглежда регулярно информация във връзка с анализа, управлението и контрола на риска, чрез която се информира за цялостния рисков профил, изпълнението на рисковите ограничения, както и капиталовата и ликвидната позиция на ББР; осъществява контрол върху изпълнението на стратегии за управление на капитала и ликвидността, както и за всички други съответни рискове на Банката, като например пазарни, кредитни, операционни рискове (вкл. правни и ИТ) и репутационни рискове, за да оцени тяхната адекватност спрямо одобрените рисков апетит и стратегия; определя характера, обема, формата и честотата на информацията за рисковия профил на банката, която следва да му се предоставя; предоставя съвети относно назначаването на външни консултанти, които Надзорният съвет може да реши да ангажира за съвет или подкрепа; прави преглед на редица възможни сценарии, включително неблагоприятни сценарии, за да оцени как би реагирал рисковият профил на Банката на външни и вътрешни събития; следи за съгласуваност между всички съществени финансови продукти и услуги, които се предлагат на клиентите, и бизнес модела и стратегията за риска на Банката; прави оценка на препоръките от вътрешни или външни одитори и предприема последващи действия относно подходящото прилагане на предприетите мерки; предоставя на Надзорния съвет препоръки относно необходимите корекции на стратегията по отношение на риска, произтичащи от промени в бизнес модела на Банката, развитието на пазара или препоръки, отправени от управление риска;

- Одитен комитет – състои се от трима члена, избрани от едноличния собственик на капитала на Банката. Одитният комитет информира управителните органи на Банката за резултатите от задължителния финансов одит, наблюдава процеса на финансово отчитане, наблюдава ефективността на вътрешната контролна среда, контролира създаването и промяната на счетоводни политики от страна на Банката и дъщерните дружества от Групата във връзка с изпълнението на одита на консолидирания финансов отчет на Групата; наблюдава навременното и надеждно предоставяне на финансова информация от дъщерните дружества при изготвянето на годишния консолидиран финансов отчет на Банката; обсъжда и приема годишния доклад за дейността по вътрешен одит; наблюдава задължителния одит на годишните финансови отчети (индивидуален и консолидиран); запознава се с одитната стратегия и одитния план на задължителния одит; осъществява наблюдение върху изпълнението на одитния план, като дава препоръки до ръководството на Банката и одиторите за отстраняване на възникнали затруднения; преглежда проектите на одиторските доклади по чл. 59 и чл. 60 от ЗНФО и идентифицираните ключови одиторски въпроси, направените констатации и изразеното одиторско мнение; проверява и наблюдава независимостта на регистрираните одитори; отговаря за процедурата за подбор на регистрирания одитор и препоръчва назначаването му; изготвя годишен доклад и отчита дейността си пред едноличния собственик на капитала веднъж годишно и други отговорности, подробно регламентирани в Статут на одитния комитет.
- Комитет за възнагражденията - състои от трима члена, като председателят и членовете на комитета са членове на Надзорния съвет на ББР и мнозинството от тях са независими по смисъла на чл. 10а, ал. 2 от ЗКИ. Комитетът за възнагражденията изготвя и предлага решения за възнагражденията, като отчита влиянието върху риска и неговото управление в Групата на ББР, дългосрочните интереси на акционерите, инвеститорите и другите заинтересовани лица; предоставя съвети на Надзорния съвет относно структурата на политиката за възнагражденията, което включва също така и съвети за неутралност на пола и равно третиране на служителите от различен пол; оказва съдействие на Надзорния съвет по отношение на контрола по спазването на политиката за възнагражденията, практиките и процесите, свързани с възнагражденията; проверява актуалността на съществуващата политика за възнагражденията и, ако е необходимо, прави предложения за промени в нея; преглежда назначаването и възнагражденията на външните консултанти, които Надзорният съвет може да реши да ангажира за съвети или помощ; гарантира адекватността на информацията, предоставена на едноличния собственик на капитала на ББР, съответно на едноличния собственик на капитала/общото събрание на акционерите на дъщерните дружества относно политиките и практиките за възнагражденията, по-специално относно предложено по-високо максимално ниво на съотношението между постоянното и променливото възнаграждение; оценява приетите механизми и системи, за да гарантира, че системата за възнагражденията отчита правилно всички видове рискове, ликвидност и капиталови нива и че общата политиката за възнагражденията е съобразена и насърчава разумното и ефективно управление на риска и е в съответствие със

стратегията за дейността, целите, корпоративната култура и ценности, както и дългосрочните интереси на Групата на ББР; оценява дали са постигнати целите за изпълнение на дейността в Групата на ББР, както и необходимостта от последваща корекция за риска, включително прилагането на клаузи за удържане и клаузи за възстановяване на размера на променливото възнаграждение; преглежда възможните сценарии, за да провери как политиките и практиките за определяне на възнагражденията реагират на външни и вътрешни събития, както и бектестването на критериите, използвани за определянето на предоставеното възнаграждение и предварителната корекция за риск на базата на действителните резултати от риска; контролира пряко възнагражденията на ръководителите на управление „Вътрешен одит на Групата“, управление „Риск“ и управление „Нормативно съответствие“; отправя препоръки до Надзорния съвет относно структурата на условията на възнаграждението и размера на възнаграждението, което следва да се заплаща на ръководителите на управление „Вътрешен одит на Групата“, управление „Риск“ и управление „Нормативно съответствие“.

- Комитет за подбор - състои от трима члена, като председателят и членовете на комитета са членове на Надзорния съвет на ББР и мнозинството от тях са независими по смисъла на чл. 10а, ал. 2 от ЗКИ. Комитетът за подбор набелязва и препоръчва за избиране от Надзорния съвет на кандидати за членове на управителния съвет, съответно от едноличния собственик на капитала на кандидати за членове на надзорния съвет; подготвя описание на функциите и на изискванията към кандидатите и определя времето, което се очаква избраните членове да отделят в работата на управителния съвет и на надзорния съвет; определя целево ниво във връзка с участието на по-слабо представения пол в състава на управителния съвет и на надзорния съвет на ББР, съответно в състава на съвета на директорите в дъщерните дружества, както и актуализира политиката за увеличаване броя на лицата от по-слабо представения пол в състава на съветите за постигане на това ниво; анализира периодично, но не по-малко от един път годишно структурата, състава, броя на членовете и резултатите от работата на управителния съвет и на надзорния съвет и отправя препоръки за евентуални промени; анализира периодично, но не по-малко от веднъж годишно, знанията, уменията и опита на управителния съвет и на надзорния съвет като цяло и на техните членове поотделно и докладва съответно на всеки от тях; периодично прави преглед на Политиката за подбор, приемственост и оценка на пригодността в Групата „Българска банка за развитие“ ЕАД и отправя препоръки за промяна в нея.

Съставът на комитетите към НС към 31.12.2022 г. и към датата на одобрение на тази декларация:

Член	Комитет за управление на риска	Комитет за подбор	Комитет за възнагражденията
Росен Андреев Карадимов	Член	Член	Председател*
Деляна Валериева Иванова	Член	Председател	Член
Стамен Стаменов Янев	Председател	Член	Член

*Росен Карадимов е избран за председател на Комитета за възнагражденията на 25.01.2023 г.

6.2 ОДИТЕН КОМИТЕТ ПРЕЗ 2022, КЪМ 31.12.2022 Г. И КЪМ ДАТАТА НА ОДОБРЕНИЕ НА ТАЗИ ДЕКЛАРАЦИЯ:

Към датата на одобрение на настоящия документ Одитният комитет е в следния състав:

Светлана Христова Куртева - Председател на Одитния комитет от 01.01.2023 г.

Светлана Куртева притежава висше икономическо образование по специалност Вътрешна търговия и следдипломна квалификация от ВВИ „Карл Маркс“. Професионалната експертиза на Светлана Куртева е в сферата на финансовия одит. Притежава правоспособност на дипломиран експерт-счетоводител и регистриран одитор. Извършвала е финансови одити на проекти, финансирани от Европейския съюз по Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика“, Оперативна програма „Иновации и конкурентоспособност“, програма Темпус с предмет „Обучение в областта на Нанотехнологиите“, Еразъм+ „Проекти за изграждане на капацитет в областта на висшето образование“.

Светлодара Енчева Петрова - Член на Одитния комитет от 01.01.2023 г.

Светлодара Петрова е магистър по Право, юрист с богата практика в областта на гражданското, облигационното и търговско право. Извършва консултантска дейност по Закона за обществените поръчки, търговска несъстоятелност и преобразуване на търговски дружества.

Деляна Валериева Иванова - Член на Одитния комитет от 01.01.2023 г.

Деляна Иванова е магистър по Организационно развитие и бакалавър по Стопанско управление от СУ „Св. Климент Охридски“. Професионалната експертиза на Деляна Иванова в областта на банковото дело и финансите. Била е заместник-министър на регионалното развитие в периода 2021-2022. Преди встъпването си в изпълнителната власт тя е народен представител в 45-ото и 46-ото Народно събрание и член на Комисията по бюджет и финанси.

В допълнение през 2022 година следните лица са участвали в състава на Одитния комитет:

С решение по Протокол от 29.12.2022 г. на министъра на иновациите и растежа, упражняващ правата на едноличния собственик в капитала на ББР, от Одитния комитет са освободени Васил Атанасов Щонов, Драгомир Иванов Вучев и Гергана Стоянова Москова. На тяхно място са назначени Светлана Христова Куртева, Светлодара Енчева Петрова и Деляна Валериева Иванова считано от 01.01.2023 г.

Драгомир Иванов Вучев – Председател на Одитния комитет от 25.05.2021 г. до 29.12.2022 г.

Драгомир Вучев има богат опит в работата си с бързоразвиващи се бизнеси – както във финансовия сектор, така и в други индустрии, включително в сферата на здравеопазването, където е работил като финансов директор. Натрупал е значителна експертиза в консултантските услуги, работейки над 17 години за KPMG България, където е оглавявал отдела за Професионална практика за Балканите, занимавайки се с комплексни казуси за МСФО и вътрешни обучения. Участва в подготовката на изпитите на Института на дипломираните експерт-счетоводители.

Васил Атанасов Щонов – Член на Одитния комитет от 25.05.2021 г. до 29.12.2022 г.

Васил Щонов е магистър по финанси от Масачузетския институт по технологии в Кеймбридж. Той има богат опит в банковото дело, телекомуникациите и енергетиката. Има опит в американски фонд за рискови инвестиции в малки и средни предприятия в Лос Анджелис, в консултантската компания МакКинзи (McKinsey) като младши партньор, където е ръководил екипи по анализ и управление на търговски банки, и в инвестиционната банка Bear Stearns в Ню Йорк. Бил е главен директор стратегии и маркетинг на кабелната компания Blizoo. Служебен министър на икономиката и енергетиката през 2014 г.

Гергана Стоянова Москова – Член на Одитния комитет от 07.07.2021 г. до 29.12.2022 г.

Гергана Москова е магистър по Микроикономика и бакалавър по Икономика от Софийски университет „Св. Климент Охридски“. Тя има богат професионален опит в сферата на счетоводната дейност. Работила е като одитор и данъчен консултант.

6.3 УПРАВИТЕЛЕН СЪВЕТ НА ББР ПРЕЗ 2022 Г., КЪМ 31.12.2022 Г. И КЪМ ДАТАТА НА ТАЗИ ДЕКЛАРАЦИЯ:

Към датата на одобрение на настоящата декларация Управителният съвет е в следния състав:

Илия Запрянов Караниколов - Председател на УС и изпълнителен директор от 20.01.2023 г.

Илия Караниколов има над 20-годишен банков и финансов опит и познава добре ББР, тъй като е бил член на УС и изпълнителен директор в периода 2011-2013 г. От 2007 до 2011 г. е бил част от екипа на Юробанк България (Пощенска банка).

Професионалната му биография минава през Министерството на икономиката и енергетиката и Министерството на труда и социалната политика. Има широка експертиза в сфери като публична администрация, европейска интеграция, стратегии и програми на ЕС. Лектор по теми като cost-benefit анализ на големи инфраструктурни, общински и частни проекти, контрол на средствата от структурните фондове, финансови инструменти и др.

От 2016 до 2017 г. е бил част от ръководството на Фонда на фондовете, където е заемал позицията зам.-председател на УС и изпълнителен директор, а през 2021 г. е бил и председател на Надзорния съвет на фонда. От 2020 г. е началник на управление „Финансови инструменти“ в ББР.

Илия Караниколов е магистър по стопанско управление и администрация (МВА) от Университета за национално и световно стопанство в София и има специализации в сферата на изкуствения интелект (Хелзински университет), управлението на финансови инструменти (Лондон), кредитния риск (Прага), управлението на структурни фондове (Брюксел, Маастрихт, Дъблин) и редица други.

Иван Валентинов Церовски - Член на УС и изпълнителен директор от 20.01.2023 г.

Иван Церовски е с 18-годишен опит в сферата на банковото дело и дяловите инвестиции. Професионалният му път минава през германските финансови институции Commerzbank, Deutsche Börse и Dresdner Bank. Церовски е бил асоцииран инвеститор във фонда за дялово финансиране от Великобритания Argus Capital, където е отговарял за българския пазар, както и вицепрезидент на българския екуити фонд Delta Capital.

От 2011 до 2021 г. е част от екипа на Европейската банка за възстановяване и развитие (ЕБВР), където е ръководител на програмата за местно предприемачество на ЕБВР, отговаряща за развитието на МСП сектора в България.

Иван Церовски е магистър по мениджмънт от университета Otto-von-Guericke в Магдебург, Германия, и бакалавър по макроикономика от Университета за национално и световно стопанство.

Цанко Руменов Арабаджиев – Член на УС и изпълнителен директор от 07.07.2021 г.

Цанко Арабаджиев е финансов мениджър с 16 години опит и утвърдено присъствие в банковия, застрахователния и частния сектор. Професионалният му път започва в ОББ, където в периода 2005-2013 г. преминава през различни нива на развитие в областта на банкирането на дребно, управлението на колективни инвестиционни схеми и кредитирането на малък и среден бизнес. През 2013 г. се присъединява към застрахователна компания „УНИКА“, където в продължение на 5 години е директор „Управление на инвестициите“.

Основните му отговорности са свързани с цялостното управление на паричните потоци на компанията, изготвяне и прилагане на стратегии за управление на активите, така че да се постигне оптимална възвръщаемост в рамките на инвестиционния мандат. В допълнение, води различни проекти, свързани с въвеждане на нови продукти, оптимизиране на разходи и процеси и др.

Кариерата на г-н Арабаджиев продължава като главен финансов директор на Норд Холдинг, а от 2019 г. е част от екипа на Пенсионно-осигурителна компания "Доверие", където отговаря за вътрешния контрол на инвестиционната й дейност и управляваните фондове. Цанко Арабаджиев е завършил Международни икономически отношения в УНСС и притежава магистърска степен по Финанси от същия университет.

През 2022 г. и следните членове са участвали в състава на Управителния съвет:

Марияна Димитрова Петкова – Председател на УС (от 13.06.2022 г. до 12.01.2023 г.) и член на УС и изпълнителен директор от 13.06.2022 г. до 16.03.2023 г.

Марияна Петкова е с над 28-годишен международен опит в банковата система. Притежава бакалавърска степен по социално-икономическо планиране от УНСС, където специализира и международен маркетинг. Има изключителна експертиза в областта на счетоводната политика и отчетност, както и в изграждането и развитието на банков софтуер. Заемала е ръководни позиции в счетоводните отдели на Първа инвестиционна банка и Прокредит банк. От 2006 до 2021 г. Марияна Петкова управлява Прокредит Банк. През 2008 г. тя завършва Корпоративната академия за мениджъри към Прокредит Академия във Франкфурт, Германия.

Била е последователно изпълнителен директор и член на УС в българския филиал на банката, и заместник-главен изпълнителен директор и главен изпълнителен директор на Прокредит банк в Румъния. Умело организира дейността по оптимизиране на процесите и структурата на разходите в банката, и контролира процеса по имплементиране на бизнес стратегията и изграждането на стабилна и качествена клиентска база в сегмент „Малки и средни предприятия“.

Крум Георгиев Георгиев – Член на УС от 07.07.2021 г. до 14.02.2023 г.

Крум Георгиев има бакалавърска степен по стопанско управление и магистърска степен по финанси от Университета за национално и световно стопанство. Професионалното му развитие включва 11 години опит в банковото дело и натрупани солидни познания в областта на финансовия анализ и корпоративното управление. Бил е ръководител на Отдел „Проектно финансиране“ в ОББ, като е отговарял за увеличаване на кредитното портфолио, проследяване на качеството на кредитния портфейл и структуриране на нови сделки. Има успешно развитие и като мениджър активи в сектора на ВЕИ.

Владимир Рашков Георгиев – Член на УС и изпълнителен директор от 07.07.2021 г. до 16.06.2022 г.

Владимир Георгиев има повече от 11 години опит в банковата система, преминал е през всички нива на развитие, с дългогодишен управленски опит начело на дирекции и управления в няколко големи търговски банки, както и като член на Управителния съвет и изпълнителен директор на банкови институции. С доказан опит в областта на международната дейност и ликвидността на банките, международните кредитни и кореспондентски отношения, както и в областта на оздравяването на банки с лош кредитен портфейл, дилърските операции, документарните операции, ликвидността, корпоративното финансиране и събирането на проблемни кредити.

Участвал е в екипите по консолидацията на две големи български банки като отговарящ за обединението в областта на международните кредитни и кореспондентски отношения и ликвидността. Владимир Георгиев е специализирал финанси и банково дело в Германия, Австрия, Белгия, Люксембург. Повече от 19 години опит във финансовото управление на български и чуждестранни инвестиции в различни сектори на икономиката. Организиран Първично публично предлагане и Облигационно финансиране чрез БФБ за няколко корпоративни структури.

Живко Иванов Тодоров – Член на Управителния съвет и изпълнителен директор от 14.04.2020 г. до 23.06.2022 г.

Живко Тодоров притежава магистърска степен по Счетоводство и контрол от УНСС в София, както и Executive MBA от Hult International Business School в Лондон. Професионалната му кариера започва през 1997 г. в ING Bank – клон София, където до 2012 г. заема последователно длъжностите оперативен счетоводител, финансов контролер, главен финансов директор и член на Управителния съвет за България. В периода 2012-2014 г. е назначен за главен финансов директор и член на УС на Алфа Банк – клон България. От юни 2014 г. до март 2020 г. е главен финансов директор и член на Управителния съвет на Първа инвестиционна банка, където отговаря за ресорите Финанси, Счетоводство, Връзки с инвеститорите, Трежъри и Финансови институции, Кореспондентски отношения. Под негово ръководство се разработва и внедрява вътрешна политика за трансферно ценообразуване на средства и модел за разпределение на разходите, както и модел за изчисляване на рентабилност на ниво бизнес линия, продукти и клиенти. През април 2020 г. г-н Тодоров е избран за изпълнителен директор и член на Управителния съвет на Българската банка за развитие.

„Българска банка за развитие“ ЕАД се представлява съвместно от двама изпълнителни директори или поне един изпълнителен директор и един прокурист. Към датата на одобрение на този документ Банката няма упълномощен прокурист.

През 2022 г. не са настъпили промени в основните принципи за управление в групата на ББР.

6.4 КОМИТЕТИ КЪМ УС

Към Управителния съвет като помощни органи функционират специализирани комитети, както следва:

- Комитет по управление на активите и пасивите (КУАП) – отговаря за управлението на активите, пасивите и ликвидността, както и за управлението на пазарните рискове, в рамките на своите компетенции, съгласно вътрешната нормативна уредба; определя стратегията по привличане на ресурс, съответно подходите за ценообразуване на кредитите, с цел осигуряване на адекватен марж над цената на ресурса; взема решения относно стратегическата ликвидност на Банката, с оглед осигуряване на редовно и навременно посрещане на текущите и бъдещи задължения, както в нормални условия, така и при ликвидна криза; определя структурата на ликвидните буфери и източниците на допълнително финансиране;

- Комитет по обезценките и провизиите (КОП) - контролира процеса на наблюдение, оценка и класифициране на финансовите инструменти, установяване на очакваните кредитни загуби и формиране на обезценки съгласно приложимите стандарти за финансова отчетност и вътрешната нормативна уредба;
- Кредитен комитет за класифицирани експозиции (с предишно наименование Легаси комитет) - колективен орган, който има функции и правомощия по отношение на експозиции в размер над 5 млн. лв. към едно лице или група свързани лица към Групата на ББР, съветва Управителния съвет на Банката като предлага проекто-решения по въпроси в неговите компетенции, взема решения по оперативни въпроси, извън компетенциите на Управителния и Надзорния съвети;
- Комисия за разглеждане на сигнали – орган за разглеждане на жалби и сигнали, подадени от служители на Групата. От 01.04.2022 г. функционирането на комисията е прекратено, като е въведена нова Процедура за докладване на нередности в Групата на ББР.
- Оперативен риск комитет (РИКО) – комитетът функционира от 23.04.2023 г. Целта на РИКО е да осигури адекватно оперативно ниво на мониторинг и управление на риска от УС, да извършва ефективно идентифициране, измерване, оценка и контрол на рисковете от УС и да създаде устойчива организационна структура, в съответствие с принципа на пропорционалност и рамката за управление на риска в Групата на ББР (Банката и дъщерните ѝ дружества).

Комитетите към УС имат следните състави към 31.12.2022 г.:

Комитетите към УС	Комитет по управление на активите и пасивите	Легаси комитет *	Комисия за разглеждане на сигнали (прекратена считано от 01.04.2022 г.)	Комитет за обезценките и провизиите
Марияна Петкова	Член	Председател	-	Член
Крум Георгиев	Член	заместник - председател	-	Председател
Цанко Арабаджиев	Председател	Член	-	-
Началник управление "Проблемни вземания"	-	Член	-	Член
Началник управление „Риск“	Член	Член	Член	Член
Началник отдел „Пазарен, ликвиден и операционен риск“, управление „Риск“	Член	-	-	-
Началник управление "Правно"	-	Член	Член	-
Началник управление „Сигурност“	-	-	Член	-
Началник управление „Финанси“	Член	-	Член	Член
Началник управление „Вътрешен одит на Групата“	-	-	Член	-
Началник управление „Трежъри“	Член	-	-	-
Началник управление „Корпоративни клиенти“	-	Член	-	Член
Ръководител на отдел „Мониторинг“ към у-е „Корпоративни клиенти“	-	Член	-	-
Началник управление „Съответствие“	-	-	Председател**	-
Началник управление „Международни финансови институции и Европейски Фондове“	Член	-	-	-
Началник управление „Финансови инструменти“	Член	-	-	-

* С решение на УС от 20.04.2023 г. Комитет „Легаси“ се преобразува в Кредитен комитет за класифицирани експозиции

** Председателят се избира от членовете за срок от една година.

Комитетите към УС имат следните състави към датата на одобрение на декларацията:

Комитетите към УС	Оперативният Риск Комитет (РИКО)	Комитет по управление на активите и пасивите	Кредитен комитет за класифицирани експозиции*	Комитет за обезценките и провизиите
Илия Караниколов	Председател	Член	Председател	-
Иван Церовски	-	Член	Член	-
Цанко Арабаджиев	-	Председател	Член	-
Началник у-ние „Финанси“	Член	Член	-	Председател
Началник отдел „Отчетност“, у-е „Финанси“	Член	-	-	-
Началник на управление „Корпоративни клиенти“	-	-	Член	Член
Ръководител на отдел „Мониторинг“ към у-е „Корпоративни клиенти“	-	-	Член	-
Началник у-е „Инвестиционно банкиране и проектно финансиране“	Член	-	-	Член
Началник у-ние „Риск“	Член	Член	Член	Член
Началник отдел „Риск контрол“ / у-е „Риск“	Член	-	-	-
Началник отдел „Пазарен, ликвиден и операционен риск“, управление „Риск“	Член	Член	-	-
Началник управление „Проблемни вземания“	Член	-	Член	Член
Началник у-ние „Трежъри“	Член	Член	-	-
Началник у-ние „Международни финансови институции и Европейски Фондове“	-	Член	-	-
Началник у-ние „Правно“	-	-	Член	-
Началник у-ние „Финансови инструменти“	Член	Член	-	Член
Началник у-е „Регулаторно съответствие и контрол“	Член	-	-	-
Началник у-е „Сигурност“	Член	-	-	-
Началник у-е „Операции“	Член	-	-	-

*С предишно наименование Легаси комитет.

6.5 ДОГОВОРИ СЪС СВЪРЗАНИ ЛИЦА, УЧАСТВАЩИ В УПРАВЛЕНИЕТО, И УЧАСТИЕ НА ЧЛЕНОВЕ НА УС И НС НА БАНКАТА В ДРУГИ ДРУЖЕСТВА

Няма сключени договори по смисъла на чл. 240б от Търговския закон между членовете на НС, УС или свързани с тях лица, от една страна, и Банката – от друга, които да излизат извън обичайната дейност или съществено да се отклоняват от пазарните условия.

През 2022 година между ББР и свързани лица няма сключени сделки или предложения за сключване на такива сделки, които са извън обичайната дейност или съществено да се отклоняват от пазарните условия, по които ББР или нейно дъщерно дружество е страна.

Няма сключени съществени договори, които пораждат действие, изменят се или се прекратяват поради промяна в контрола на - или върху Банката, или в резултат на осъществяване на задължително търгово предлагане. Доколкото съществува законово ограничение относно акционерната структура на ББР, не се очаква да възникнат такива договори.

Не е налице практика по сключване на споразумения между дружествата от Групата на ББР и управителните им органи и/или служители за изплащане на обезщетение при напускане или уволнение без правно основание, или при прекратяване на трудовите правоотношения по причини, свързани с търгово предлагане.

Участието по смисъла на чл. 247, ал. 2, т. 4 от Търговския закон на членове на НС и УС в търговски дружества като неограничено отговорни съдружници, притежаване на повече от 25% от капитала на друго дружество, както и участие в управлението на други търговски дружества или кооперации като прокуристи, управители или членове на съвети е, както следва (към 31.12.2022 г. и към датата на одобрение на тази декларация):

Членове на управителния и надзорния орган

I. По отношение на членове на НС на Банката, участвали в състава му през 2022 г. и към датата на одобрение на тази декларация:

Росен Андреев Карадимов, председател на Надзорния съвет на „Българска банка за развитие“ ЕАД от 14.11.2022 г.

Участие в управлението на други търговски дружества: няма

Участие в капитала на търговски дружества или кооперации, включително - като неограничено отговорен съдружник: няма.

Деляна Валериева Иванова, заместник-председател на Надзорния съвет на „Българска банка за развитие“ ЕАД от 14.11.2022 г.

Участие в управлението на други търговски дружества: няма

Участие в капитала на търговски дружества или кооперации, включително - като неограничено отговорен съдружник: няма.

Валентин Любомиров Михов, председател на Надзорния съвет на „Българска банка за развитие“ ЕАД от 07.07.2021 г. до 13.11.2022 г. и негов член до 07.12.2022 г.

Участие в управлението на други търговски дружества:

- Първа Украинска Международна Банка - член на Надзорен Съвет.

Участие в капитала на търговски дружества:

- „Валор Адвайзърс“ ЕООД, ЕИК: 204708828 – притежаване на повече от 25% от капитала).

Васил Атанасов Щонов – заместник-председател на Надзорния съвет на „Българска банка за развитие“ ЕАД от 07.07.2021 г. до 13.11.2022 г. и негов член до 07.12.2022 г.

Участие в управлението на други търговски дружества:

- „ЕйЕмСи Директорс“ ЕООД, ЕИК: 205674040 – управител;
- „Ре-лайф Клотинг“ – в ликвидация, ЕИК: 206181417 – управител.

Участие в капитала на търговски дружества или кооперации, включително - като неограничено отговорен съдружник: няма.

Стамен Стаменов Янев – Член на Надзорния съвет на „Българска банка за развитие“ ЕАД от 26.08.2020 г.

Участие в управлението на други търговски дружества:

- Държавно предприятие „Управление и стопанисване на язовири“ ДП, ЕИК 205756975, член на Управителния съвет до 25.02.2022 г.

Участие в капитала на търговски дружества или кооперации, включително - като неограничено отговорен съдружник: няма.

Митко Емилов Симеонов – член на Надзорния съвет на „Българска банка за развитие“ ЕАД от 21.11.2017 г. до 13.01.2022 г.

Няма участие в управлението или капитала на други търговски дружества.

Велина Илиева Бурска – член на Надзорния съвет на „Българска банка за развитие“ ЕАД от 21.11.2017 г. до 13.01.2022 г.

Няма участие в управлението или капитала на други търговски дружества.

II. По отношение на членовете на УС на Банката, участвали в състава му през 2022 г. и към датата на одобрение на тази декларация:

Илия Запрянов Караниколов – Председател на Управителния съвет и Изпълнителен директор на „Българска банка за развитие“ ЕАД от 20.01.2023 г.

Участие в управлението на други търговски дружества: няма

Участие в капитала на търговски дружества или кооперации:

- „ИнтелАрт“ ЕООД, ЕИК: 205318749 – едноличен собственик на капитала.

Иван Валентинов Церовски – Член на Управителния съвет и Изпълнителен директор на „Българска банка за развитие“ ЕАД от 20.01.2023 г.

Участие в управлението на други търговски дружества:

- Национален гаранционен фонд“ ЕАД, ЕИК 200321435 – член на Съвета на директорите – от 17.03.2023 г.;
- „ББР Лизинг“ ЕАД, ЕИК 205565411 – член на Съвета на директорите от 17.03.2023 г.

Участие в капитала на търговски дружества или кооперации:

- „Хай Тауър Кепитъл“ ЕООД, ЕИК: 206864466 – едноличен собственик на капитала.

Цанко Руменов Арабаджиев – Изпълнителен директор и Член на Управителния съвет на „Българска банка за развитие“ ЕАД от 07.07.2021 г.

Участие в управлението на други търговски дружества:

- „Фонд за капиталови инвестиции“ АД, ЕИК: 205322014 – член на Съвета на директорите - от 05.08.2021 г.;
- „ББР Микрофинансиране“ ЕАД, ЕИК 201390740 – член на Съвета на директорите – от 22.03.2023 г.;
- „ББР Факторинг“ ЕАД, ЕИК 205566082 – член на Съвета на директорите – от 16.09.2021 г. до 09.07.2022 г.

От 22 септември 2021 г. Цанко Арабаджиев е избран за член на Надзорния съвет на Инвестиционния Фонд „Три морета“.

Участие в капитала на търговски дружества или кооперации, включително - като неограничено отговорен съдружник: няма.

Марияна Димитрова Петкова – Председател на Управителния съвет (от 13.06.2022 г. до 12.01.2023 г.) и Изпълнителен директор на „Българска банка за развитие“ ЕАД от 13.06.2022 г. до 16.03.2023 г.

Участие в управлението на други търговски дружества:

- „ББР Микрофинансиране“ ЕАД, ЕИК: 201390740 – член на Съвета на директорите – от 23.06.2022 г. и изпълнителен директор от 22.03.2023 г.

Участие в капитала на търговски дружества или кооперации: няма

Крум Георгиев Георгиев – Член на Управителния съвет на „Българска банка за развитие“ ЕАД от 07.07.2021 г. до 14.02.2023 г.

Участие в управлението на други търговски дружества:

- „ББР Лизинг“ ЕАД, ЕИК: 205565411 – член на Съвета на директорите - от 23.08.2021 г. до 17.03.2023 г.;
- „Национален гаранционен фонд“ ЕАД, ЕИК: 200321435 – член на Съвета на директорите - от 06.07.2022 г. до 17.03.2023 г.;
- „ББР Факторинг“ ЕАД, ЕИК 205566082 – член на Съвета на директорите – от 16.09.2021 г. до 09.07.2022 г.

Участие в капитала на търговски дружества или кооперации, включително - като неограничено отговорен съдружник: няма.

Владимир Рашков Георгиев – Изпълнителен директор и Член на Управителния съвет на „Българска банка за развитие“ ЕАД от 07.07.2021 г. до 16.06.2022 г.

Участие в управлението на търговски дружества:

- „ББР Микрофинансиране“ ЕАД, ЕИК: 201390740 – член на Съвета на директорите – от 23.08.2021 г. до 23.06.2022 г.

Участие в капитала на търговски дружества или кооперации:

- „Дебтнет“ ЕАД, ЕИК: 200817666 – едноличен собственик на капитала;
- „Роза Органика“ ООД, ЕИК: 131389390 – съдружник.

Живко Иванов Тодоров – изпълнителен директор на ББР, член на УС на ББР от 14.04.2020 г. до 23.06.2022 г.

Участие в управлението на други търговски дружества:

- „ББР Лизинг“ ЕАД, ЕИК: 205565411, дъщерно дружество на Банката, председател на Съвета на директорите - от 20.05.2020 г до 23.08.2021 г.;
- „Национален гаранционен фонд“ ЕАД, ЕИК: 200321435, дъщерно дружество на Банката, председател на Съвета на директорите – от 20.05.2020 г. до 23.06.2022 г.

Участие в капитала на търговски дружества или кооперации, включително - като неограничено отговорен съдружник: няма.

Във финансовия отчет е оповестена информация за пълния размер на възнагражденията, наградите и/или ползите на членовете на управителните и на контролните органи на Банката за отчетната финансова година, изплатени от Банката.

7 УПРАВЛЕНИЕ НА ДЪЩЕРНИТЕ ДРУЖЕСТВА

Към 31.12.2022 г. и към датата на изготвяне на настоящата декларация ББР е собственик на капитала на следните дъщерни дружества:

Едноличен собственик на:

- „Национален гаранционен фонд“ ЕАД, ЕИК: 200321435;
- „ББР Микрофинансиране“ ЕАД, ЕИК: 201390740;
- „ББР Лизинг“ ЕАД, ЕИК: 205565411;
- Търговски център „Марица“ ЕООД, ЕИК: 115619162.

Притежава съвместно участие, заедно с НГФ, в капитала на „Фонд за капиталови инвестиции“ АД, ЕИК 205322014, като разпределението на записания капитал е следното (84.62% от капитала на дружеството принадлежат на ББР, а 15.38% на НГФ).

Към 31.12.2022 г. ББР упражнява контрол върху Кохоферм ООД⁵, ЕИК 201807408, по силата на упражнени права по залог на търговско предприятие. През 2021 г., Банката придоби основните производствени активи на дружеството на стойност около 2.5 млн. лв. Към 31.12.2022 г. и към датата на този декларация, предприятието не притежава значими активи.

Към 31.12.2022 г. ББР упражнява контрол и върху Роудуей Кънстракшън АД, ЕИК 205427809 по силата на упражнени права по залог на търговско предприятие.

Към 31.12.2022 г. ББР упражнява контрол върху Понсстройинженеринг АД (в несъст.), ЕИК 102907182, по силата на упражнени права по залог на търговско предприятие. Предприятието е в несъстоятелност.

7.1 „НАЦИОНАЛЕН ГАРАНЦИОНЕН ФОНД“ ЕАД

НГФ има едностепенна система на управление – Съвет на директорите, състоящ се от трима членове, като към 31.12.2022 г. и към датата на одобрение на тази декларация има следния състав:

СД към 31.12.2022 г.	СД към датата на одобрение на индивидуалния годишен финансов отчет:
- Тодор Людмилов Тодоров – Изпълнителен директор и заместник-председател на Съвета на директорите от 20.05.2020 г.;	- Тодор Людмилов Тодоров – Изпълнителен директор и заместник-председател на Съвета на директорите от 20.05.2020 г.;
- Захарина Дамянова Тодорова – Член на Съвета на директорите от 20.05.2020 г.;	- Захарина Дамянова Тодорова – Член на Съвета на директорите от 20.05.2020 г.;
- Деян Петров Калъпчиев – Член на Съвета на директорите от 27.09.2021 г.;	- Деян Петров Калъпчиев – Член на Съвета на директорите от 27.09.2021 г.;
- Крум Георгиев – председател на СД от 06.07.2022 г. . до 17.03.2023 г.	- Иван Валентинов Церовски – председател на СД от 17.03.2023 г.

Дружеството се представлява, от които и да е двама от членовете на Съвета на директорите заедно.

Членовете на СД на НГФ ЕАД не притежават акции на Фонда, както и нямат специални права за придобиване на такива акции.

Няма сключени договори по смисъла на чл. 240б от Търговския закон между членовете на СД на НГФ или свързани с тях лица, от една страна, и дружеството - от друга, които да излизат извън обичайната дейност на дружеството или съществено да се отклоняват от пазарните условия.

⁵ „Кохоферм“ ООД, Роудуей Кънстракшън АД и Понсстройинженеринг АД също не са част от стратегическия бизнес модел на Финансовата група на ББР.

Участието, по смисъла на чл. 247, ал. 2, т. 4 от Търговския закон, на членове на СД на НГФ в търговски дружества като неограничено отговорни съдружници, притежаване на повече от 25 на сто от капитала на друго дружество, както и участието им в управлението на други търговски дружества или кооперации като прокуристи, управители или членове на съвети е както следва:

Иван Валентинов Церовски – председател на Съвета на директорите на НГФ от 17.03.2023 г.

Участие в управлението на други търговски дружества:

- „Българска банка за развитие“ ЕАД, член на УС и изпълнителен директор от 20.01.2023 г.;
- „ББР Лизинг“ ЕАД, ЕИК: 205565411 – член на Съвета на директорите – от 17.03.2023 г.

Участие в капитала на търговски дружества или кооперации:

- „Хай Тауър Кепитъл“ ЕООД, ЕИК: 206864466 – едноличен собственик на капитала.

Крум Георгиев Георгиев – председател на Съвета на директорите на НГФ от 06.07.2022 г. до 17.03.2023 г.

Участие в управлението на други търговски дружества:

- „Българска банка за развитие“ ЕАД, член на УС от 07.07.2021 г. до 14.02.2023 г.;
- „ББР Лизинг“ ЕАД, ЕИК: 205565411 – член на Съвета на директорите - от 23.08.2021 г. до 17.03.2023 г.;
- „ББР Факторинг“ ЕАД, ЕИК: 205566082 – член на Съвета на директорите – от 16.09.2021 г. до 09.07.2022 г.

Участие в капитала на търговски дружества или кооперации, включително - като неограничено отговорен съдружник: няма.

Тодор Людмилов Тодоров – Изпълнителен директор и заместник – председател на СД на НГФ от 20.05.2020 г.

Участие в управлението на други търговски дружества:

- „Гленридж Кепитъл“ ЕООД, ЕИК 205578775, управител;
- „Трейшън Инвест“ ЕАД, ЕИК 207223310 – член на Съвета на директорите.

Участие в капитала на търговски дружества:

- „Гленридж Кепитъл“ ЕООД, ЕИК 205578775, едноличен собственик на капитала;
- „Хобо България“ ООД, ЕИК: 205420451, съдружник - 15%.

Живко Иванов Тодоров – Председател на СД на НГФ от 20.05.2020 г. до 23.06.2022 г.

Участие в управлението на други търговски дружества:

- „Българска банка за развитие“ ЕАД, изпълнителен директор и член на УС от 14.04.2020 г. до 23.06.2022.

Участие в капитала на търговски дружества или кооперации, включително - като неограничено отговорен съдружник: няма.

Захарина Дамянова Тодорова – член на Съвета на директорите на НФГ от 20.05.2020 г.

Участие в управлението на други търговски дружества - няма.

Участие в капитала на търговски дружества - няма.

Деян Петров Калъпчиев – Член на Съвета на директорите на НФГ от 27.09.2021 г.

Участие в управлението на други търговски дружества:

- „Джи Енд Ел Пропъртис“ ООД, ЕИК 175172659, управител до 21.09.2022 г.;
- „Кепитъл Алианс“ ЕООД, ЕИК 175172627, управител.

Участие в капитала на търговски дружества:

- „Кепитъл Алианс“ ЕООД, ЕИК 175172627, едноличен собственик на капитала;
- „Джи Енд Ел Пропъртис“ ООД, ЕИК 175172659, съдружник - 50%.

7.2 „ББР МИКРОФИНАНСИРАНЕ“ ЕАД

ББР Микрофинансиране има едностепенна система на управление – Съвет на директорите, състоящ се от трима до петима членове, като към 31.12.2022 г. и към датата на одобрение на тази декларация има следния състав:

СД към 31.12.2022 г.	СД към датата на одобрение на индивидуалния годишен финансов отчет:
<ul style="list-style-type: none"> - Марияна Димитрова Петкова – Председател на Съвета на директорите от 23.06.2022 г. - Илия Радков Комитов – Член на Съвета на директорите от 28.08.2020 г.; - Боян Стефанов Бянов – Член на Съвета на директорите от 30.08.2021 г.; - Ивана Борисова Цанева – Изпълнителен директор и заместник - председател на Съвета на директорите от 20.05.2020 г. 	<ul style="list-style-type: none"> - Марияна Димитрова Петкова – Председател на Съвета на директорите (от 23.06.2022 г. до 22.03.2023 г.) и изпълнителен директор от 22.03.2023 г. - Илия Радков Комитов – Член на Съвета на директорите от 28.08.2020 г.; - Боян Стефанов Бянов – Член на Съвета на директорите от 30.08.2021 г.; - Ивана Борисова Цанева – Изпълнителен директор и заместник - председател на Съвета на директорите от 20.05.2020 г.; - Цанко Руменов Арабаджиев – Председател на Съвета на директорите от 22.03.2023 г.

Дружеството се представлява съвместно от двамата изпълнителни директори или поне един изпълнителен директор и един член на Съвета на директорите.

Цанко Руменов Арабаджиев – Председател на Съвета на директорите от 22.03.2023 г.

Участие в управлението на други търговски дружества:

- „Българска банка за развитие“ ЕАД, ЕИК 121856059 – член на УС и изпълнителен директор от 07.07.2021 г.;
- „Фонд за капиталови инвестиции“ АД, ЕИК: 205322014 – член на Съвета на директорите – от 05.08.2021 г.;
- „ББР Факторинг“ ЕАД, ЕИК 205566082 – член на Съвета на директорите – от 16.09.2021 г. до 09.07.2022 г.

От 22 септември 2021 г. Цанко Арабаджиев е избран за член на Надзорния съвет на Инвестиционния Фонд „Три морета“.

Участие в капитала на търговски дружества или кооперации, включително - като неограничено отговорен съдружник: няма.

Марияна Димитрова Петкова – Председател на Съвета на директорите (от 23.06.2022 г. до 22.03.2023 г.) и член на Съвета на директорите и изпълнителен директор от 22.03.2023 г.

Участие в управлението на други търговски дружества:

- „Българска банка за развитие“ ЕАД, ЕИК: 121856059 – Председател на УС (от 13.06.2022 г. до 12.01.2023 г.) и Изпълнителен директор – от 13.06.2022 г. до 16.03.2023 г.;

Участие в капитала на търговски дружества или кооперации: няма

Боян Стефанов Бянов – Член на Съвета на директорите от 30.08.2021 г.

Участие в управлението на други търговски дружества: няма

Участие в капитала на търговски дружества - няма.

Ивана Борисова Цанева – Изпълнителен директор и заместник-председател на Съвета на директорите от 20.05.2020

Участие в управлението на други търговски дружества - няма.

Участие в капитала на търговски дружества - няма.

Илия Радков Комитов - Член на Съвета на директорите от 28.08.2020 г.

Участие в управлението на търговски дружества:

- „БРАНД БОЙС“ ЕООД, ЕИК: 203557782, управител;
- „СЕНМОН“ ЕООД, ЕИК: 202994314, управител.

Участие в капитала на търговски дружества:

- „БРАНД БОЙС“ ЕООД, ЕИК: 203557782, съдружник;
- „СЕНМОН“ ЕООД, ЕИК: 202994314, едноличен собственик на капитала.

През 2022 година е участвал в състава на Съвета на директорите и:

Владимир Рашков Георгиев – Председател на Съвета на директорите от 23.08.2021 г. до 23.06.2022 г.

Участие в управлението на търговски дружества:

- „Българска банка за развитие“ ЕАД, ЕИК: 121856059 – Член на УС и Изпълнителен директор – от 07.07.2021 г. до 16.06.2022 г.

Участие в капитала на търговски дружества или кооперации:

- „Дебтнет“ ЕАД, ЕИК: 200817666 – едноличен собственик на капитала;
- „Роза Органика“ ООД, ЕИК: 131389390 – съдружник.

7.3 „ФОНД ЗА КАПИТАЛОВИ ИНВЕСТИЦИИ“ АД

„Българска банка за развитие“ ЕАД притежава участие в размер 84.62% от капитала на „Фонд за капиталови инвестиции“ АД, ЕИК: 205322014, като 15.38% от капитала на дружеството се притежава от „Национален гаранционен фонд“ ЕАД.

ФКИ има едностепенна система на управление – Съвет на директорите, състоящ се от трима членове, като в края на 2022 г. и към датата на одобрение на тази декларация има следния състав:

Съвет на директорите:

Цанко Руменов Арабаджиев - Председател на Съвета на директорите от 05.08.2021 г.;

Стефан Стефанов Тъмнев – Изпълнителен директор и Заместник - председател на Съвета на директорите от 05.08.2021 г.;

Русалин Станчев Динев - Член на Съвета на директорите от 16.09.2022 г.

През 2022 година и следните лица са участвали в състава на Съвета на директорите:

Красимир Танев Атанасов – Член на Съвета на директорите от 05.08.2021 г. до 16.09.2022 г.

Дружеството се представлява заедно от всеки двама измежду членовете на съвета на директорите.

Няма сключени договори по смисъла на чл. 240б на Търговския закон между членовете на СД и/или свързани с тях лица, от една страна, и Дружеството - от друга, които да излизат извън обичайната му дейност или съществено да се отклоняват от пазарните условия.

Участието, по смисъла на чл. 247, ал. 2, т. 4 от Търговския закон, на членове на СД на „Фонд за Капиталови инвестиции“ АД в търговски дружества като неограничено отговорни съдружници, притежаване на повече от 25% от капитала на друго дружество, както и участието им в управлението на други търговски дружества или кооперации като прокуристи, управители или членове на съвети е, както следва:

Цанко Руменов Арабаджиев - Председател на Съвета на директорите от 05.08.2021 г.

Участие в управлението на други търговски дружества:

- „Българска банка за развитие“ ЕАД, ЕИК: 121856059 – Член на Управителния съвет и Изпълнителен директор от 07.07.2021 г.;
- ББР Микрофинансиране“ ЕАД, ЕИК 201390740 – член на Съвета на директорите – от 22.03.2023 г.;
- „ББР Факторинг“ ЕАД, ЕИК 205566082 – член на Съвета на директорите – от 16.09.2021 г. до 09.07.2022 г.

От 22 септември 2021 г. Цанко Арабаджиев е избран за член на Надзорния съвет на Инвестиционния Фонд „Три морета“.

Участие в капитала на търговски дружества или кооперации, включително - като неограничено отговорен съдружник: няма.

Стефан Стефанов Тъмнев – Изпълнителен директор и Заместник - председател на Съвета на директорите от 05.08.2021 г.

Участие в управлението на други търговски дружества: няма

Участие в капитала на търговски дружества:

- РМ Фрут ООД, ЕИК 206485936 – съдружник.

Русалин Станчев Динев - Член на Съвета на директорите от 16.09.2022 г.

Участие в управлението на други търговски дружества:

- „Барин Спортс“ АД, ЕИК: 204332774 - член на Съвета на директорите;
- „Елджой“ АД, ЕИК: 206157003 - член на Съвета на директорите.

Участие в капитала на търговски дружества или кооперации, включително - като неограничено отговорен съдружник: няма.

Красимир Танев Атанасов – Член на Съвета на директорите от 05.08.2021 г. До 16.09.2022 г.

Участие в управлението на други търговски дружества:

- „ПРАЙМУС“ ЕООД, ЕИК: 175080997 - управител;
- „ОМЕГА ТРЕЙДИНГ ПАРТНЪРС“ ООД, ЕИК: 175048191, управител.

Участие в капитала на търговски дружества:

- „ПРАЙМУС“ ЕООД, ЕИК: 175080997 – едноличен собственик на капитала;
- „ОМЕГА ТРЕЙДИНГ ПАРТНЪРС“ ООД, ЕИК: 175048191, съдружник.

7.4 „ББР ЛИЗИНГ“ ЕАД

ББР Лизинг има едностепенна система на управление – Съвет на директорите, състоящ се от трима до петима членове, като към датата на одобрение на тази декларация има следния състав:

Съвет на директорите:

Иван Валентинов Церовски – Председател на Съвета на директорите от 17.03.2023 г.

Емил Вълканов Вълканов - Изпълнителен директор и заместник-председател на Съвета на директорите от 20.05.2020 г.

Антония Христофорова Добрева - Член на Съвета на директорите от 20.05.2020 г.

Дружеството има упълномощен прокурист от 01.06.2020 г. – Ивайло Кирилов Попов.

През 2022 година и следните лица са участвали в състава на Съвета на директорите:

Крум Георгиев Георгиев– Председател на Съвета на директорите от 23.08.2021 г. до 17.03.2023 г.

Дружеството се представлява от които и да е двама членове на Съвета на директорите заедно. Назначеният прокурист има право да представлява дружеството само заедно с член на Съвета на директорите на ББР Лизинг.

Няма сключени договори по смисъла на чл. 240б на Търговския закон между членовете на СД и/или свързани с тях лица, от една страна, и Дружеството - от друга, които да излизат извън обичайната му дейност или съществено да се отклоняват от пазарните условия.

Участието, по смисъла на чл. 247, ал. 2, т. 4 от Търговския закон, на членове на СД на „ББР Лизинг“ ЕАД в търговски дружества като неограничено отговорни съдружници, притежаване на повече от 25% от капитала на друго дружество, както и участието им в управлението на други търговски дружества или кооперации като прокуристи, управители или членове на съвети е, както следва:

Иван Валентинов Церовски – Председател на Съвета на директорите от 17.03.2023 г.

Участие в управлението на други търговски дружества:

- „Българска банка за развитие“ ЕАД, член на УС и изпълнителен директор от 20.01.2023 г.;
- „Национален гаранционен фонд“ ЕАД, ЕИК: 200321435 – член на Съвета на директорите – от 17.03.2023 г.

Участие в капитала на търговски дружества или кооперации:

„Хай Тауър Кепитъл“ ЕООД, ЕИК: 206864466 – едноличен собственик на капитала.

Крум Георгиев Георгиев – Председател на Съвета на директорите от 23.08.2021 г. до 17.03.2023 г.;

Участие в управлението на други търговски дружества:

- „Българска банка за развитие“ ЕАД, ЕИК: 121856059 – Член на Управителния съвет от 07.07.2021 г. до 14.02.2023 г.;
- Национален гаранционен фонд“ ЕАД, ЕИК: 200321435, дъщерно дружество на Банката – Председател на Съвета на директорите - от 06.07.2022 г. до 17.03.2023 г.;
- „ББР Факторинг“ ЕАД, ЕИК ЕИК 205566082 – член на Съвета на директорите – от 16.09.2021 г. до 09.07.2022 г.

Участие в капитала на търговски дружества или кооперации, включително - като неограничено отговорен съдружник: няма.

Емил Вълканов Вълканов – Изпълнителен директор и заместник - председател на Съвета на директорите от 20.05.2020 г.

Участие в управлението на други търговски дружества - няма.

Участие в капитала на търговски дружества - няма.

Антония Христофорова Добрева – Член на Съвета на директорите от 20.05.2020 г.

Участие в управлението на други търговски дружества:

- „Оптима Асет 21“ ЕООД -едноличен собственик на капитала

Участие в капитала на търговски дружества - няма.

Ивайло Кирилов Попов – прокурист от 01.06.2020 г.

Участие в управлението на други търговски дружества – няма.

Участие в капитала на търговски дружества:

- „Взех“ ЕООД, ЕИК: 203745229, съдружник – до 02.06.2020 г.

7.5 „ББР ФАКТОРИНГ“ ЕАД

ББР Факторинг е имало едностепенна система на управление – Съвет на директорите, състоящ се от трима до петима членове, който до датата на заличаване на дружеството на 09.07.2022 г. е имал следния състав:

Съвет на директорите:

Цанко Руменов Арабаджиев - Председател на Съвета на директорите от 16.09.2021 г. до 09.07.2022 г.

Крум Георгиев Георгиев – Член на Съвета на директорите от 16.09.2021 г. до 09.07.2022 г.

Георги Ванюшев Лилянов – Изпълнителен директор и заместник - председател на Съвета на директорите от 20.05.2020 г. до 09.07.2022 г.

Цанко Руменов Арабаджиев - Председател на Съвета на директорите от 16.09.2021 г. До 09.07.2022 г.

Участие в управлението на други търговски дружества:

- „Българска банка за развитие“ ЕАД, ЕИК: 121856059 – Член на Управителния съвет и Изпълнителен директор от 07.07.2021 г.;
- „Фонд за капиталови инвестиции“ АД, ЕИК: 205322014, дъщерно дружество на Банката – Председател на Съвета на директорите от 05.08.2021 г.;
- „ББР Микрофинансиране“ ЕАД, ЕИК 201390740 – член на Съвета на директорите – от 22.03.2023 г.

От 22 септември 2021 г. Цанко Арабаджиев е избран за член на Надзорния съвет на Инвестиционния Фонд „Три морета“.

Участие в капитала на търговски дружества или кооперации, включително - като неограничено отговорен съдружник: няма.

Крум Георгиев Георгиев – Член на Съвета на директорите от 16.09.2021 г. до 09.07.2022 г.

Участие в управлението на други търговски дружества:

- „Българска банка за развитие“ ЕАД, ЕИК: 121856059 – член на Управителния съвет от 07.07.2021 г. до 14.02.2023 г.;
- „ББР Лизинг“ ЕАД, ЕИК: 205565411, дъщерно дружество на Банката – Председател на Съвета на директорите от 23.08.2021 г. до 17.03.2023 г.;
- „Национален гаранционен фонд“ ЕАД, ЕИК: 200321435, дъщерно дружество на Банката – Председател на Съвета на директорите - от 06.07.2022 г. до 17.03.2023 г.

Участие в капитала на търговски дружества или кооперации, включително - като неограничено отговорен съдружник: няма.

Георги Ванюшев Лилян – Изпълнителен директор и заместник - председател на Съвета на директорите от 20.05.2020 г. до 09.07.2022 г.

Участие в управлението на други търговски дружества - няма.

Участие в капитала на търговски дружества - няма.

В Групата на ББР за 2022 г. няма сключени съществени договори, които пораждат действие, изменят се или се прекратяват поради промяна в контрола или в резултат на осъществяване на задължително търгово предлагане, и не се очаква да възникнат такива договори.

8 СДЕЛКИ С ДРУЖЕСТВА ПОД ОБЩ КОНТРОЛ НА ДЪРЖАВАТА

Собственик на ББР е българската държава. В консолидираните и индивидуални финансови отчети на Банката се предоставя детайлна информация относно сделките на Групата на ББР и на ББР с дружества под общ контрол на държавата.

9 СТРАТЕГИЯ ЗА РАЗВИТИЕ НА ГРУПАТА НА ББР И БИЗНЕС ЦЕЛИ

Дейността на Групата на ББР цели създаването на устойчив и пълноценен пазар на финансови продукти и услуги за МСП чрез: проектно финансиране, кредити за микро и МСП (оборотни и за инвестиции), индивидуални гаранции и гаранции по портфейли на търговските банки от кредити за МСП, оперативен лизинг, дялов капитал и др.

Стратегията на ББР ЕАД 2021 - 2023 е приета с решение на Министерския съвет на 15.04.2021 г. В началото на пролетта на 2021 г. беше взето решение за връщане на Банката към приоритетите ѝ, определени в ЗББР, и за фокусиране на дейността ѝ върху основна целева група - МСП. Последвалата промяна в ръководството на Банката представи нови стратегически насоки за функциониране и развитие. Настоящата актуализация на Стратегията за оставащия период до 2023 г. е приета с решение на Министерски съвет на 29.07.2023 г. и обобщава и въвежда новите моменти.

С дейността си ББР следва три основни **стратегически приоритети**:

1. Повече кредити за по-широк кръг от микро и МСП.
2. Подкрепа на жизнени, иновативни, конкурентноспособни МСП, с потенциал за интеграция в европейските и глобални мрежи.
3. Финансиране на бизнес модели на зеления преход, на социални и устойчиви инициативи и услуги.

За реализация на приоритетите ББР ще следва следните **стратегически цели**:

1. Да осигури достъп до разнообразни инструменти за МСП, особено в случаите на неефективен пазар.
2. Да подпомага и финансира износа и интернационализацията на МСП.
3. Да финансира прехода на МСП към зелена, кръгова и устойчива икономика, вкл. и чрез проекти за социална инфраструктура и опазване на културно-историческото наследство.
4. Да улесни достъпа до кредити и капитал за фирмени иновации, технологично обновление и дигитализация.

През периода 2022-2023 ББР ще подкрепя жизнеспособни МСП, които имат потенциал за растеж, но срещат затруднения в достъпа до финансиране поради по-висок риск, и имат нужда от подкрепа за справяне с икономически шокове. Чрез прилагането на гаранционни програми –за клиенти на ББР, и по портфейли на търговските банки за техни МСП клиенти, ББР ще търси възможности за облекчено финансиране по отношение на обезпечение, срокове и/или цена.

През периода ББР ще продължи да изпълнява гаранционните програми на правителството за възстановяване на бизнеса, както и други специални антикризисни мерки при възлагане (по реда и правилата за държавни помощи).

Групата на ББР финансира директно и индиректно бизнеса, за да достигне до МСП по нов и по-фокусиран начин:

- ❖ С типови продукти, насочени към ниши с установен пазарен недостатък и неоптимални пазарни решения
- ❖ С целеви продукти за възстановяване на засегнати сектори
- ❖ Повече и преобладаващо финансиране за малкия и средния бизнес
- ❖ Финансиране на зеления преход и устойчиви бизнес модели
- ❖ Ускорена дигитализация, оптимизирани процеси, пълноценна подкрепа за малък и среден бизнес

За периода дейностите на Групата на ББР ще са съобразени с динамиката на бизнеса и с икономиката като резултат от наслагване на кризи. Хуманитарните и икономически последици от войната в Украйна и наложените санкции на Русия негативно променят бизнес конюктурата. Групата ще се стреми да отговори в най-голяма степен на търсенето и нуждата на МСП за финансиране и справяне с негативните икономически ефекти, като бъдат създадени устойчиви бизнес модели.

Дългосрочните цели на Групата на Българска банка за развитие са:

- ❖ Да подобри, стимулира и развие общия икономически, експортен и технологичен потенциал на МСП чрез предоставяне на финансови програми и инструменти, които пазарът не предлага напълно и в достатъчен обем;
- ❖ Да създава среда на подкрепа, ангажираност и вдъхновение на МСП, да посрещат икономическите предизвикателства, като ги консултира и обучава за успешен бизнес;
- ❖ Да подпомогне МСП в прехода към въглеродно-неутрален и устойчив бизнес, като развива пазара на дългов и дялов капитал за зелени инвестиции и мобилизира частен капитал за недостигащото финансиране;
- ❖ Да прилага програми и инструменти за съфинансиране на публични инвестиции и проекти, които са приоритетни за икономиката на страната;
- ❖ Да привлича средства и управлява програми от международни финансови институции, банки и капиталовите пазари.

ББР припознава специфичната си роля, която се изразява в три основни направления – постигане на допълняемост чрез кредитните си продукти спрямо съществуващите на пазара, прилагане на добрите банкови практики за банките за развитие и търсене на постигане на нефинансов принос от дейността (чрез консултации и др.).

Групата на ББР ще продължи да подкрепя МСП чрез антикризисни програми, ще осигурява пряко финансиране и финансиране с гаранционна подкрепа за споделяне на риска и ще кредитира клиенти с по-висок рисков профил.

Като държавна банка за развитие ББР ще продължи да изпълнява антицикличната си и антикризисна роля и да подпомага сектори с ликвидни проблеми. Значителна част от предприятията и организациите преодоляха първоначалния негативен ефект от коронакризата, но натрупването на нови кризи – войната на Русия в Украйна и прекъсването на веригите за доставка и последвалия ръст на цените на горива и храни, оказват нов и продължителен натиск върху бизнеса им. Съществен принос за лошото им състояние оказват и недостатъчните реформи в голяма част от социално значимите сфери.

В допълнение към основната си мисия като банка за подкрепа на МСП, ББР ще търси възможност да подпомага с мостово финансиране социално критични дейности, като здравеопазване, материалната база за образование (от детската градина до професионалното образование) и наука, жилища за уязвими социални групи и други.

Банката ще продължи да развива и създава нови партньорства с международни финансови институции и университети за споделяне на добри практики за управление и на знания.

ББР ще продължи да осигурява дълбоко проникване на пазара на кредит чрез сътрудничество и програми с търговските банки партньори и небанкови финансови институции, вкл. и за преодоляване на икономическите шокове от покачващите се цени на ел. енергия и горива, както и от други последствия от евентуални усложнения на геополитическата сцена.

ББР се подготвя да отговори на пазарните очаквания за продукти и инструменти за финансиране на енергийната ефективност на предприятията и преминаване към екологично и чисто производство.

10 СОЦИАЛНА ОТГОВОРНОСТ И ПОЛИТИКА НА МНОГООБРАЗИЕ

Образование, култура, изкуство и история, предприемачество, здравеопазване – Българската банка за развитие традиционно посвещава на тези значими за обществения живот сфери своята мисия за корпоративна социална отговорност.

10.1 ПРЕДПРИЕМАЧЕСТВО

Стратегията на ББР предвижда подкрепа за стартиращи иновативни бизнес проекти. В този контекст ББР отново беше партньор на екселераторската програма **Beam UP lab** на Българската фондова борса. Нейната цел е да отличи перспективни и иновативни български фирми с устойчиви бизнес модели, да им даде видимост пред потенциални инвеститори, както и да повиши тяхното знание относно възможностите за финансиране.

Банката подкрепи отново **Startup World Cup 2022**, която се провежда всяка година в Сан Франциско и посреща участници от 50 държави. Сред българските фирми, които се включиха в надпреварата, имаше такива на идеен етап, както и работещи бизнеси с интересни продукти и иновативни решения.

Наши представители се включиха във форума, посветен на дигитализацията и създаването на т.нар. „умни градове“ – **Digital Sofia**. Целта на конференцията, чийто спонсор бе и ББР, е да засили осведомеността на гражданите, бизнеса, държавната и местна власт за приложение на иновациите и технологиите в живота на един град, за да бъде той „умен“.

ББР продължава активно участие в обществените инициативи и дискусии, свързани с прехода към зелена икономика, дигитализация и иновации като **Академията за иновации** на Innovation Starter, **Energy Efficiency Day**, организирана от Automotive Cluster Bulgaria, **Digital Trends**, организирана от Profit.bg, както и конференцията **SEE ITS Summit 2022**, организирана от AIBEST и BESCO. Банката продължава да бъде партньор и на **Академията за устойчиви инвестиции и финанси** на Софийския университет „Св. Климент Охридски“.

10.2 КУЛТУРА, ИЗКУСТВО И КУЛТУРНО-ИСТОРИЧЕСКО НАСЛЕДСТВО

С подкрепата на ББР в с. Стойките официално беше открит първият музей на гайдата у нас, който съчетава традиционна експозиция с интерактивни елементи. Експозицията представя всичко, свързано с гайдарското изкуство – работилница, видео продукции, литература от преподаватели от музикалните училища, снимки, автобиографии, музика. Тържественото откриване събра гайдари от всички поколения в красивата българска планина, която е люлка на гайдарската традиция у нас.

10.3 УЯЗВИМИ ГРУПИ

Българска банка за развитие винаги се е отзовавала при внезапни и тежки събития, причиняващи здравни и хуманитарни кризи. Избухването на войната в Украйна се превърна в събитие с тежки последици за живота на цивилното население и предизвика бежанска вълна. У нас в още първите дни границата ни пресякоха хиляди жени, деца и възрастни хора, търсеци убежище, като един от най-належащите проблеми бе намирането на подслон. ББР се отзова незабавно, предоставяйки средства на **Българския червен кръст**, който помогна в осигуряването на храна и настаняване за пострадалите.

През 2022 г. ББР подкрепи кампанията на в. „24 часа“ **„Достойните българи“**. Инициативата е насочена към отличаването на българи, които през годината са допринесли за спасяването на човешки живот, помагали са на хора в беда или са протегнали ръка на нуждаещи се.

В този контекст ББР оказва финансова помощ за лечението на тежко заболяване на 40-годишния **Мартин Ройдев** от гр. София. Подкрепа получи също **фондация „За нашите деца“**, работеща за ранното детско развитие.

Традиционно Банката се включва като партньор и на президентската инициатива **„Българската Коледа“**, чиято цел е насърчаване на дарителството и решаване на проблеми, свързани с болничната помощ и детското здравеопазване. Чрез нея се подпомага лечението на стотици деца, възстановяването им след тежки заболявания и операции, осигуряват се средства за диагностика и съвременно оборудване за болниците в страната.

Настоящата декларация за корпоративно управление е актуална към 29.05.2023 г. и е подписана от:

ИЛИЯ КАРАНИКОЛОВ

ПРЕДСЕДАТЕЛ НА УС И
ИЗПЪЛНИТЕЛЕН ДИРЕКТОР

ИВАН ЦЕРОВСКИ

ЧЛЕН НА УС И
ИЗПЪЛНИТЕЛЕН ДИРЕКТОР

ЦАНКО АРАБАДЖИЕВ

ЧЛЕН НА УС И
ИЗПЪЛНИТЕЛЕН ДИРЕКТОР